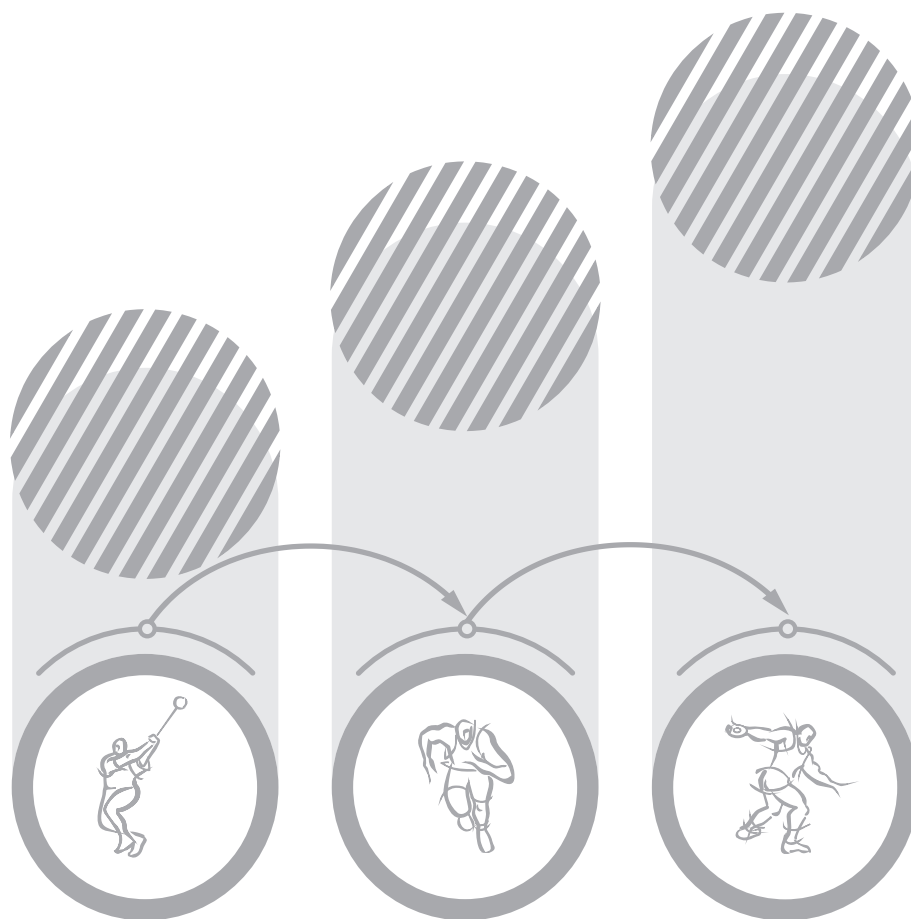

Kultura fizyczna w latach 2019 i 2020

Physical education in the years 2019 and 2020

Kultura fizyczna w latach 2019 i 2020

Physical education in the years 2019 and 2020

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland
Urząd Statystyczny w Rzeszowie Statistical Office in Rzeszów

Warszawa, Rzeszów 2021

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Ośrodek Statystyki Sportu i Turystyki, Ośrodek Inżynierii Danych
Statistical Office in Rzeszów, Centre for Sport and Tourism Statistics, Centre for Data Engineering

pod kierunkiem

supervised by

Marek Cierpień-Wolan

Zespół autorski

Editorial team

Ewa Malinowska, Monika Pokrzywa, Justyna Rak, Sebastian Wójcik

Tłumaczenie

Translation

Katarzyna Kapica, Mirosław Koszela

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Wojciech Inglot, Daniel Koprowicz

ISSN 2658-0918

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/kultura-turystyka-sport/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Przekazujemy Państwu kolejną edycję publikacji z zakresu kultury fizycznej.

W opracowaniu zaprezentowano aktualne wyniki badań dotyczących sportu i rekreacji w Polsce, które obejmują działalność polskich związków sportowych, klubów sportowych oraz organizacji kultury fizycznej. Publikacja zawiera również informacje o wydatkach budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę fizyczną. Zamieszczono w niej także dane o działalności szkół sportowych i szkół z oddziałami sportowymi oraz szkół mistrzostwa sportowego i szkół z oddziałami mistrzostwa sportowego, jak również informacje o masowych imprezach sportowych. Została ona wzbogacona informacjami dotyczącymi osiągnięć polskich sportowców na arenie międzynarodowej oraz o imienny wykaz polskich medalistów mistrzostw świata i Europy w kategorii wiekowej „senior” w konkurencjach objętych programem olimpijskim w latach 2019 i 2020.

W obecnym wydaniu zawarto również analizę wpływu wprowadzonych w Polsce od marca 2020 r. obostrzeń związanych z panującą pandemią COVID-19 na kulturę fizyczną.

Obok informacji o charakterze ogólnokrajowym, wiele miejsca poświęcono prezentacji omawianych zjawisk według województw i w innych przekrojach terytorialnych.

Publikacja składa się z części analitycznej dostępnej w wersji elektronicznej i drukowanej oraz części tabelarycznej, dostępnej w formie elektronicznej na stronie internetowej GUS.

Oddając do rąk Państwa kolejne opracowanie z zakresu kultury fizycznej, wyrażamy przekonanie, że zawarty w nim zestaw informacji statystycznych dotyczących charakterystyki klubów sportowych, związków sportowych, wydatków publicznych, szkolnictwa sportowego oraz osiągnięć medalowych polskich zawodników na mistrzostwach świata i Europy, okaże się użyteczny.

Dziękujemy równocześnie wszystkim osobom i instytucjom za przekazane informacje wykorzystane w opracowaniu.

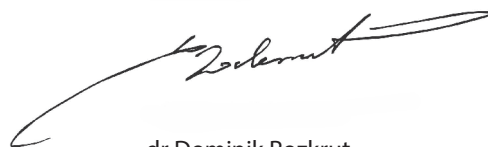
Autorzy będą również wdzięczni za przesłanie dodatkowych uwag i sugestii zmierzających do udoskonalenia i wzbogacenia następnych opracowań z tego obszaru tematycznego.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Rzeszowie

dr Marek Cierpiął-Wolan

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

Rzeszów, listopad 2021 r.

Preface

We present you the next edition of the publication on physical education.

The elaboration presents the current results of surveys on sport and recreation in Poland, which include the activities of Polish sports associations, sports clubs and organizations of physical education. The publication also contains information on the expenditure of the state budget and the budgets of local government units for physical education. It also covers information on the activities of sports schools, schools with sports divisions, as well as schools with sports championship divisions as well as information on mass sports events. It has been enriched with information on the achievements of Polish competitors in the international arena, as well as a list of the names of Polish medallists of World and Europe Championships in the age category „senior” in in competitions included in the Olympic program in 2019 and 2020.

This edition includes an analysis of the impact of the restrictions related to the COVID-19 pandemic on physical education introduced in Poland since March 2020.

Apart from information of a national character, a considerable emphasis was put on the presentation of the discussed phenomena by voivodship and other territorial profiles.

The publication consists of an analytical part available in electronic and printed version and a tabular part available in electronic form on the website of the Statistics Poland.

Giving you another publication on physical education, we are convinced that the set of statistical information on the characteristics of sports clubs, sports associations, public expenditure, sports education as well as the medal achievements of Polish competitors at the World and European Championships will prove useful.

At the same time, we would like to thank all persons and institutions for the information provided and used in the study.

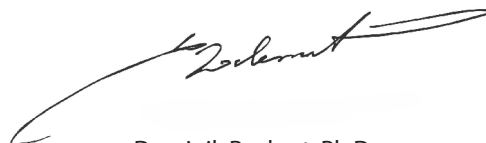
The authors of the publication will also be grateful for sending additional comments and suggestions aimed at improving and enriching further studies in this thematic area.

Director
of the Statistical Office in Rzeszów

Marek Cierpień-Wolan, Ph.D.

President
Statistics Poland

Dominik Rozkrut, Ph.D.

Rzeszów, November 2021

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	6
List of tables	6
Spis wykresów	7
List of charts	7
Spis map	9
List of maps	9
Objaśnienia znaków umownych. Skróty	11
Symbols. Abbreviations	11
Synteza	12
Executive summary	15
Rozdział 1. Kluby sportowe	19
Chapter 1. Sports clubs	19
Rozdział 2. Polskie związki sportowe. Osiągnięcia zawodników polskich na arenie międzynarodowej	43
Chapter 2. Polish sports associations. Achievements of Polish competitors in the international arena	43
2.1. Polskie związki sportowe	43
2.1. Polish sports associations	43
2.2. Osiągnięcia zawodników polskich na arenie międzynarodowej	50
2.2. Achievements of Polish competitors in the international arena	50
Rozdział 3. Wydatki publiczne na kulturę fizyczną	54
Chapter 3. Government expenditure on Physical education	54
Rozdział 4. Szkolnictwo sportowe. Rekreacja	60
Chapter 4. Sports education. Recreation	60
4.1. Szkoły sportowe i szkoły z oddziałami sportowymi	60
4.1. Sports schools and schools with sports section	60
4.2. Szkoły mistrzostwa sportowego i szkoły z oddziałami mistrzostwa sportowego	63
4.2. Sports championship schools and schools with sports championship sections	63
4.3. Masowe imprezy sportowe	65
4.3. Mass sports events	65
4.4. Organizacje kultury fizycznej	67
4.4. Physical education organizations	67
Rozdział 5. Wpływ pandemii COVID-19 na kulturę fizyczną	69
Chapter 5. Impact of the COVID-19 pandemic on physical education	69
Rozdział 6. Syntetyczna ocena wybranych aspektów kultury fizycznej	75
Chapter 6. Synthetic evaluation of selected aspects of physical education	75
Rozdział 7. Uwagi metodologiczne	79
Methodological notes	84
Aneks	88
Appendix	88

Spis tablic

List of tables

Tablica 1. Podstawowe informacje o klubach sportowych	19
Table 1. Basic informations on sports clubs	19
Tablica 2. Ćwiczący w sekcjach sportowych według położenia klubu sportowego w 2020 r.	27
Table 2. Persons practising sports in sports sections by location of sports clubs in 2020	27
Tablica 3. Ćwiczący w sekcjach sportowych – wybrane sporty drużynowe	28
Table 3. Persons practising sports in sports sections – selected team sports	28
Tablica 4. Ćwiczący w sekcjach sportowych – wybrane sporty walki	29
Table 4. Persons practising sports in sports sections – selected combat sports	29
Tablica 5. Ćwiczący w sekcjach sportowych – wybrane sporty wodne	30
Table 5. Persons practising sports in sports sections – selected water sports	30
Tablica 6. Ćwiczący w sekcjach sportowych – wybrane sporty zimowe	30
Table 6. Persons practising sports in sports sections – selected winter sports	30
Tablica 7. Ćwiczący w sekcjach sportowych według pionów sportowych w 2020 r.	34
Table 7. Persons practising sports in sports sections by selected sports departments in 2020	34
Tablica 8. Podstawowe informacje o polskich związkach sportowych	44
Table 8. Basic informations on Polish sports associations	44
Tablica 9. Medale zdobyte na arenie międzynarodowej przez polskich sportowców	51
Table 9. Medals won by Polish competitors in the international arena	51
Tablica 10. Wydatki budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego w dziale 926 – Kultura fizyczna według wybranych rozdziałów klasyfikacji budżetowej	55
Table 10. State budget and local government units expenditure in the division 926 – Physical education by selected chapters of the budget classification	55
Tablica 11. Szkoły sportowe i szkoły z oddziałami sportowymi według województw	61
Table 11. Sports schools and schools with sports section by voivodship	61
Tablica 12. Uczniowie w szkołach sportowych i szkołach z oddziałami sportowymi według województw	62
Table 12. Students in sports schools and schools with sports section by voivodship	62
Tablica 13. Szkoły mistrzostwa sportowego i szkoły z oddziałami mistrzostwa sportowego według województw	63
Table 13. Sports championship schools and schools with sports championship sections by voivodship	63
Tablica 14. Uczniowie w szkołach mistrzostwa sportowego i szkołach z oddziałami mistrzostwa sportowego według województw w 2020 r.	64
Table 14. Students in sports championship schools and schools with sports championship sections by voivodship in 2020	64
Tablica 15. Jednostki organizacyjne, sekcje, członkowie i ćwiczący w organizacjach kultury fizycznej	68
Table 15. Units, sections, members and persons practising sports in physical education organisations	68
Tablica 16. Średnie wartości wybranych wskaźników dotyczących kultury fizycznej według grup województw w 2020 r.	78
Table 16. Average values of selected physical education indicators by groups of voivodships in 2020	78
Tablica 17. Medaliści mistrzostw świata – seniorzy	88
Table 17. Medalists of World Championships – seniors	88
Tablica 18. Medaliści mistrzostw Europy – seniorzy	91
Table 18. Medalists of European Championships – seniors	91

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Kluby sportowe i ćwiczący w klubach sportowych	20
Chart 1. Sports clubs and persons practising sports in sports clubs	20
Wykres 2. Kluby sportowe według województw i pionów sportowych w 2020 r.	25
Chart 2. Sports clubs by voivodship and sports departments in 2020	25
Wykres 3. Sekcje sportowe w klubach sportowych według wybranych rodzajów sportów	31
Chart 3. Sports sections in sports clubs by selected kinds of sports	31
Wykres 4. Ćwiczący w sekcjach sportowych według wybranych rodzajów sportów w 2020 r.	32
Chart 4. Persons practising sports in sports sections by selected kinds of sports in 2020	32
Wykres 5. Ćwiczący w klubach sportowych według wybranych rodzajów sportów w 2020 r.	33
Chart 5. Persons practising sports in sports clubs by selected kinds of sports in 2020	33
Wykres 6. Kadra szkoleniowa w klubach sportowych w 2020 r.	40
Chart 6. Coaching staff in sports clubs in 2020	40
Wykres 7. Kadra szkoleniowa i administracyjna w klubach sportowych według płci w 2020 r.	41
Chart 7. Coaching and administrative staff in sports clubs by sex in 2020	41
Wykres 8. Kadra szkoleniowa w klubach sportowych według wybranych pionów sportowych w 2020 r.	42
Chart 8. Coaching staff in sports clubs by selected sports departments in 2020	42
Wykres 9. Reprezentanci Polski	45
Chart 9. Polish representatives	45
Wykres 10. Zawodnicy posiadający licencje polskich związków sportowych według województw	46
Chart 10. Competitors holding licenses of Polish sport associations by voivodship	46
Wykres 11. Zawodnicy posiadający licencje polskich związków sportowych w 2020 r.	46
Chart 11. Competitors holding licenses of Polish sport associations in 2020	46
Wykres 12. Trenerzy posiadający licencje polskich związków sportowych według województw	47
Chart 12. Coaches holding licenses of Polish sport associations by voivodship	47
Wykres 13. Instruktorzy posiadający licencje polskich związków sportowych według województw ...	48
Chart 13. Instructors holding licenses of Polish sport associations by voivodship	48
Wykres 14. Sędziowie posiadający licencje polskich związków sportowych według województw	48
Chart 14. Sports judges holding licenses of Polish sport associations by voivodship	48
Wykres 15. Sędziowie posiadający licencje polskich związków sportowych według klas i płci w 2020 r.	49
Chart 15. Sports judges holding licenses of Polish sport associations by class and by sex in 2020	49
Wykres 16. Reprezentanci Polski, zawodnicy oraz kadra sędziowska i szkoleniowa polskich związków sportowych według płci w 2020 r.	49
Chart 16. Polish representatives, competitors and coaching staff in Polish sport associations by sex in 2020	49
Wykres 17. Medale zdobyte na mistrzostwach świata	50
Chart 17. Medals won at World Championships	50
Wykres 18. Medale zdobyte na mistrzostwach Europy	51
Chart 18. Medals won at the European Championships	51

Wykres 19. Medale zdobyte na mistrzostwach świata i Europy osób niepełnosprawnych	53
Chart 19. Medals won at World Para Athletics Championships and Para Athletics European Championships	53
Wykres 20. Wydatki budżetu państwa w dziale 926 – Kultura fizyczna według wybranych rozdziałów klasyfikacji budżetowej	54
Chart 20. Expenditure of the state budget in the division 926 – Physical education by selected chapters of the budget classification	54
Wykres 21. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w dziale 926 – Kultura fizyczna	56
Chart 21. Expenditure of local government units in the division 926 – Physical education	56
Wykres 22. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w dziale 926 – Kultura fizyczna według wybranych rozdziałów klasyfikacji budżetowej	56
Chart 22. Expenditure of local government units in the division 926 – Physical education by selected chapters of the budget classification	56
Wykres 23. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w dziale 926 – Kultura fizyczna według województw w 2020 r.	58
Chart 23. Expenditure of local government units in the division 926 – Physical education by voivodship in 2020	58
Wykres 24. Uczestnicy masowych imprez sportowych według województw w 2020 r.	67
Chart 24. Participants in mass sports events by voivodship in 2020	67
Wykres 25. Kluby sportowe według pionów sportowych	69
Chart 25. Sports clubs by sports departments	69
Wykres 26. Ćwiczący w klubach sportowych według pionów sportowych	70
Chart 26. Persons practising sports in sports clubs by sports departments	70
Wykres 27. Ćwiczący w klubach sportowych	71
Chart 27. Persons practising sports in sports clubs	71
Wykres 28. Medale zdobyte na arenie międzynarodowej przez polskich reprezentantów	72
Chart 28. Medals won in the international arena by Polish competitors	72
Wykres 29. Masowe imprezy sportowe	72
Chart 29. Mass sports events	72
Wykres 30. Uczestnicy masowych imprez sportowych	73
Chart 30. Participants in mass sports events	73
Wykres 31. Jednostki organizacyjne i ćwiczący w organizacjach kultury fizycznej	74
Chart 31. Units and persons practicing sports in physical education organisations	74
Wykres 32. Imprezy i ich uczestnicy w organizacjach kultury fizycznej	74
Chart 32. Events and their participants in physical education organisations	74
Wykres 33. Grupy województw według wybranych aspektów kultury fizycznej w 2018 r.	76
Chart 33. Clusters of voivodships by selected aspects of physical education in 2018	76
Wykres 34. Grupy województw według wybranych aspektów kultury fizycznej w 2020 r.	77
Chart 34. Clusters of voivodships by selected aspects of physical education in 2020	77

Spis map

List of maps

Mapa 1.	Kluby sportowe według województw w 2020 r.	21
Map 1.	Sports clubs by voivodship in 2020	21
Mapa 2.	Ćwiczący w klubach sportowych według województw w 2020 r.	22
Map 2.	Persons practising sports in sports clubs by voivodship in 2020	22
Mapa 3.	Młodzież w wieku do 18 lat ćwicząca w klubach sportowych według województw w 2020 r.	22
Map 3.	Youth aged up to 18 practising sports in sports clubs by voivodship in 2020	22
Mapa 4.	Ćwiczący w klubach sportowych według powiatów w 2020 r.	23
Map 4.	Persons practising sports in sports clubs by powiat in 2020	23
Mapa 5.	Liczba szkół przypadająca na 1 UKS według województw w 2020 r.	24
Map 5.	Number of schools per 1 UKS by voivodship in 2020	24
Mapa 6.	Ćwiczący piłkę nożną w sekcjach sportowych według województw w 2020 r.	35
Map 6.	Persons practising football in sports sections by voivodship in 2020	35
Mapa 7.	Ćwiczący strzelectwo sportowe w sekcjach sportowych według województw w 2020 r.	36
Map 7.	Persons practising sport shooting in sports sections by voivodship in 2020	36
Mapa 8.	Ćwiczący piłkę siatkową w sekcjach sportowych według województw w 2020 r.	36
Map 8.	Persons practising volleyball in sports sections by voivodship in 2020	36
Mapa 9.	Ćwiczący pływanie w sekcjach sportowych według województw w 2020 r.	37
Map 9.	Persons practising swimming in sports sections by voivodship in 2020	37
Mapa 10.	Ćwiczący karate i karate tradycyjne w sekcjach sportowych według województw w 2020 r.	37
Map 10.	Persons practising karate and traditional karate in sports sections by voivodship in 2020	37
Mapa 11.	Ćwiczący koszykówkę w sekcjach sportowych według województw w 2020 r.	38
Map 11.	Persons practising basketball in sports sections by voivodship in 2020	38
Mapa 12.	Ćwiczący lekkoatletykę w sekcjach sportowych według województw w 2020 r.	38
Map 12.	Persons practising athletics in sports sections by voivodship in 2020	38
Mapa 13.	Ćwiczący piłkę ręczną w sekcjach sportowych według województw w 2020 r.	39
Map 13.	Persons practising handball in sports sections by voivodship in 2020	39
Mapa 14.	Ćwiczący judo w sekcjach sportowych według województw w 2020 r.	39
Map 14.	Persons practising judo in sports sections by voivodship in 2020	39
Mapa 15.	Kadra szkoleniowa w klubach sportowych według województw w 2020 r.	41
Map 15.	Coaching staff in sports clubs by voivodship in 2020	41
Mapa 16.	Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w dziale 926 – Kultura fizyczna w 2020 r. ...	57
Map 16.	Expenditure of local government units in the division 926 – Physical education in 2020 ...	57

Mapa 17.	Wydatki samorządów gmin i miast na prawach powiatu w dziale 926 – Kultura fizyczna według gmin w 2020 r.	59
Map 17.	Expenditure of local government gminas and cities with powiat status in the division 926 – Physical education by gmina in 2020	59
Mapa 18.	Uczniowie szkół sportowych i z oddziałami sportowymi oraz szkół mistrzostwa sportowego i z oddziałami mistrzostwa sportowego według województw w 2020 r.	65
Map 18.	Students of sports schools and schools with sports sections and sports championship schools with sports championship sections by voivodship in 2020	65
Mapa 19.	Masowe imprezy sportowe w 2020 r.	66
Map 19.	Mass sports events in 2020	66
Mapa 20.	Organizacje kultury fizycznej według województw w 2020 r.	68
Map 20.	Physical education organizations by voivodship in 2020	68

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (.)	zupelny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych data not available or not reliable
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Uwaga Note	Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”. Liczby te są poprawne pod względem merytorycznym. Relative numbers (indicators, percentages) were calculated on the basis of absolute data expressed with more accuracy than it was given in the tables. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”. Those numbers are correct with regard to their factual content.

Skróty

Abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand
mln	million million
zł PLN	złoty Polish zloty
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
p.proc. pp	punkt procentowy percentage point
p.prom.	punkt promilowy per mille point
r.	rok year
AZS	Akademicki Związek Sportowy University Sports Association
LZS	Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe” „Rural Sports Teams” Association
PZSN „Start”	Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start” The Polish Sports Association for the Disabled “Start”
SZS	Szkolny Związek Sportowy School Sports Association
TKKF	Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej The Society for Promotion of Physical Education
UKS	Uczniowski Klub Sportowy Student Sports Club

Synteza

W 2020 r. w Polsce działało 14,2 tys. klubów sportowych, w których ćwiczyło 1010,7 tys. osób. Liczba klubów sportowych w stosunku do 2018 r. spadła o 13,2%. Spadek liczby klubów sportowych nastąpił w każdym z badanych pionów sportowych. W stosunku do 2018 r. struktura klubów sportowych nie zmieniła się znacząco. Nadal największy udział miały uczniowskie kluby sportowe – 33,9%. Również popularność klubów należących do Zrzeszenia „Ludowe Zespoły Sportowe” utrzymywała się na podobnym poziomie jak w poprzednich latach. Ich udział stanowił 16,1% wszystkich klubów sportowych (w 2018 r. – 17,2%). Pozostałe pionki sportowe, takie jak kluby należące do Akademickiego Związku Sportowego, Szkolnego Związku Sportowego oraz kluby wyznaniowe, skupiały łącznie 1,2% wszystkich klubów sportowych. Ćwiczący w tych klubach to tylko 2,4% ogółu ćwiczących. Kluby sportowe, które nie zadeklarowały przynależności do żadnego pionu sportowego, stanowiły 48,9% (w 2018 r. – 43,5%).

We współzawodnictwie sportowym na poziomie ogólnopolskim zarówno w ramach systemu sportu młodzieżowego jak i seniorów, uczestnictwo zadeklarowało 7,2 tys. klubów sportowych, co stanowiło 50,8% wszystkich klubów. W 2018 r. odsetek ten wyniósł 48,8%.

Liczba osób ćwiczących w klubach sportowych zmniejszyła się o 14,3% w porównaniu z 2018 r. Tak jak w latach poprzednich około 3/4 ćwiczących stanowili mężczyźni. Wśród ćwiczących dominowała młodzież do 18 lat – 70,3%. Udział dziewcząt wśród młodzieży ćwiczącej ogółem wyniósł 29,5% i był wyższy o 3,6 p.proc. niż udział kobiet wśród ogółu ćwiczących.

Wskaźnik liczby ćwiczących na 1000 ludności Polski w 2020 r. wynosił 26 i zmniejszył się w porównaniu z 2018 r., w którym wynosił 31. Wskaźnik młodzieży ćwiczącej do lat 18 na 1000 osób w tym samym wieku również zmniejszył się w porównaniu z 2018 r. i wynosił 97.

Niezmiennie najpopularniejszym sportem w Polsce uprawianym w klubach sportowych była piłka nożna¹, którą ćwiczyło 37,5% osób (łącznie z piłką nożną halową i piłką nożną plażową było to 38,5%). W porównaniu z 2018 r. liczba osób uprawiających ten sport zmniejszyła się o 15,6%. Pod względem liczby ćwiczących drugie miejsce zajmowało strzelectwo sportowe (karabin, pistolet i strzelba gładkolufowa) – 6,5% ćwiczących w sekcjach sportowych, a następnie piłka siatkowa² – 5,9% ćwiczących (łącznie z piłką siatkową plażową – 6,1%). W strzelectwie sportowym liczba ćwiczących wzrosła w porównaniu z 2018 r. o 48,0%, natomiast w piłce siatkowej – spadła o 22,3%.

W 2020 r. w klubach sportowych pracowało (łącznie z pracującymi społecznie) 55,4 tys. osób kadry szkoleniowej, w tym zaledwie 16,7% kobiet. W porównaniu z 2018 r. liczba kadry szkoleniowej zmniejszyła się o 11,0%. Liczba instruktorów spadła o 21,4%, innych osób prowadzących zajęcia sportowe – o 21,1%, natomiast liczba trenerów utrzymała się na podobnym poziomie.

W 2020 r. działało 67 polskich związków sportowych, natomiast w 2019 r. – 70. Począwszy od 2019 r. status polskiego związku sportowego uzyskał Polski Związek Rugby na Wózkach. W 2020 r. status ten otrzymała Polska Federacja Lacrosse - Polski Związek Sportowy, natomiast utraciły go: Polski Związek Ju Jitsu, Polski Związek Karate Tradycyjnego, Polski Związek Kendo, Polski Związek Kulturystyki, Fitness i Trójboju Siłowego oraz Polski Związek Sportu Psich Zaprzęgów. Liczba okręgowych związków sportowych w 2020 r. wyniosła 535, natomiast w 2019 r. – 537 (w porównaniu z 2018 r. zmniejszyła się o 3).

W 2020 r. polskie związki sportowe wyłoniły 10,7 tys. członków kadry narodowej, spośród których 37,0% stanowiły kobiety. Reprezentantów Polski w kategoriach juniorskich było 54,2%. W porównaniu z 2019 r. nastąpił wzrost liczby reprezentantów Polski o 21,1%. Zwiększyła się zarówno liczba kobiet (o 13,1%), jak i juniorów (o 39,7%).

Licencje polskich związków sportowych w 2020 r. posiadało 765 tys. zawodników (w 2019 r. – 757 tys.), spośród których 19,3% stanowiły kobiety.

¹ Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej.

² Bez piłki siatkowej plażowej.

Liczba zawodników niepełnosprawnych posiadających licencje w polskich związkach sportowych w 2020 r. wynosiła 2532 osoby (w 2019 r. było ich o 110 osób więcej), z czego prawie 75% stanowili mężczyźni. Odsetek zawodników niepełnosprawnych wyniósł 0,3%. Zawodnicy zagraniczni posiadający licencje polskiego związku sportowego w 2020 r., podobnie jak w 2019 r., stanowili 0,6% wszystkich zawodników.

Aktualne licencje polskich związków sportowych w 2020 r. posiadało 32,9 tys. trenerów i 11,9 tys. instruktorów. Kobiety wśród trenerów stanowiły 8,7%, a wśród instruktorów – 23,8%. W stosunku do roku poprzedniego liczba trenerów wzrosła o 3,6 tys. (w porównaniu z 2018 r. – o 5,5 tys.). Liczba instruktorów natomiast utrzymała się na podobnym poziomie zarówno w odniesieniu do 2019 r. jak i do 2018 r. W 2020 r. w polskich związkach sportowych zarejestrowanych było 40,4 tys. sędziów sportowych (spadek o 0,2% w porównaniu z 2019 r., natomiast wzrost o 1,4% w porównaniu z 2018 r.). Spośród nich 21,9% stanowiły kobiety. Odsetek sędziów z klasą międzynarodową wyniósł 4,1%.

Na mistrzostwach świata w 2020 r. polska reprezentacja liczyła łącznie 384 zawodników, natomiast w 2019 r. – 2262 (w 2018 r. – 2370). W 2020 r. reprezentanci Polski 44 razy zdobywali miejsca medalowe. Na mistrzostwach świata w 2019 r. Polacy zdobyli 432 miejsca medalowe (w 2018 r. – 431). W 2020 r. na mistrzostwach Europy polska reprezentacja liczyła 920 osób, a w 2019 r. – 2914 osób. Polacy zdobyli w 2020 r. łącznie 122 medale, natomiast w 2019 r. – 674 medale (603 w 2018 r.).

Sportowcy niepełnosprawni w 2020 r. zdobyli 20 medali mistrzostw świata oraz 3 medale mistrzostw Europy. Na mistrzostwach świata w 2019 r. sportowcy ci wywalczyli ogółem 101 medali, a na mistrzostwach Europy 63 medale.

Wydatki publiczne według klasyfikacji budżetowej wydatków w dziale 926 – Kultura fizyczna (z budżetu państwa oraz z jednostek samorządu terytorialnego) w 2020 r. wyniosły 6,0 mld zł i zmniejszyły się w porównaniu z 2019 r. o 3,9%, natomiast w odniesieniu do 2018 r. – o 4,6%.

Wydatki z budżetu państwa na kulturę fizyczną w 2020 r. wyniosły 284,1 mln zł, natomiast w 2019 r. – 271,4 mln zł i były wyższe o 2,6% niż w 2018 r. Spośród wydatków z budżetu państwa w dziale Kultura fizyczna najwięcej rozdysponowane zostało w rozdziale Zadania w zakresie kultury fizycznej (73,9% w 2020 r., 71,2% w 2019 r. i 69,6% w 2018 r.).

Wydatki z budżetów jednostek samorządu terytorialnego w dziale Kultura fizyczna w 2020 r. wyniosły 5736,4 mln zł, co stanowiło 95,7% wydatków poniesionych w 2019 r. (w porównaniu z 2018 r. wydatki te zmniejszyły się o 5,2%). W wydatkach z budżetów jednostek samorządu terytorialnego w dziale Kultura fizyczna najwyższe kwoty rozdysponowane były w rozdziale Obiekty sportowe. W 2020 r. wydatki te wyniosły 2519,1 mln zł i stanowiły 43,9% wydatków ogółem w dziale 926 (o 3,7% mniej niż w 2018 r.), natomiast w 2019 r. – 2492,8 mln zł (41,6% wydatków ogółem w dziale 926).

W 2020 r. w Polsce działały 1302 szkoły sportowe oraz szkoły z oddziałami sportowymi (podstawowe i ponadpodstawowe), natomiast w 2019 r. – 1343. W tego typu szkołach w 2020 r. uczyło się 99,1 tys. uczniów i było to o 4,3% mniej niż w 2019 r. Szkoły ponadpodstawowe sportowe i ponadpodstawowe z oddziałami sportowymi stanowiły 10,1% wszystkich szkół sportowych (w 2019 r. – 10,2%). Zarówno w 2020 r., jak i 2019 r. w szkołach sportowych i w szkołach z oddziałami sportowymi wśród młodzieży uczącej się przeważali chłopcy (prawie 57%).

W 2020 r. w 263 szkołach mistrzostwa sportowego i szkołach z oddziałami mistrzostwa sportowego uczyło się 24,3 tys. osób. W 2019 r. było o 6 mniej tego typu szkół, a uczyło się w nich 23,5 tys. młodzieży. Szkoły publiczne w 2020 r. stanowiły 63,1% wszystkich szkół mistrzostwa sportowego i szkół z oddziałami mistrzostwa sportowego (w 2019 r. – 62,3%). Udział chłopców w ogólnej liczbie uczniów w tych szkołach w 2020 r. wyniósł 69,3% (w 2019 r. – 69,0%).

W 2020 r. zorganizowano 1185 masowych imprez sportowych (co stanowiło ok. 35% tego typu imprez z 2019 r.), które zgromadziły 3,7 mln osób. Najwięcej tego typu imprez odbyło się w województwie kujawsko-pomorskim – 22,0% (w 2019 r. było to województwo śląskie – 15,4%). Większość imprez sportowych organizowana była w obiektach zamkniętych (75,0%).

Organizacje kultury fizycznej w 2020 r. liczyły 6,7 tys. jednostek organizacyjnych (czyli 3,2% mniej niż w 2019 r.) i zrzeszały 310,3 tys. członków. Ćwiczyło w nich 282,6 tys. osób. W 2020 r., podobnie jak i w 2019 r., najliczniejsze było Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe” (200,3 tys. członków i 178,9 tys. ćwiczących).

Ograniczenia w prowadzeniu działalności oraz w powszechnym dostępie do obiektów sportowych spowodowane obowiązującymi obostrzeniami w związku z pandemią COVID-19 miały wpływ na spadek aktywności klubów sportowych i organizacji kultury fizycznej oraz organizację imprez sportowych i rekreacyjnych.

W 2020 r. z powodu pandemii odwołano lub przełożono na kolejny rok większość dużych imprez sportowych, zarówno krajowych, jak i międzynarodowych, w tym Letnie Igrzyska Olimpijskie i Paraolimpijskie w Tokio oraz Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej.

W latach 2015-2019 średnia zdobytych medali na mistrzostwach świata wyniosła 333, a na mistrzostwach Europy – 519. Polscy reprezentanci na mistrzostwach świata w 2020 r. zdobyli 44 medale (o 89,9% mniej niż w 2019 r.). Na mistrzostwach Europy wywalczyli 122 medale, co w porównaniu z 2019 r. stanowiło spadek o prawie 82%.

W 2020 r. liczba aktywnych klubów sportowych spadła o 13,2% w stosunku do 2018 r. i osiągnęła poziom niższy, niż w 2016 r. Wraz ze spadkiem liczby aktywnie działających klubów sportowych, spadła także liczba osób ćwiczących. W latach 2010-2018 liczba ćwiczących zwiększała się średnio o 8,3% co dwa lata. W 2020 r. wyniosła 1,0 mln i była o 14,3% mniejsza niż w 2018 r.

Liczba masowych imprez sportowych w 2020 r. spadła w porównaniu do 2019 r. o 64,6%. W latach 2015-2019 średnia liczba imprez sportowych w roku wyniosła 3403. Liczba uczestników imprez w 2020 r. w porównaniu z 2019 r. zmniejszyła się o 76,0%, natomiast w stosunku do średniej liczby uczestników z lat 2015-2019 – o 74,5%. W latach 2015-2019 średnia liczba uczestników na imprezę sportową wynosiła 4283 osoby. W 2020 r. wskaźnik ten spadł w odniesieniu do średniej o 26,8%.

Executive summary

In 2020, there were 14.2 thousand sports clubs in Poland with 1010.7 thousand people practising sports. The number of sports clubs decreased by 13.2% in comparison with 2018. The decrease in the number of sports clubs occurred in each of the examined sports departments. Compared to 2018, the structure of sports clubs did not change significantly. Still, the largest share was held by student sports clubs – 33.9%. Likewise, the popularity of clubs belonging to the Association of Rural Sports Teams remained at a similar level. Their share accounted for 16.1% of all sports clubs (in 2018 – 17.2%). Clubs belonging to other sports departments, such as: University Sports Association, School Sports Association and religious clubs constituted 1.2% of all sports clubs in total. Persons practising sports in these clubs account for only 2.4% of the total number of persons practising sports. Sports clubs that did not declare membership in any of the sports department accounted for 48.9% (in 2018 – 43.5%).

Participation in sport competition of the youth sport system and seniors on the national level was declared by 7.2 thousand sports clubs which constituted 50.8% of all clubs. In 2018, this percentage amounted to 48.8%.

The number of people practicing sports in sports clubs decreased by 14.3%, compared to 2018. As in previous years, approximately 3/4 of people practicing sports were men. Young people up to the age of 18 dominated among them – 70.3%. The share of girls among youth practicing sports in total amounted to 29.5% and was 3.6 percentage points higher than the share of women among people practicing sports in total.

The ratio of the number of people practicing sports per 1000 of Polish population in 2020 amounted to 26 and it decreased from 2018, when it amounted to 31. The rate of young people under 18 practicing sports per 1000 persons of the same age also decreased to 97, in comparison with 2018.

Invariably, the most popular sport in Poland practiced in sports clubs was football¹, which was practiced by 37.5% of people (including indoor football and beach football the value amounted to 38.5%). Compared to 2018, the number of people practising this game decreased by 15.6%. In terms of the number of participants, sport shooting (rifle, pistol and smoothbore shotgun) came second – 6.5% of participants in the sports sections, followed by volleyball² – 5.9% of participants (including beach volleyball – 6.1%). In sport shooting, the number of practitioners increased by 48.0% compared to 2018, while in volleyball – it decreased by 22.3%.

In 2020, there were 55.4 thousand of coaching staff (including social workers) working in sports clubs, of which only 16.7% constituted women. Compared to 2018, the number of coaching staff decreased by 11.0%. The number of instructors decreased by 21.4%, other persons conducting sports activities – by 21.1%, while the number of coaches remained at a similar level.

In 2020, there were 67 Polish sports associations, while in 2019 – 70. As of 2019, the status of a Polish sports association was granted to the Polish Wheelchair Rugby Federation. In 2020, the status was granted to the Polish Lacrosse Federation, while: Polish Ju Jitsu Association, Polish Traditional Karate Association, Polish Kendo Association, Polish Bodybuilding & Fitness & Powerlifting Federation and Polish Association of Sled dog Sports lost the status of a Polish sports association. The number of district sports associations in 2020 amounted to 535, while in 2019 to 537 (decreased by 3 compared to 2018).

In 2020, Polish sports associations selected 10.7 thousand members of the national team, of whom 37.0% were women. The number of Polish representatives in the junior categories amounted to 54.2%. Compared to 2019, an increase of 21.1% in the number of Polish representatives was recorded. Both the number of women (by 13.1%) and juniors (by 39.7%) increased.

The licences of Polish sports associations in 2020 were held by 765 thousand athletes (757 thousand in 2019), of whom 19.3% were women.

¹ Excluding indoor football and beach football.

² Excluding beach volleyball.

The number of disabled athletes licensed by Polish sports associations in 2020 amounted to 2532 (in 2019 this number was higher by 110), of which almost 75% were men. The percentage of disabled athletes amounted to 0.3% (0.2% in 2019). Foreign athletes with Polish sports association licences in 2020, as in 2019, accounted for 0.6% of all athletes.

The current licenses of Polish sports associations in 2020 were held by 32.9 thousand coaches and 11.9 thousand instructors. Women among coaches accounted for 8.7% and among instructors – 23.8%. Compared to the previous year, the number of coaches increased by 3.6 thousand (by 5.5 thousand compared to 2018). The number of instructors remained at a similar level both in relation to 2019 and to 2018. In 2020, 40.4 thousand sports judges were registered in Polish sports associations (a decrease of 0.2% compared to 2019 and an increase of 1.4% compared to 2018). Among them 21.9% were women. The percentage of judges with an international class amounted to 4.1%.

At the 2020 World Championships, Poland was represented by 384 competitors, while in 2019 by 2262 (in 2018 by 2370). Polish representatives won medal places 44 times in 2020. At the 2019 World Championships, Polish representatives won 432 medal places (2018: 431). At the 2020 European Championships, Poland was represented by 920 competitors and in 2019 by 2914 competitors. The Poles won a total of 122 medals in 2020, while in 2019 – 674 medals (603 in 2018).

Disabled athletes won 20 medals at the 2020 World Championships and 3 medals at the European Championships. At the 2019 World Championships, these athletes won a total of 101 medals and at the European Championships a total of 63 medals.

Public expenditure by budget classification of expenditure in the division 926 Physical education (from the budget of the state and local government units) in 2020 amounted to PLN 6.0 billion and decreased in comparison to 2019 by 3.9%, while in relation to 2018 by 4.6%.

Expenditure from the state budget on physical education in 2020 amounted to PLN 284.1 million, and in 2019 – PLN 271.4 million (higher than 2018 by 2.6%). Among the expenditure from the state budget in the Physical education division, the most was allocated in the chapter on Activities in Physical education (73.9% in 2020, 71.2% in 2019 and 69.6% in 2018).

Expenditure from the budgets of local government units in the Physical education division in 2020 amounted to PLN 5,736.4 million, which accounted for 95.7% of the expenditure incurred in 2019 (compared to 2018, these expenditure decreased by 5.2%). In the expenditure from the budgets of local government units in the division Physical education, the highest amounts were allocated in the chapter Sports facilities. In 2020, these expenditure amounted to PLN 2,519.11 million and accounted for 43.9% of total expenditure in division 926 (3.7% less than in 2018), while in 2019 - PLN 2,492.8 million (41.6% of total expenditure in division 926).

In 2020, there were 1,302 sports schools and schools with sports departments (primary and secondary) in Poland, while in 2019 – 1,343. In 2020, 99.1 thousand students studied in these schools and it was by 4.3% less than in 2019. Secondary sports schools and secondary schools with sports departments accounted for 10.1% of all sports schools (in 2019 – 10.2%). Both in 2020 and 2019, boys predominated in sports schools and schools with sports departments (almost 57%).

In 2020, 24.3 thousand people studied in 263 sports championship schools and schools with sports championship divisions. In 2019, there were 6 fewer schools of this type, with 23.5 thousand youth studying there. In 2020, public schools accounted for 63.1% of all sports championship schools and schools with sports championship branches (in 2019 – 62.3%). The share of boys in the total number of students in these schools in 2020 amounted to 69.3% (in 2019 – 69.0%).

1,185 mass sports events were organized in 2020 (i.e. approximately 35% of such events from 2019), which gathered 3.7 million people. As in the previous year, majority of them were held in the Śląskie Voivodship – 15.3%. Most sports events were organized in closed venues (75.0%).

In 2020, physical education organizations were comprised of 6.7 thousand organizational units (i.e. 3.2% less than in 2019) and consisted of 310.3 thousand members. The number of people performing sports there amounted to 282.6 thousand. In 2020, as in 2019, the Association of Rural Sports Teams was the most numerous (200.3 thousand members and 178.9 thousand people performing sports).

Limitations on activities and on general access to sports facilities due to the restrictions enforced in connection with the COVID-19 pandemic have had an impact on the decline in activities of sports clubs and physical education organisations and the organisation of sports and recreational events.

In 2020, due to the pandemic, majority of sporting events, both national and international, were cancelled or postponed to another year, including the Tokyo Summer Olympic and Paralympic Games and the European Football Championship.

In 2015-2019, the average medals won at the world championships amounted to 333, and at the European championships to 519. Polish representatives at the World Championships in 2020 won 44 medals (89.9% less than in 2019). They won 122 medals at the European Championships, which, compared to 2019, constituted a decrease of almost 82%.

In 2020, the number of active sports clubs decreased by 13.2% compared to 2018 and reached a level lower than in 2016. As the number of active sports clubs decreased, so did the number of people performing sports. Between 2010 and 2018, the number of people performing sports increased by an average of 8.3% every two years. In 2020 it amounted to 1.0 million and was by 14.3% lower than in 2018.

The number of mass sports events in 2020 decreased by 64.6% compared to 2019. In 2015-2019, the average number of sports events in the year amounted to 3,403. The decrease in the number of event participants in 2020, compared to 2019, amounted to 76.0%, while in relation to the average number of participants in 2015-2019 – 74.5 %. In 2015-2019, the average number of participants to a sports event amounted to 4,283. In 2020, this indicator decreased compared to the average by 26.8%.

Rozdział 1

Chapter 1

Kluby sportowe

Sports clubs

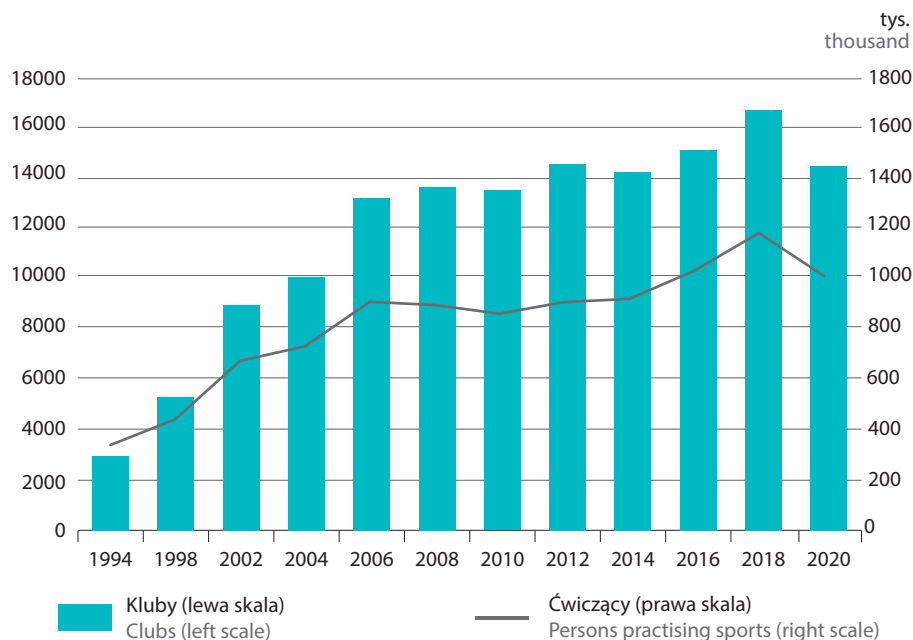
Dane za 2020 r. dotyczące klubów sportowych opracowano wykorzystując estymację bezpośrednią z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. W celu porównania wyników, dane za 2018 r., zostały ponownie przeliczone z uwzględnieniem ww. metody i będą różnić się od opublikowanych we wcześniejszych opracowaniach.

W 2020 r. w Polsce działało 14,2 tys. klubów sportowych. Ich liczba w stosunku do 2018 r. spadła o 13,2%. Spadek liczby klubów sportowych nastąpił w każdym z badanych pionów sportowych. Najwięcej klubów sportowych działało w województwie śląskim – 11,5%, natomiast najmniej w województwie świętokrzyskim – 2,0% ogółu klubów sportowych. W porównaniu z poprzednią edycją badania (z 2018 r.) spadek liczby klubów sportowych jak i ćwiczących w tych klubach odnotowano we wszystkich województwach. W obu przypadkach największy był on w województwie lubuskim, odpowiednio 31,9% i 29,3%. Najmniej spadek klubów sportowych odnotowano w województwie pomorskim – 0,9%, natomiast ćwiczących w województwie opolskim – 3,1%.

Tablica 1. Podstawowe informacje o klubach sportowych
Table 1. Basic informations on sports clubs

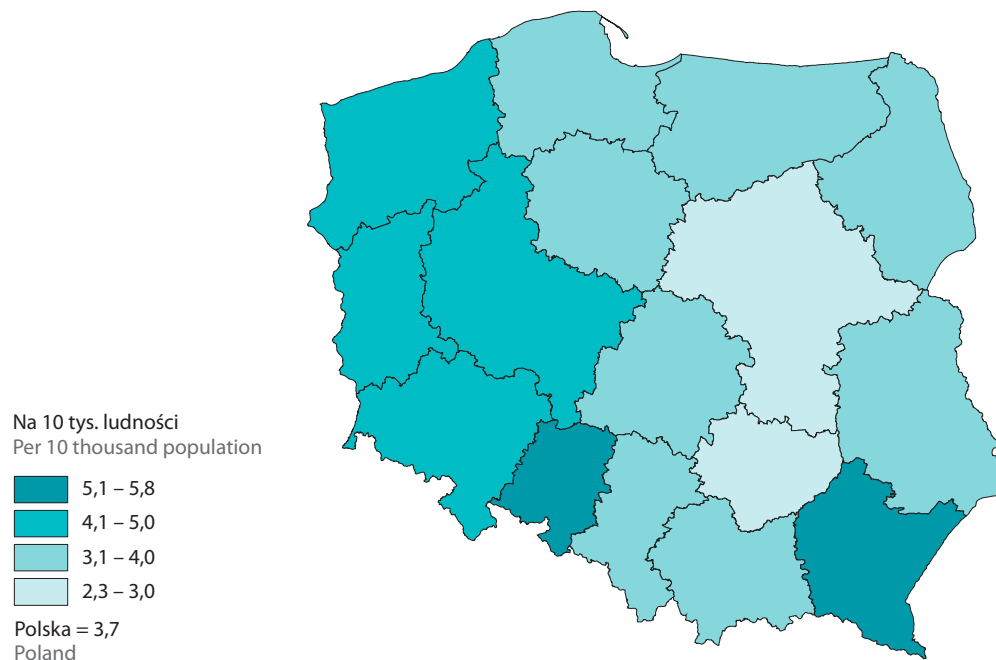
Wyszczególnienie Specification	2018	2020	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	2018=100
Kluby sportowe Sports clubs	16414	14245	86,8
kluby sportowe AZS AZS sports clubs	87	66	75,9
kluby sportowe LZS LZS sports clubs	2819	2294	81,4
kluby sportowe SZS SZS sports clubs	81	72	88,9
uczniowskie kluby sportowe UKS UKS student sports clubs	6213	4826	77,7
wyznaniowe kluby sportowe religious sports clubs	71	26	36,6
pozostałe kluby sportowe other sports clubs	7143	6961	97,5
Członkowie (w tys.) Members (in thousand)	1169	1041	89,0
Ćwiczący (w tys.) Persons practising sports (in thousand)	1180	1011	85,7
w tym of which			
kobiety females	304	262	86,3
do 18 lat aged up to 18	838	710	84,7
Kadra szkoleniowa Coaching staff	62268	55396	89,0
trenerzy coaches	31187	30945	99,2
instruktorzy instructors	22126	17383	78,6
inne osoby prowadzące zajęcia sportowe other persons running sports classes	8955	7068	78,9

Wykres 1. Kluby sportowe i ćwiczący w klubach sportowych
Chart 1. Sports clubs and persons practising sports in sports clubs

W 2020 r. kluby sportowe liczyły ponad 1040,9 tys. członków, tj. 11,0% mniej niż w 2018 r. Ćwiczyło w nich ponad 1010,7 tys. osób (o 14,3% mniej niż w 2018 r.). Tak jak w latach poprzednich około 3/4 ćwiczących stanowili mężczyźni. Wśród ćwiczących dominowała młodzież do 18 lat – 70,3%. Udział dziewcząt wśród młodzieży ćwiczącej ogółem wyniósł 29,5% i był wyższy o 3,6 p.proc. niż udział kobiet wśród ogółu ćwiczących. Wśród wszystkich ćwiczących w klubach, ponad połowa (59,2%) została zarejestrowana w polskich lub okręgowych związkach sportowych. Największy odsetek ćwiczących w klubach sportowych odnotowano w województwie mazowieckim (13,8%). Za nim znalazły się województwa śląskie i małopolskie (odpowiednio 12,9% oraz 10,1%). Najmniejszy odsetek ćwiczących był w województwie świętokrzyskim (1,9%).

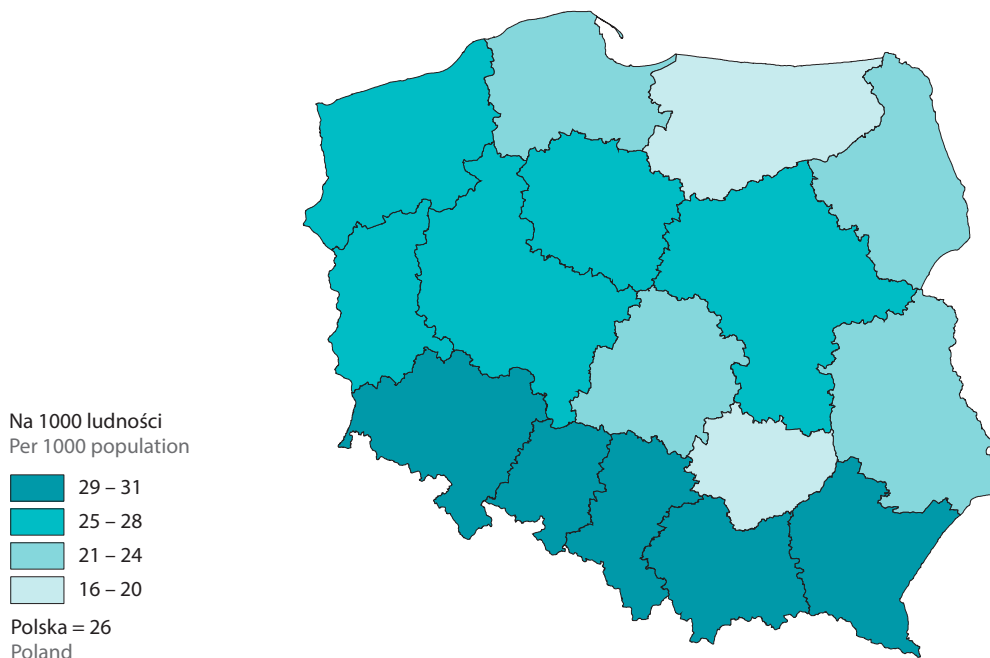
Mapa 1. Kluby sportowe według województw w 2020 r.
 Map 1. Sports clubs by voivodship in 2020

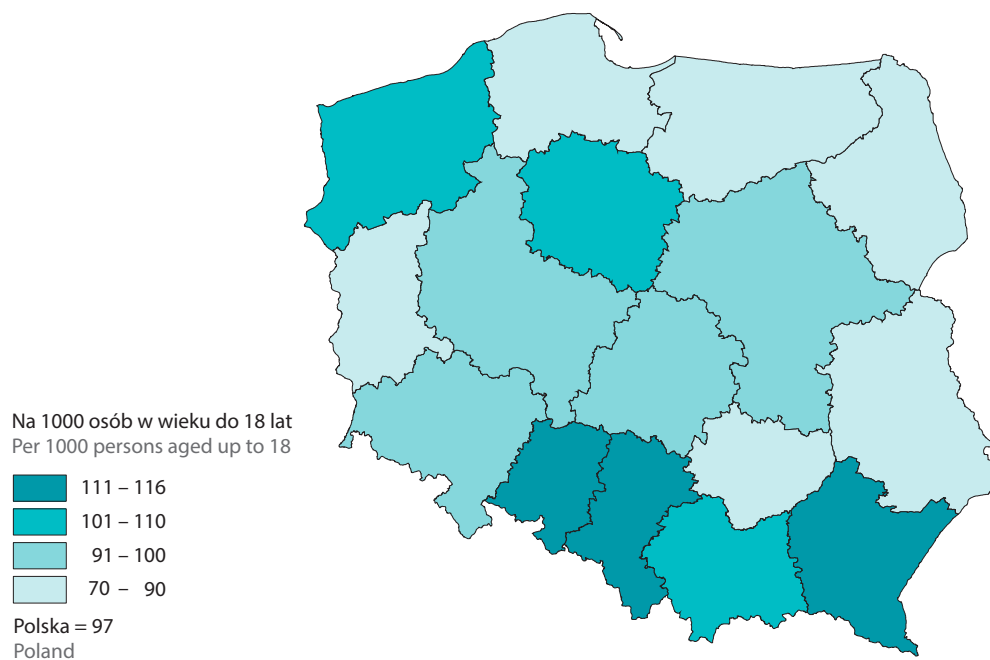
Wskaźnik liczby ćwiczących na 1000 ludności Polski w 2020 r. wynosił 26 i zmniejszył się w porównaniu z 2018 r., w którym wynosił 31. Wartość wskaźnika w porównaniu z 2018 r. spadła we wszystkich województwach w kraju. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w województwach: dolnośląskim, opolskim i podkarpackim (po 31), a najniższą w województwie świętokrzyskim (16). Powyżej średniej (oprócz ww. województw) znalazły się jeszcze województwa: małopolskie, śląskie, wielkopolskie oraz zachodniopomorskie.

Wskaźnik młodzieży ćwiczącej do lat 18 na 1000 osób w tym samym wieku również zmniejszył się w porównaniu z 2018 r. i wynosił 97. Najwyższy wskaźnik odnotowano w województwie śląskim (116). Powyżej średniej znalazły się województwa: opolskie (113), podkarpackie (111), małopolskie (108), zachodniopomorskie (107), kujawsko-pomorskie (101) oraz dolnośląskie (100).

Mapa 2. Ćwiczący w klubach sportowych według województw w 2020 r.
 Map 2. Persons practising sports in sports clubs by voivodship in 2020

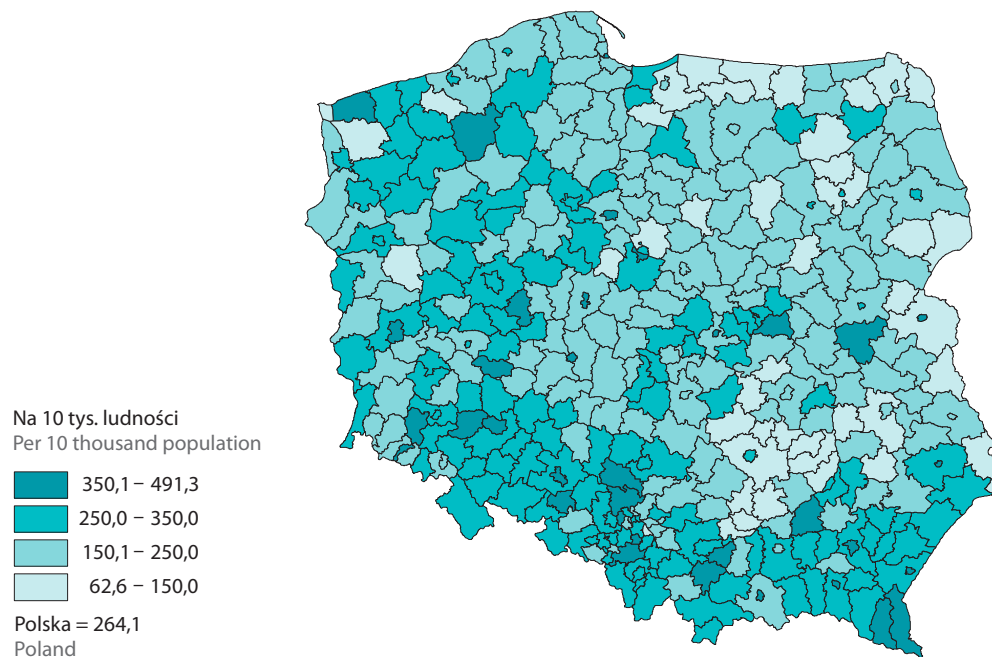

Mapa 3. Młodzież w wieku do 18 lat ćwicząca w klubach sportowych według województw w 2020 r.
 Map 3. Youth aged up to 18 practising sports in sports clubs by voivodship in 2020

Biorąc pod uwagę liczbę ćwiczących w przeliczeniu na 10 tys. ludności w poszczególnych powiatach stwierdzono, że 36,6% z nich osiągnęło wielkość wskaźnika wyższą od wskaźnika dla Polski wynoszącego 264,1 (w 2018 r. 307,2). Najwyższą wartość wskaźnika osiągnął powiat kamieński z województwa zachodniopomorskiego (491,3), który w 2018 r. zajmował 33 miejsce. Bezpośrednio za nim znalazło się miasto na prawach powiatu Zamość (476,2 – 10 miejsce w 2018 r.) i powiat pszczyński (473,7 – 21 miejsce w 2018 r.). W 2018 r. najwyższą wartość wskaźnika osiągnął powiat włodawski z województwa lubelskiego, który w 2020 r. zajął 354 miejsce z wartością wskaźnika wynoszącą 131,9. Wśród 10 powiatów z najwyższą wartością wskaźnika znalazło się 6 miast na prawach powiatu, w tym 2 miasta wojewódzkie (Toruń i Opole). Każdy z tych powiatów położony był w innym województwie (dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, lubelskim, małopolskim, mazowieckim, opolskim, podkarpackim, pomorskim, śląskim i zachodniopomorskim). Spośród powiatów, które osiągnęły wartość wskaźnika powyżej średniej, znalazło się najwięcej powiatów z województw: śląskiego (24), podkarpackiego (20) oraz dolnośląskiego (18).

Mapa 4. Ćwiczący w klubach sportowych według powiatów w 2020 r.
Map 4. Persons practising sports in sports clubs by powiat in 2020

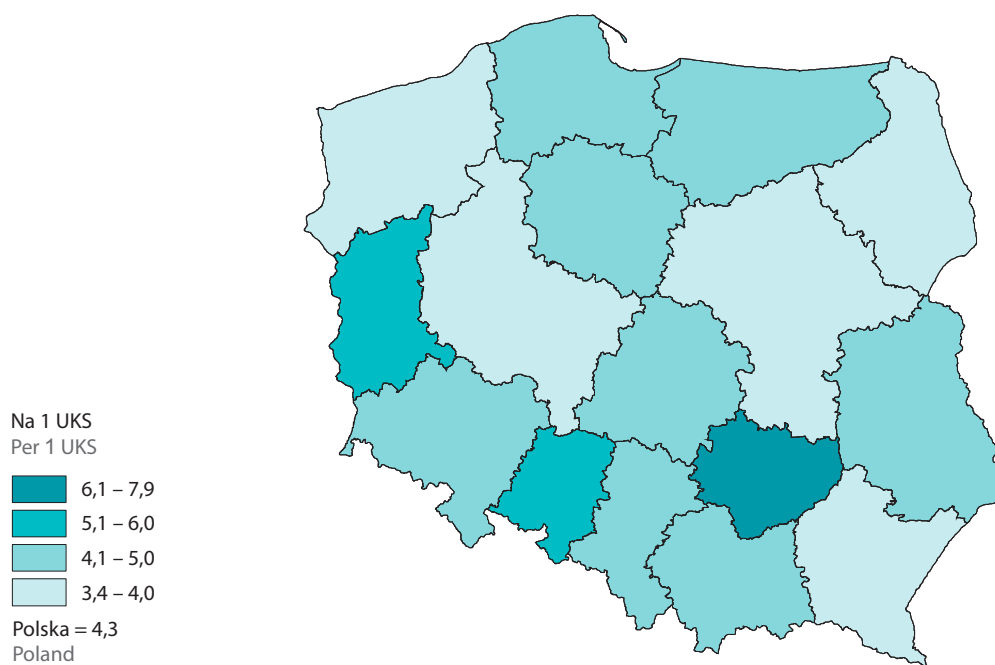

We współzawodnictwie sportowym na poziomie ogólnopolskim zarówno w ramach systemu sportu młodzieżowego jak i seniorów, uczestnictwo zadeklarowało 7,2 tys. klubów sportowych, co stanowiło 50,8% wszystkich klubów (w 2018 r. odsetek ten wyniósł 48,8%).

W stosunku do 2018 r. struktura klubów sportowych nie zmieniła się znacząco. Nadal największy udział miały uczniowskie kluby sportowe – 33,9%. Również popularność klubów należących do Zrzeszenia „Ludowe Zespoły Sportowe” utrzymywała się na podobnym poziomie. Ich udział stanowił 16,1% wszystkich klubów sportowych (w 2018 r. – 17,2%). Pozostałe pionys sportowe, takie jak: kluby należące do Akademickiego Związku Sportowego, Szkolnego Związku Sportowego oraz kluby wyznaniowe, skupiały w sumie 1,2% wszystkich klubów sportowych. Ćwiczący w tych klubach stanowili tylko 2,4% ogółu ćwiczących. Kluby sportowe, które nie zadeklarowały przynależności do żadnego pionu sportowego, stanowiły 48,9% (w 2018 r. – 43,5%).

W 2020 r. liczba klubów UKS spadła o 22,3%, na co zdecydowany wpływ miała pandemia COVID-19 i przejście szkół na tryb nauczania zdalnego. We wszystkich województwach zanotowano spadek – największy w województwie lubuskim (38,5%), a najmniejszy w województwie zachodniopomorskim (7,7%). Najwięcej UKS działało w województwie mazowieckim (14,9% łącznej ich liczby w Polsce). Za nim znalazły się województwa: wielkopolskie (10,7%), śląskie (9,7%) oraz małopolskie (9,1%). Najmniej UKS było natomiast w województwach świętokrzyskim i lubuskim (po 2,1%). W UKS ćwiczyło 297,5 tys. osób (24,8% mniej niż w poprzedniej edycji badania), co stanowiło 29,4% wszystkich ćwiczących w klubach sportowych. Uczniowskie kluby sportowe skupiały głównie dzieci i młodzież. Osoby ćwiczące do lat 18 stanowiły 87,3%, z czego 39,1% to dziewczęta. Klubów tych w miastach działało 60,4%, a liczba ćwiczących w miejskich klubach wyniosła 44,8% wszystkich ćwiczących w UKS.

Mapa 5. Liczba szkół przypadająca na 1 UKS według województw w 2020 r.
Map 5. Number of schools per 1 UKS by voivodship in 2020

Liczba działających klubów należących do Zrzeszenia „Ludowe Zespoły Sportowe” w porównaniu z 2018 r. zmniejszyła się o 18,6% (liczba ćwiczących o 21,5%). Podobnie jak w poprzednich edycjach badania, zdecydowanie najpopularniejsze były one w pięciu południowych województwach Polski, czyli: podkarpackim (15,2%), małopolskim (13,6%), śląskim (12,4%), dolnośląskim (11,9%) i opolskim (10,2%). Liczba klubów w tych województwach stanowiła 63,3% ogólnej liczby klubów LZS (61,2% ćwiczących). W klubach LZS ćwiczyło 13,0% wszystkich ćwiczących w klubach sportowych. Były one popularne szczególnie wśród mężczyzn. Kobiety stanowiły tylko 9,5% ćwiczących. Młodzież do lat 18 to 57,1% ćwiczących. Byli to głównie chłopcy (86,9% ćwiczącej młodzieży). Kluby LZS działały w zdecydowanej większości w środowisku wiejskim (82,1% klubów i 75,4% ćwiczących).

W klubach należących do Akademickiego Związku Sportowego liczba ćwiczących w porównaniu z 2018 r. spadła o 24,4% (liczba aktywnych klubów o 24,1%). Udział kobiet wyniósł 46,4%, natomiast młodzieży do 18 lat – 37,9%.

Mniejszy spadek liczby klubów w porównaniu z 2018 r. odnotowano w pionie Szkolny Związek Sportowy – 11,1%. Mimo niedużego spadku liczby klubów, liczba osób ćwiczących zmniejszyła się aż o 25,3%. Kobiety stanowiły 44,0% ćwiczących, a młodzież do 18 lat – 84,5%.

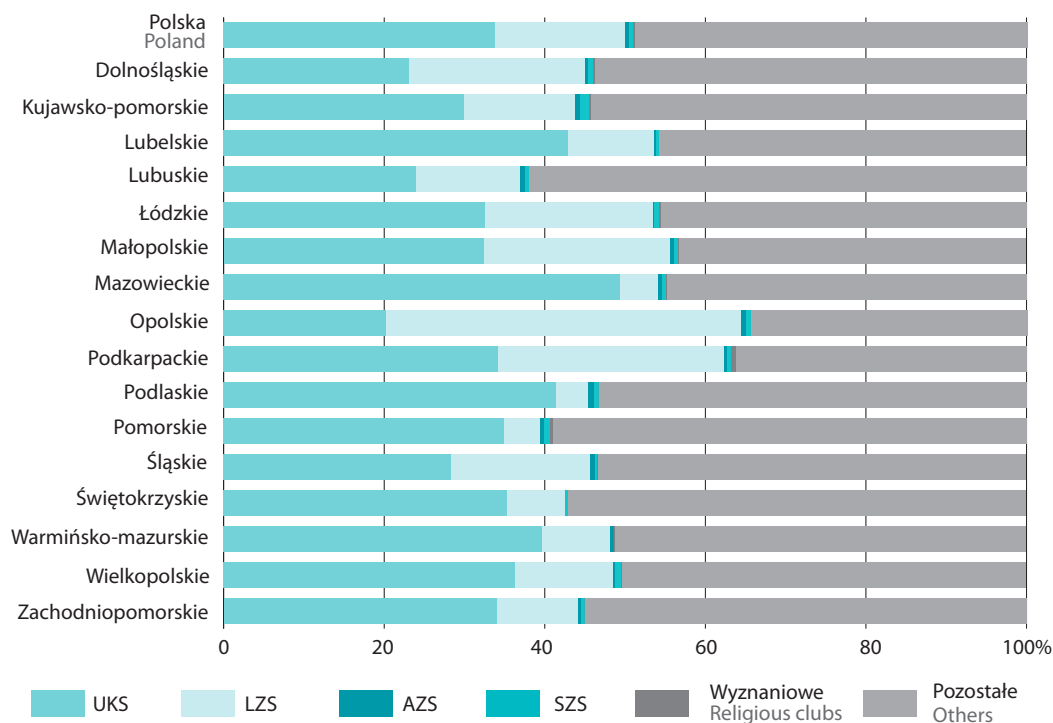
Największy spadek liczby jednostek odnotowano w klubach wyznaniowych (o 63,4% mniej działających klubów niż w 2018 r.). W klubach tych znacznie zmniejszyła się także liczba osób ćwiczących, aż o 71,8%. Udział młodzieży ćwiczącej wyniósł 77,9%, a kobiet – 29,6%.

Liczba aktywnych klubów, które nie zadeklarowały przynależności do żadnego pionu sportowego zmniejszyła się tylko o 2,5% (liczba osób ćwiczących o 4,0%). Podobnie, jak w 2018 r. udział kobiet w tych klubach wyniósł 22,6%, a młodzieży 65,1%.

Liczba sekcji sportowych w klubach w porównaniu z 2018 r. zmniejszyła się o 17,1%. Spadek sekcji wystąpił w każdym województwie, w tym największy w województwach lubuskim i świętokrzyskim (odpowiednio o 33,6% i 30,5%), a najmniejszy w województwach pomorskim i zachodniopomorskim (3,7% i 4,3%).

Wykres 2. Kluby sportowe według województw i pionów sportowych w 2020 r.

Chart 2. Sports clubs by voivodship and sports departments in 2020

Niezmiennie najpopularniejszym sportem w Polsce uprawianym w klubach sportowych była piłka nożna³, którą ćwiczyło 37,5% osób (łącznie z piłką nożną halową i piłką nożną plażową było to 38,5%). W 2018 r. piłkę nożną³ trenowało 38,6% osób ćwiczących. W porównaniu z 2018 r. liczba osób uprawiających ten sport zmniejszyła się jednak o 15,6%. Sekcję piłki nożnej³ posiadało 46,3% klubów sportowych (48,8% sekcję piłki nożnej, piłki nożnej halowej lub piłki nożnej plażowej). Na terenie wsi był wyższy odsetek klubów oferujących tę dyscyplinę sportu (62,5%) niż w miastach, jednak liczba ćwiczących była

³ Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej.

wyższa w miastach (o 10,2 p.proc.). Piłka nożna⁴ dominowała wśród mężczyzn. Ich udział wyniósł 94,3% i utrzymał się na takim samym poziomie, jak w 2018 r. Juniorzy i juniorki to 72,3% osób grających w tę najpopularniejszą w Polsce grę zespołową.

Pod względem liczby ćwiczących drugie miejsce zajmowało strzelectwo sportowe (karabin, pistolet i strzelba gładkolufowa) – 6,5% ćwiczących w sekcjach sportowych. W 2018 r. miejsce to zajmowała piłka siatkowa⁵. W strzelectwie sportowym liczba ćwiczących wzrosła w porównaniu z 2018 r. o 48,0%. Podobnie, jak w piłce nożnej⁴, w strzelectwie brali udział głównie mężczyźni (90,4% ćwiczących). Jednak odsetek ćwiczących w kategoriach juniorskich był dużo niższy i wyniósł 4,4%. Strzelectwo znacznie popularniejsze było w miastach, gdzie uprawiało je 90,7% ćwiczących.

Kolejne miejsce zajmowała piłka siatkowa⁵ – 5,9% ćwiczących (łącznie z piłką siatkową plażową – 6,1%). W porównaniu z 2018 r. liczba ćwiczących spadła o 22,3%. Piłka siatkowa⁵ była nieznacznie bardziej popularna wśród kobiet, które stanowiły 56,6%. Ćwiczących w kategoriach juniorskich było 82,9%. Więcej osób ćwiczących trenowało piłkę siatkową⁵ w klubach miejskich (71,8%).

Następne miejsca, pod względem liczby ćwiczących, zajmowały: pływanie – 4,4%, karate (łącznie z karate tradycyjnym) – 4,2% oraz lekkoatletyka – 3,7% i koszykówka – 3,5%. W każdym z tych sportów liczba ćwiczących w sekcjach spadła w porównaniu z 2018 r.

Ponad połowa ćwiczących uprawiała sporty drużynowe⁶. Spośród nich oczywiście najpopularniejsza była piłka nożna⁴ (72,3% ćwiczących w ogólnej liczbie ćwiczących sporty drużynowe), a następnie piłka siatkowa⁵ (11,6%) oraz koszykówka (6,6%) i piłka ręczna (5,7%). Sporty te częściej uprawiano w miastach (86,1%) i były bardziej popularne wśród mężczyzn (83,1% ćwiczących).

Sporty walki⁷ trenowało ogółem 11,7% osób. Spośród nich najczęściej uprawiane, oprócz karate (udział ćwiczących w ćwiczących sporty walki 35,9%), było judo (udział ćwiczących w ćwiczących sporty walki 20,5%). Tę grupę sportów częściej wybierali mężczyźni (68,1%) oraz młodzież (79,5% juniorów i juniorek).

⁴ Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej.

⁵ Bez piłki siatkowej plażowej.

⁶ Baseball, curling, football amerykański, hokej na lodzie, hokej na łyżworolkach, hokej na trawie, kajak polo, korfbal, koszykówka, piłka nożna, piłka nożna halowa, piłka nożna plażowa, piłka ręczna, piłka siatkowa, piłka siatkowa plażowa, piłka wodna, rugby, softball, unihokej.

⁷ Boks, grappling, ju-jitsu, judo, karate, karate tradycyjne, kendo, kick-boxing, muaythai, sumo, szermierka, taekwondo ITF, taekwondo WTF, wu-shu, zapasy w stylu klasycznym, zapasy w stylu wolnym.

Tablica 2. Ćwiczący¹ w sekcjach sportowych według położenia klubu sportowego w 2020 r.
Table 2. Persons practising sports¹ in sports sections by location of sports clubs in 2020

Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas
a – ogółem total	b – w tym kobiety w % of which females in %			
Razem Total	a	1103475	788766	314709
	b	26,1	28,3	20,5
w tym of which				
Jeździectwo Equestrian	a	7405	3237	4168
	b	78,9	78,6	79,1
Judo Judo	a	26362	24108	2254
	b	30,1	29,6	35,5
Karate i karate tradycyjne Karate and traditional karate	a	46166	40275	5891
	b	35,2	35,1	35,3
Koszykówka Basketball	a	38784	33120	5664
	b	38,1	36,3	48,5
Lekkoatletyka Athletics	a	41164	32144	9020
	b	48,8	49,1	47,6
Narciarstwo Skiing	a	8324	5903	2421
	b	44,2	43,6	45,9
Piłka nożna ² Football ²	a	414217	228306	185911
	b	5,7	5,5	5,9
Piłka nożna halowa Indoor football	a	9368	5888	3480
	b	20,3	17,8	24,5
Piłka ręczna Handball	a	33431	24470	8961
	b	42,9	39,6	50,2
Piłka siatkowa ³ Volleyball ³	a	65194	46795	18399
	b	56,6	58,1	52,6
Pływanie Swimming	a	48407	44469	3938
	b	47,5	47,6	46,8
Sporty siłowe Strength sports	a	5530	4391	1139
	b	50,7	47,5	62,9
Szachy Chess	a	17025	13180	3845
	b	27,7	27,4	28,7
Tenis stołowy Table tennis	a	23215	12738	10477
	b	28,9	27,0	31,2
Zapasy Wrestling	a	7506	6107	1399
	b	24,0	22,7	29,6

1 Osoba ćwicząca wykazywana jest tyle razy, w ilu rodzajach sportów uczestniczy. 2 Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej. 3 Bez piłki siatkowej plażowej.

1 A person practising sport is indicated as many times as the number of sports he/she practises. 2. Excluding indoor football and beach football. 3. Excluding beach volleyball.

Tablica 3. Ćwiczący^a w sekcjach sportowych – wybrane sporty drużynowe
Table 3. Persons practising sports^a in sports sections – selected team sports

Wyszczególnienie Specification	2016	2018	2020	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2018=100
Baseball i softball Baseball and softball	975	1524	907	59,5
Curling Curling	368	405	394	97,3
Hokej na lodzie Ice hockey	3927	4924	4502	91,4
Hokej na trawie Hockey	2338	3134	2914	93,0
Korfball Korfball	389	534	363	68,0
Koszykówka Basketball	44666	47135	38784	82,3
Piłka nożna Football	437450	490569	414217	84,4
Piłka nożna halowa Indoor football	14066	13122	9368	71,4
Piłka nożna plażowa Beach football	853	851	798	93,8
Piłka ręczna Handball	40117	43117	33431	77,5
Piłka siatkowa Volleyball	83435	83915	65194	77,7
Piłka siatkowa plażowa Beach volleyball	3113	2251	2582	114,7
Piłka wodna Water polo	1349	1366	887	64,9
Rugby Rugby	3538	3929	3026	77,0
Unihokej Floorball	8784	9520	7326	77,0

a Osoba ćwicząca wykazywana jest tyle razy, w ilu rodzajach sportów uczestniczy.

a A person practising sport is indicated as many times as the number of sports he/she practises.

Sporty wodne⁸ uprawiało 6,0% osób, a blisko połowa z nich to kobiety (43,9%), natomiast sporty zimowe⁹ – 1,3% osób, z czego kobiety stanowiły 51,5%. W obu grupach sportów juniorzy i juniorki stanowili zdecydowaną większość. W przypadku sportów wodnych – 84,5%, a w przypadku sportów zimowych – 76,6%.

⁸ Kajakarstwo, pływaniarstwo sportowe, pływanie, pływanie synchroniczne, skoki do wody, sport motorowodny, narciarstwo wodne, wędkarstwo, wioslarstwo, żeglarstwo.

⁹ Biathlon zimowy, łyżwiarstwo figurowe, łyżwiarstwo szybkie (łącznie z short-track), narciarstwo alpejskie, narciarstwo dowolne, narciarstwo klasyczne, narciarstwo wysokogórskie, snowboard, sport saneczkowy.

Tablica 4. Ćwiczący^a w sekcjach sportowych – wybrane sporty walki
Table 4. Persons practising sports^a in sports sections – selected combat sports

Wyszczególnienie Specification	2016	2018	2020	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2018=100
Boks Boxing	7096	9078	9327	102,7
Judo Judo	24292	29758	26362	88,6
Ju-jitsu Ju-jitsu	5366	7783	7011	90,1
Karate (łącznie z karate tradycyjnym) Karate (including traditional karate)	43443	57945	46166	79,7
Kendo Kendo	323	376	500	133,0
Kick-boxing Kick-boxing	6412	9992	9540	95,5
Muaythai Muaythai	1404	1196	1158	96,8
Sumo Sumo	1309	1750	1696	96,9
Szermierka Fencing	4135	4253	3926	92,3
Taekwondo ITF Taekwon-do ITF	7549	11586	10407	89,8
Taekwondo WTF Taekwon-do WTF	4795	5847	4249	72,7
Wu-shu Wu-Shu	995	1223	856	70,0
Zapasy styl klasyczny Greco-Roman wrestling	3453	3508	2969	84,6
Zapasy styl wolny Freestyle wrestling	4572	5068	4187	82,6

a Osoba ćwicząca wykazywana jest tyle razy, w ilu rodzajach sportów uczestniczy.

a A person practising sport is indicated as many times as the number of sports he/she practises.

Sporty, w których ćwiczące kobiety stanowiły ponad 97% wszystkich ćwiczących w sekcjach sportowych, to: pływanie synchroniczne, cheerleading oraz gimnastyka artystyczna. Ponad 90% mężczyzn ćwiczyło natomiast w: sportach elektronicznych, wędkarstwie, footballu amerykańskim, lacrosse, piłce nożnej¹⁰, sportach motorowych oraz w strzelectwie sportowym.

Większość ćwiczących w sekcjach sportowych stanowili juniorzy i juniorki (69,4%). Wyróżniali się oni szczególnie w gimnastyce artystycznej, ringo, pięcioboju nowoczesnym oraz w akrobatyce sportowej (ponad 95% ćwiczących). Natomiast strzelectwo sportowe, wyścigi psich zaprzęgów, wędkarstwo oraz sporty elektroniczne to sporty, w których w sekcjach sportowych dominowali ćwiczący w kategoriach seniorskich – juniorzy i juniorki stanowili mniej niż 10%.

¹⁰ Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej.

Tablica 5. Ćwiczący^a w sekcjach sportowych – wybrane sporty wodne
Table 5. Persons practising sports^a in sports sections – selected water sports

Wyszczególnienie Specification	2016	2018	2020	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2018=100
Kajakarstwo ^b Canoeing ^b	3838	3966	3928	99,0
Pływanie Swimming	44113	54727	48407	88,5
Pływanie synchroniczne Synchronized swimming	269	281	204	72,6
Skoki do wody Diving	275	483	512	106,0
Sport motorowodny i narciarstwo wodne Motorboating and water skiing	477	727	584	80,3
Wędkarstwo Angling	1431	1232	1125	91,3
Wioślarstwo Rowing	2447	2779	2330	83,8
Żeglarstwo Sailing	7606	8311	8252	99,3

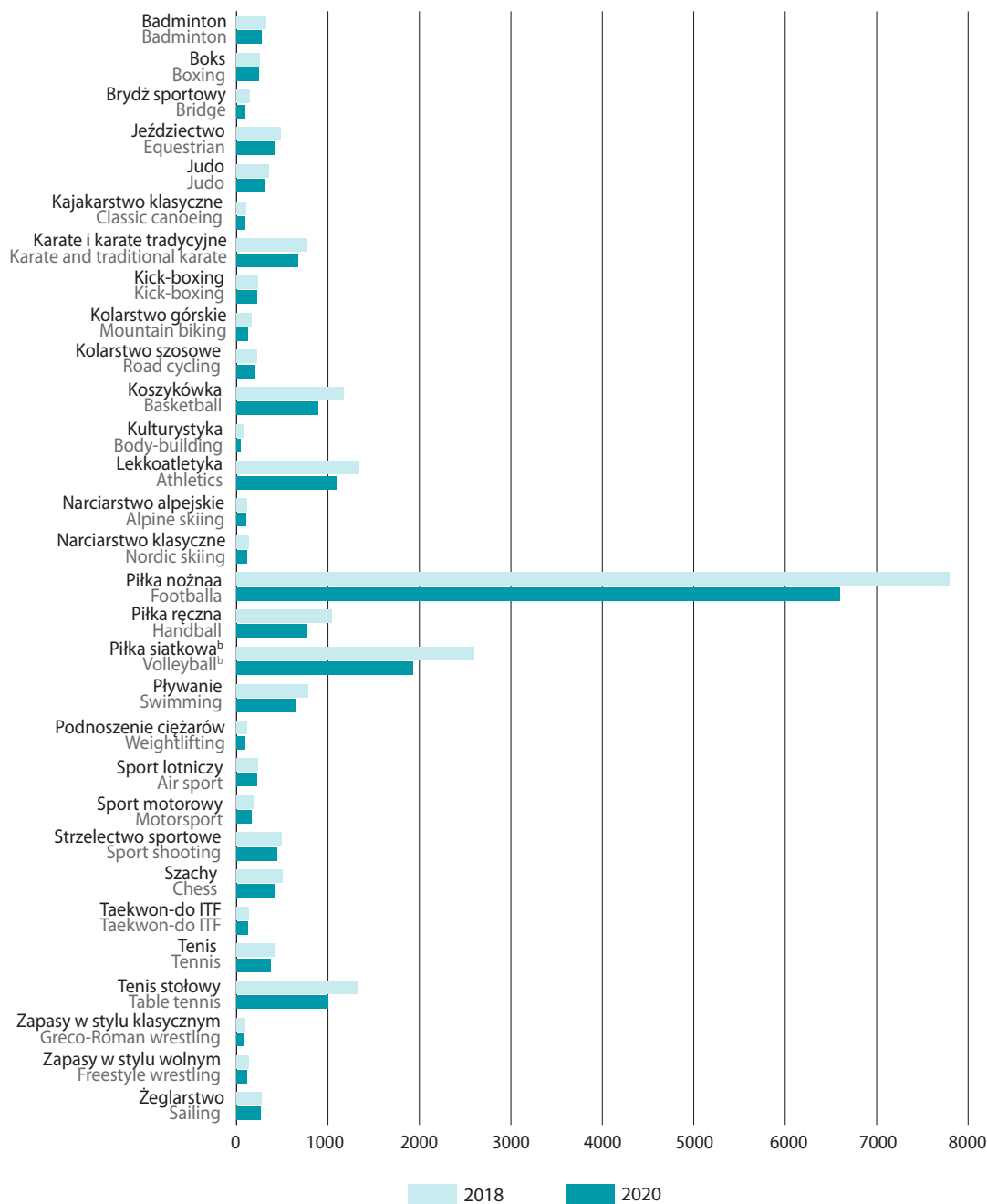
a Osoba ćwicząca wykazywana jest tyle razy, w ilu rodzajach sportów uczestniczy. b Bez kajak polo.
 a A person practising sport is indicated as many times as the number of sports he/she practises. b Excluding canoe polo.

Tablica 6. Ćwiczący^a w sekcjach sportowych – wybrane sporty zimowe
Table 6. Persons practising sports^a in sports sections – selected winter sports

Wyszczególnienie Specification	2016	2018	2020	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2018=100
Biathlon zimowy Biathlon	936	1132	865	76,4
Łyżwiarstwo figurowe Figure skating	1815	2238	2176	97,2
Łyżwiarstwo szybkie (łącznie z short-track) Speed skating (including short- track)	1498	1971	1954	99,1
Narciarstwo Skiing	8361	9796	8324	85,0
Snowboard Snowboard	688	678	567	83,6
Sport saneczkowy Luge sport	303	327	293	89,6

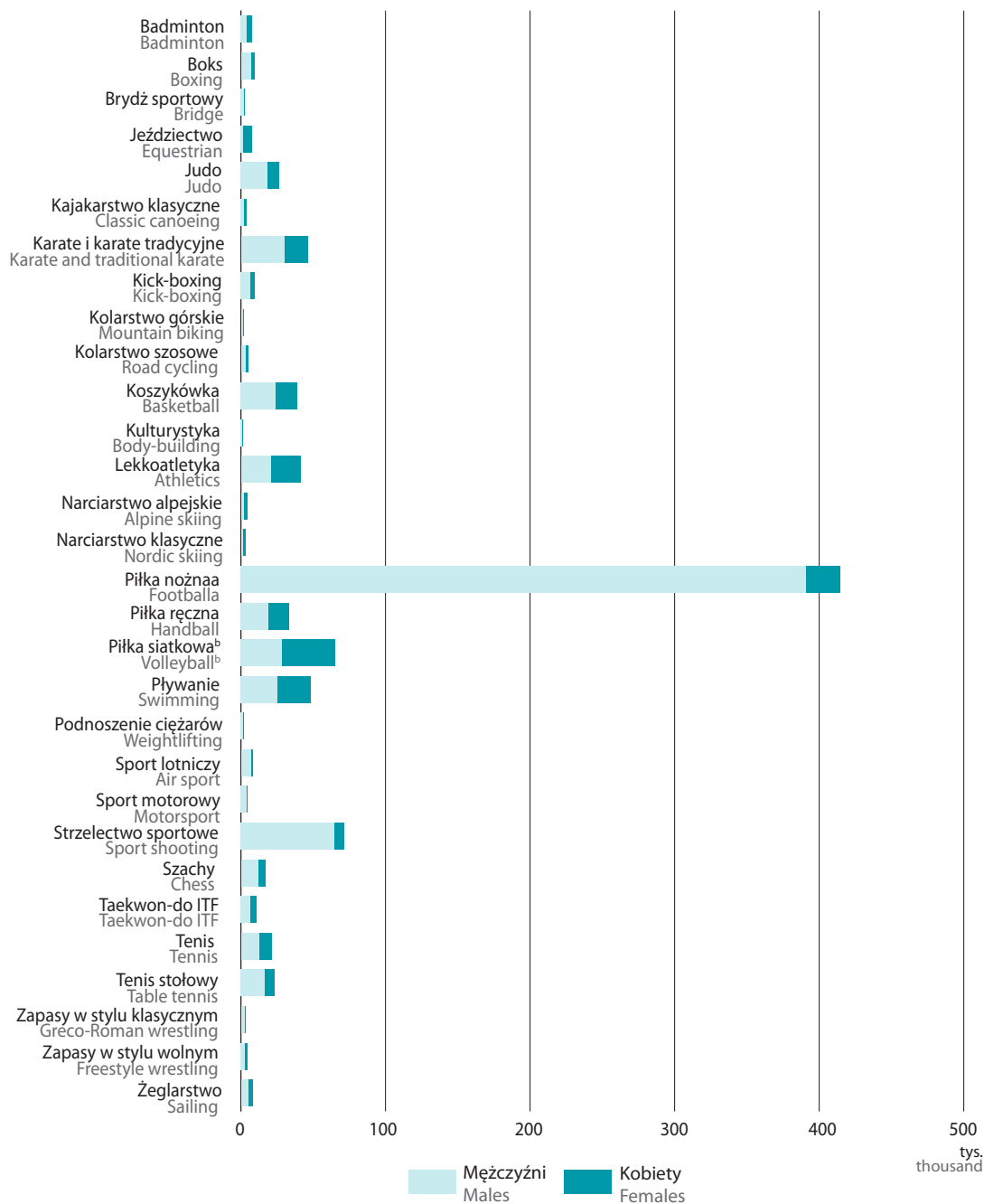
a Osoba ćwicząca wykazywana jest tyle razy, w ilu rodzajach sportów uczestniczy.
 a A person practising sport is indicated as many times as the number of sports he/she practises.

Wykres 3. Sekcje sportowe w klubach sportowych według wybranych rodzajów sportów
Chart 3. Sports sections in sports clubs by selected kinds of sports

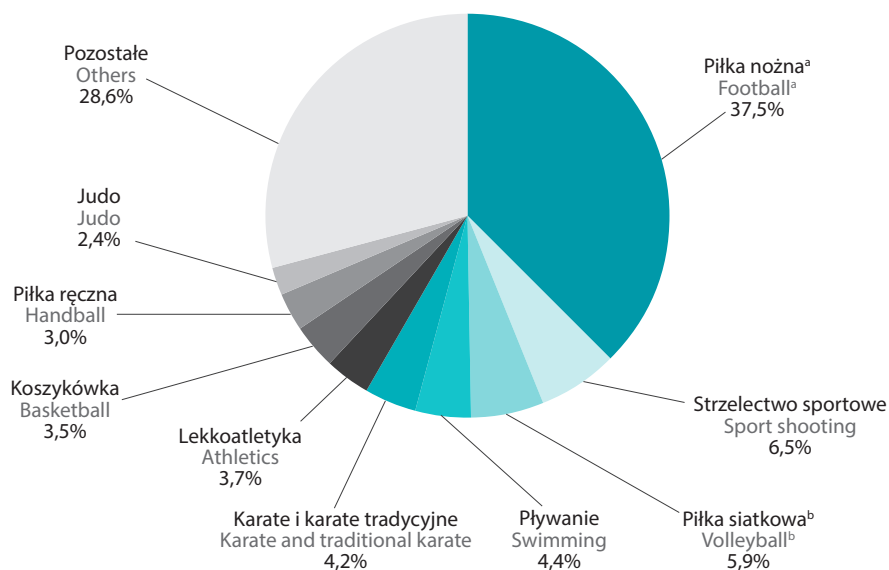
a Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej. b Bez piłki siatkowej plażowej.
 a Excluding indoor football and beach football. b Excluding beach volleyball.

Wykres 4. Ćwiczący w sekcjach sportowych według wybranych rodzajów sportów w 2020 r.
Chart 4. Persons practising sports in sports sections by selected kinds of sports in 2020

^a Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej. ^b Bez piłki siatkowej plażowej.
^a Excluding indoor football and beach football. ^b Excluding beach volleyball.

Wykres 5. Ćwiczący w klubach sportowych według wybranych rodzajów sportów w 2020 r.
Chart 5. Persons practising sports in sports clubs by selected kinds of sports in 2020

a Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej. b Bez piłki siatkowej plażowej.
 a Excluding indoor football and beach football. b Excluding beach volleyball.

W klubach należących do AZS najczęściej trenowano koszykówkę (12,6% ćwiczących), piłkę siatkową¹¹ (7,7%), a także sporty siłowe (7,4%) oraz lekkoatletykę (7,0%). W klubach LZS zdecydowanie najpopularniejszym sportem była piłka nożna¹². Trenowało ją aż 80,3% wszystkich ćwiczących, z czego ponad połowę stanowili juniorzy i juniorki. Kolejne miejsca zajmowały: lekkoatletyka (3,1%), tenis stołowy (2,3%), piłka siatkowa¹¹ (2,0%), oraz taekwondo (1,6%). W klubach SZS najliczniejsze sekcje pod względem liczby ćwiczących to: piłka nożna¹² (25,1%), lekkoatletyka (16,7%), piłka siatkowa¹¹ (13,9%), koszykówka (7,4%) oraz pływanie (7,0%). W UKS 24,0% ćwiczących w sekcjach sportowych trenowało piłkę nożną¹² (w tym 12,1% stanowiły kobiety), 11,7% piłkę siatkową¹¹, 8,1% pływanie i 6,1% lekkoatletykę. W klubach wyznaniowych dominowała piłka nożna¹² (36,0%). Popularne były również piłka siatkowa¹¹ (23,5%), tenis stołowy (14,8%) oraz piłka ręczna (5,5%). Kluby, które nie zadeklarowały przynależności do żadnego pionu sportowego charakteryzowała dominacja piłki nożnej¹² (36,4% ćwiczących). Kolejnymi popularnymi sportami w tych klubach były strzelectwo sportowe (11,3%), piłka siatkowa¹¹ (3,5%) oraz pływanie (3,3%).

¹¹ Bez piłki siatkowej plażowej.

¹² Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej.

Tablica 7. Ćwiczący¹ w sekcjach sportowych według pionów sportowych w 2020 r.
Table 7. Persons practising sports¹ in sports sections by selected sports departments in 2020

Wyszczególnienie Specification		AZS	LZS	SZS	UKS	Kluby wyznaniowe Religious clubs	Pozostałe Other
a – ogółem total							
b – w tym kobiety w % of which females in %							
Razem Total	a	18057	135876	6500	330952	2050	610040
	b	46,4	9,8	43,7	38,4	29,5	22,2
w tym of which							
Akrobatyka Acrobatics	a	252	166	-	3976	-	5669
	b	75,4	70,5	-	78,2	-	84,5
Jeździectwo Equestrian	a	108	482	-	928	-	5887
	b	84,3	79,7	-	80,6	-	78,5
Judo Judo	a	818	545	-	15217	-	9782
	b	35,6	30,1	-	30,8	-	28,6
Karate i karate tradycyjne Karate and traditional karate	a	296	306	20	8014	3	37527
	b	49,0	27,5	50,0	34,3	-	35,3
Koszykówka Basketball	a	2277	441	481	17853	66	17666
	b	48,4	38,8	43,2	46,3	16,7	28,4
Lekkoatletyka Athletics	a	1269	4238	1087	20241	10	14319
	b	48,9	50,9	48,5	50,5	40,0	45,7
Narciarstwo Skiing	a	368	485	30	3831	20	3590
	b	37,8	39,8	40,0	47,5	60,0	42,0
Piłka nożna ² Football ²	a	804	109105	1630	79586	737	222355
	b	51,2	3,1	14,9	12,1	5,4	4,5
Piłka nożna halowa Indoor football	a	785	1090	-	3425	50	4018
	b	37,6	23,8	-	31,5	-	6,7
Piłka ręczna Handball	a	599	815	417	17987	113	13500
	b	45,2	38,5	61,9	49,2	29,2	34,3
Piłka siatkowa ³ Volleyball ³	a	1389	2688	905	38656	482	21074
	b	40,7	47,5	63,4	58,4	57,5	55,1
Pływanie Swimming	a	650	317	455	26953	-	20032
	b	46,2	45,4	55,2	48,3	-	46,4
Sporty siłowe Strength sports	a	1334	231	16	1506	61	2382
	b	43,6	40,7	12,5	60,5	100,0	48,4
Szachy Chess	a	260	1040	48	8490	-	7187
	b	34,2	25,3	39,6	29,4	-	25,8
Tenis stołowy Table tennis	a	602	3107	248	12519	304	6435
	b	37,9	21,6	37,9	33,8	20,1	22,1
Zapasy Wrestling	a	-	1045	-	2797	-	3664
	b	-	28,7	-	26,2	-	20,9

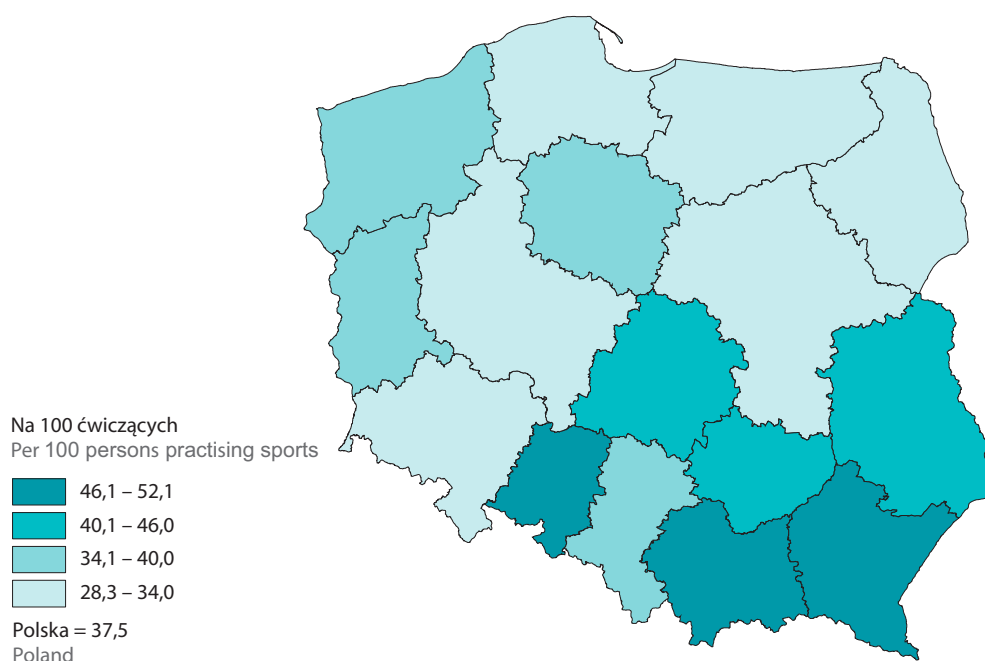
1 Osoba ćwicząca wykazywana jest tyle razy, w ilu rodzajach sportów uczestniczy. 2 Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej. 3 Bez piłki siatkowej plażowej.

1 A person practising sport is indicated as many times as the number of sports he/she practises. 2 Excluding indoor football and beach football. 3 Excluding beach volleyball.

Zainteresowanie uprawianiem sportów w poszczególnych województwach było zróżnicowane i w 2020 r. zmieniło się w porównaniu z 2018 r. Piłka nożna¹³ najczęściej uprawiana była w województwie podkarpackim, gdzie na każdych 100 ćwiczących przypadało 52,1 osób (w kraju analogiczny wskaźnik wynosił 37,5 osób). W 2018 r. piłka nożna¹³ najpopularniejsza była w województwie opolskim. Najwyższy wskaźnik dla strzelectwa sportowego w 2020 r. odnotowano w województwie dolnośląskim – 25,5 osób (w kraju – 6,5), natomiast w 2018 r. w województwie warmińsko-mazurskim. Piłka siatkowa¹⁴ najwyższy udział wśród ćwiczących miała w województwie lubelskim – 7,8 osób (w kraju – 5,9). Z kolei pływanie najczęściej uprawiane było w województwach mazowieckim i śląskim (po 5,5 osób, w kraju – 4,4), karate¹⁵ w województwie świętokrzyskim (7,3 osób, w kraju – 4,2), lekkoatletyka w województwach pomorskim i zachodniopomorskim (po 6,3 osób, w kraju – 3,7), a koszykówka w województwie podlaskim (po 5,5 osób, w kraju – 3,5). W 2018 r. najwyższe wskaźniki dla piłki siatkowej¹⁴ i pływania odnotowano w województwie lubelskim, dla karate¹⁵ w województwie zachodniopomorskim, natomiast dla lekkoatletyki i koszykówki w województwie podlaskim.

Mapa 6. Ćwiczący piłkę nożną^a w sekcjach sportowych według województw w 2020 r.

Map 6. Persons practising football^a in sports sections by voivodship in 2020

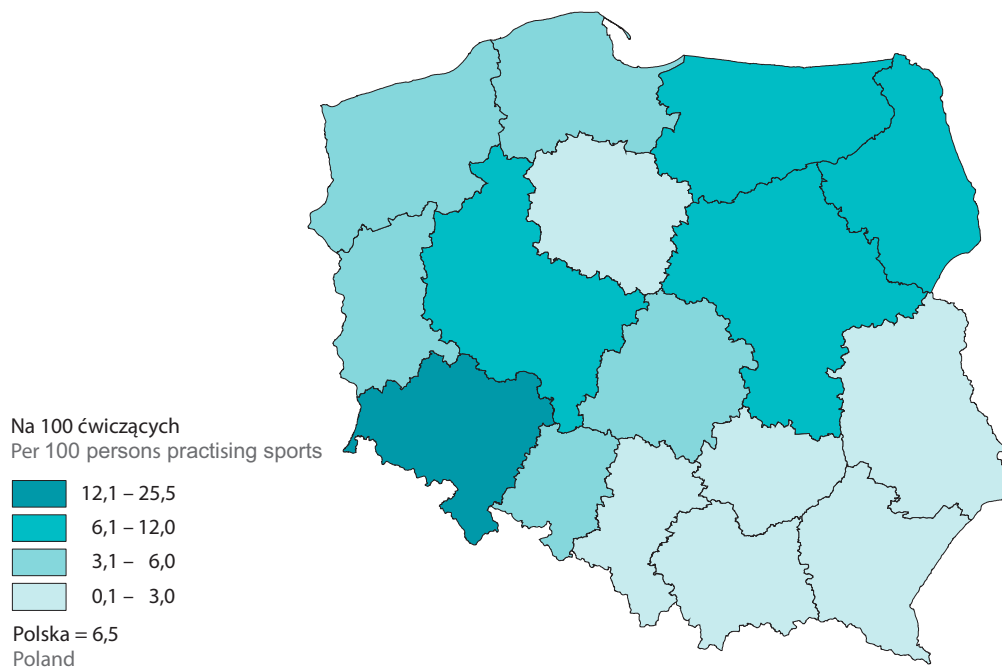
^a Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej.
a Excluding indoor football and beach football

¹³ Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej.

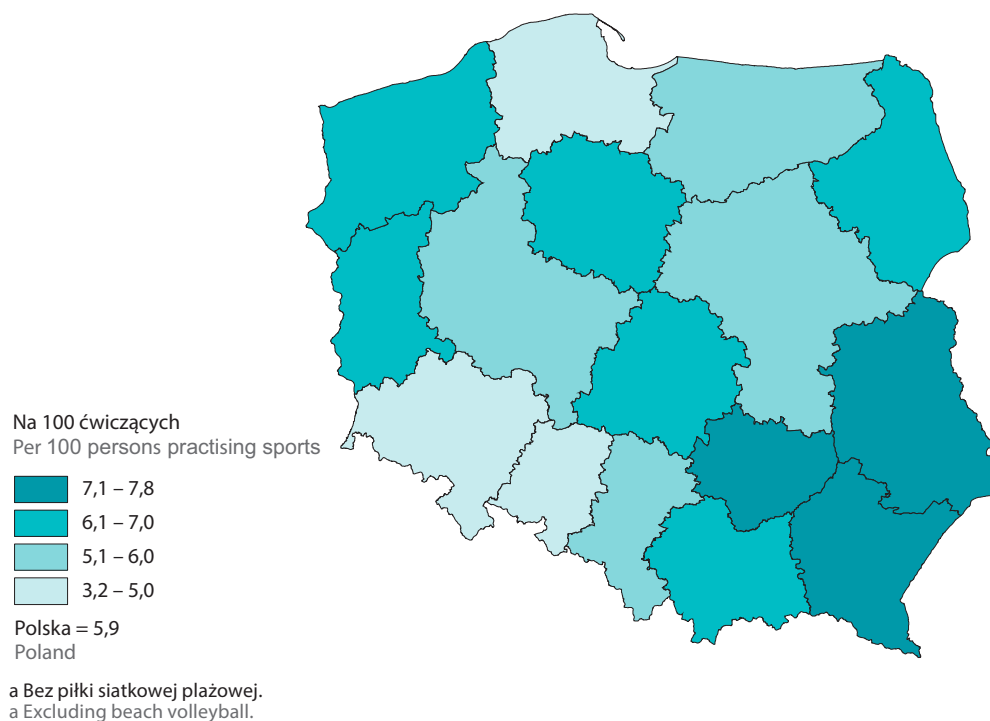
¹⁴ Bez piłki siatkowej plażowej.

¹⁵ Łącznie z karate tradycyjnym.

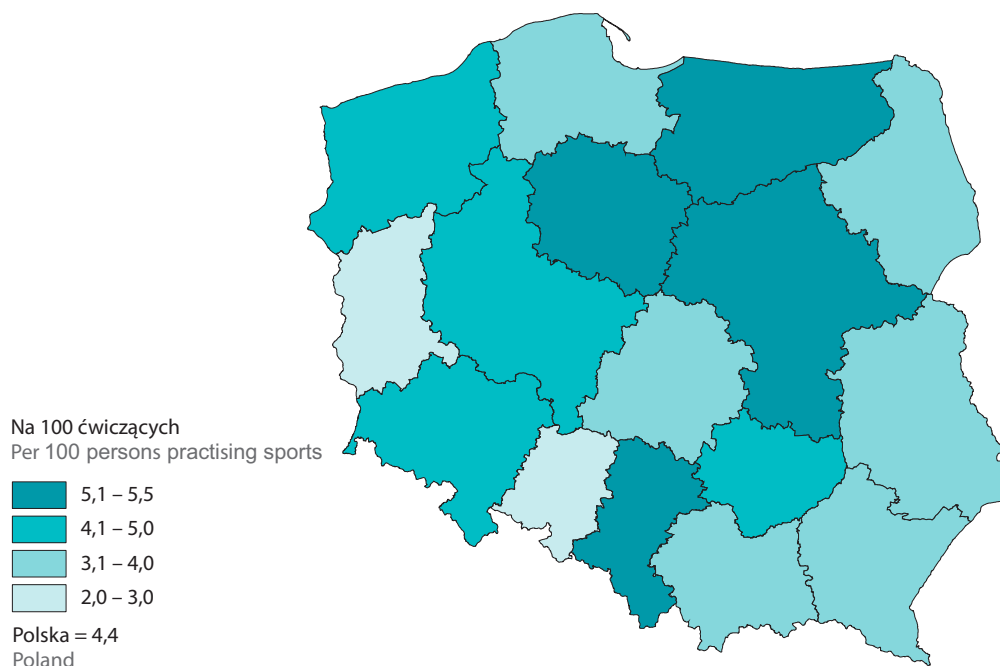
Mapa 7. Ćwiczący strzelectwo sportowe w sekcjach sportowych według województw w 2020 r.
 Map 7. Persons practising sport shooting in sports sections by voivodship in 2020

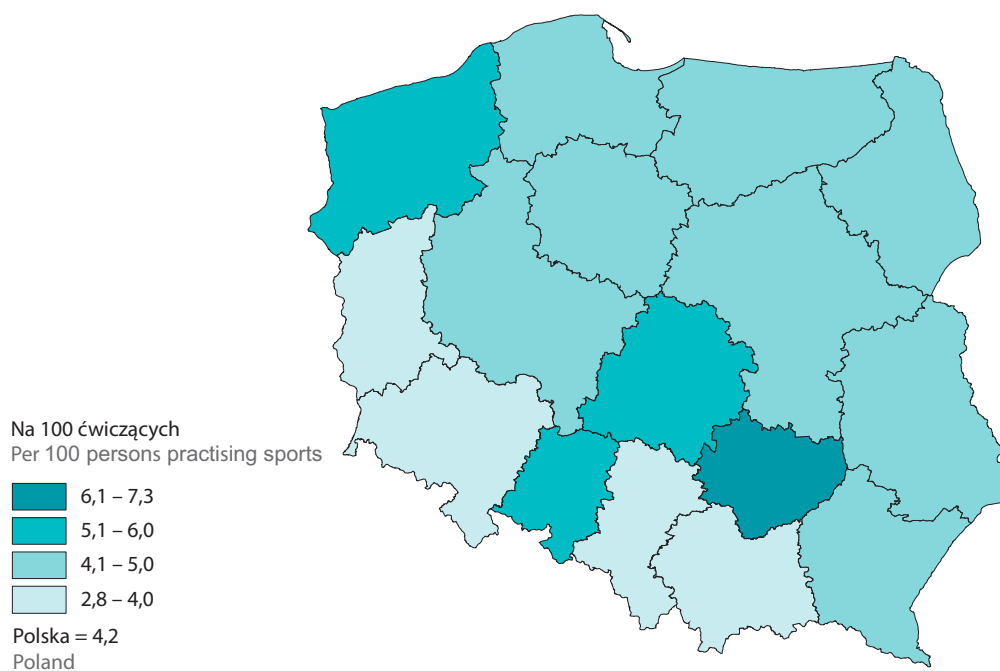
Mapa 8. Ćwiczący piłkę siatkową^a w sekcjach sportowych według województw w 2020 r.
 Map 8. Persons practising volleyball^a in sports sections by voivodship in 2020

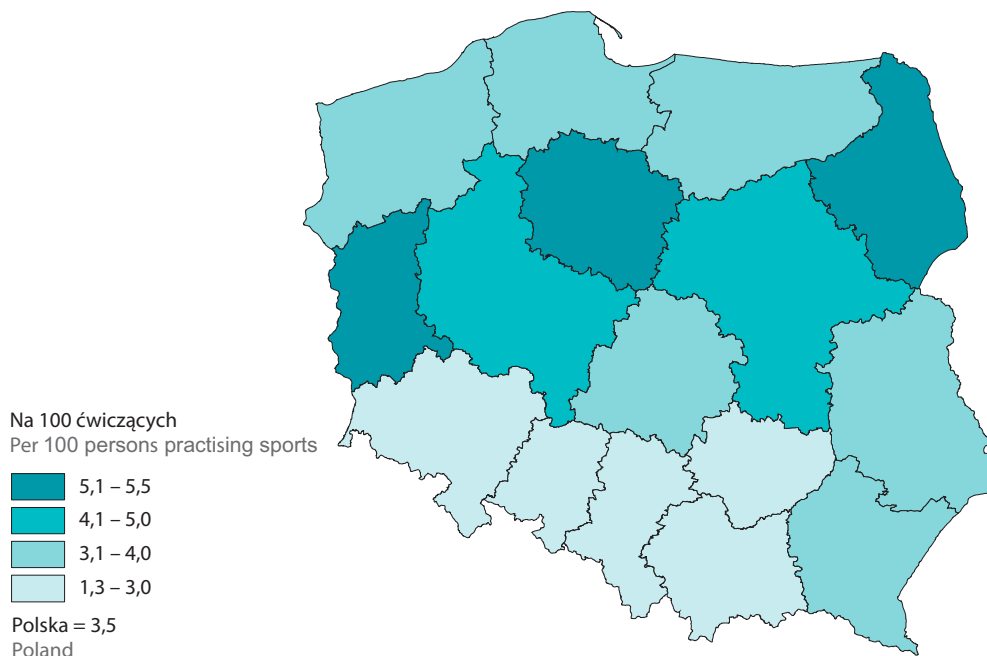
Mapa 9. Ćwiczący pływanie w sekcjach sportowych według województw w 2020 r.
 Map 9. Persons practising swimming in sports sections by voivodship in 2020

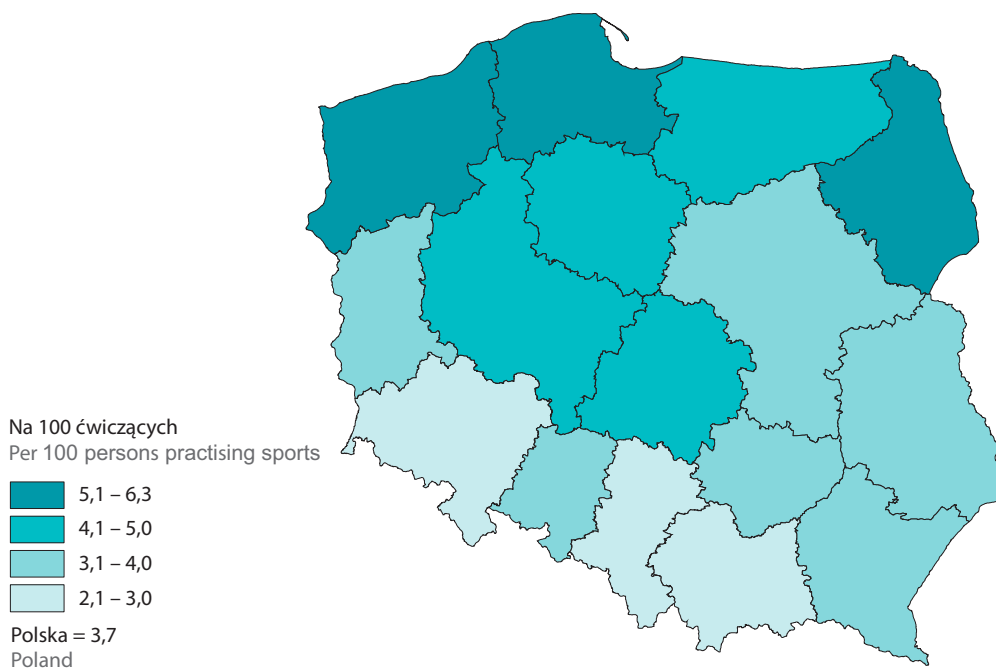
Mapa 10. Ćwiczący karate i karate tradycyjne w sekcjach sportowych według województw w 2020 r.
 Map 10. Persons practising karate and traditional karate in sports sections by voivodship in 2020

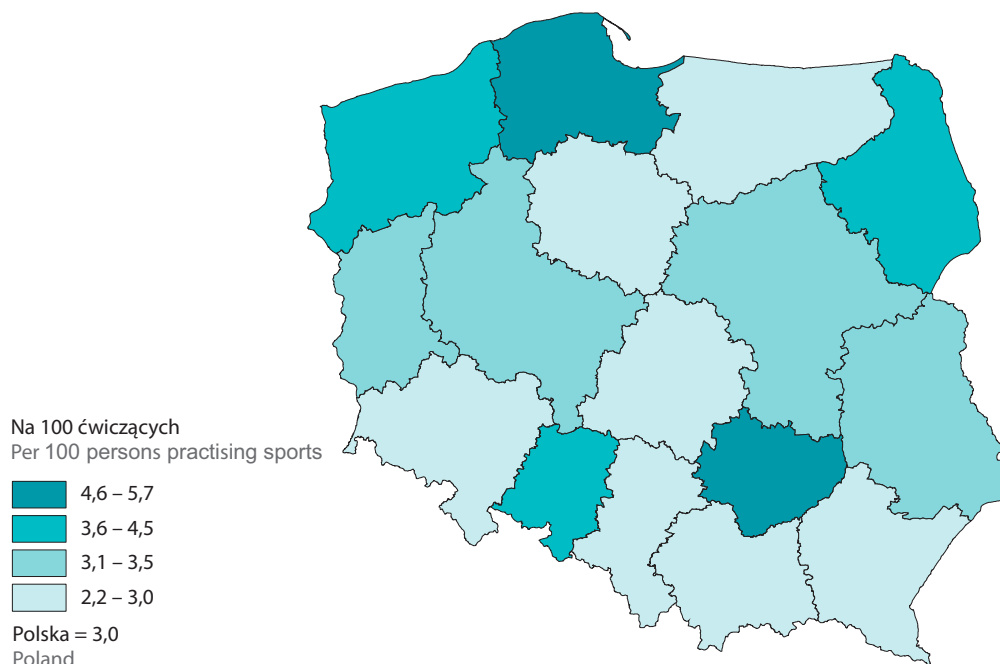
Mapa 11. Ćwiczący koszykówkę w sekcjach sportowych według województw w 2020 r.
 Map 11. Persons practising basketball in sports sections by voivodship in 2020

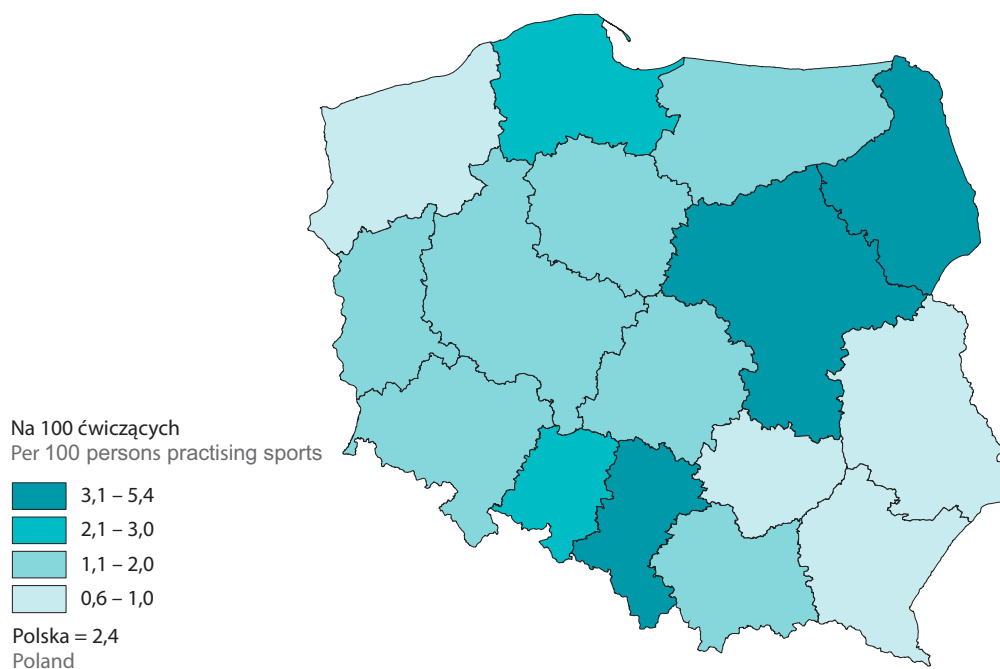
Mapa 12. Ćwiczący lekkoatletykę w sekcjach sportowych według województw w 2020 r.
 Map 12. Persons practising athletics in sports sections by voivodship in 2020

Mapa 13. Ćwiczący piłkę ręczną w sekcjach sportowych według województw w 2020 r.
 Map 13. Persons practising handball in sports sections by voivodship in 2020

Mapa 14. Ćwiczący judo w sekcjach sportowych według województw w 2020 r.
 Map 14. Persons practising judo in sports sections by voivodship in 2020

W 2020 r. w klubach sportowych pracowało (łącznie z pracującymi społecznie) 55,4 tys. osób kadry szkoleniowej, w tym tylko 16,7% kobiet. Największy odsetek kobiet był wśród instruktorów – 24,3%. Spośród ogółu kadry szkoleniowej trenerzy stanowili 55,9%, instruktorzy – 31,4%, a inne osoby prowadzące zajęcia sportowe – 12,8%. W porównaniu z 2018 r. liczba kadry szkoleniowej zmniejszyła się o 11,0%. Liczba instruktorów spadła o 21,4%, innych osób prowadzących zajęcia sportowe – o 21,1%, natomiast liczba trenerów utrzymała się na podobnym poziomie.

W 2020 r. najwięcej trenerów i instruktorów pracowało w klubach sportowych w województwach: śląskim (odpowiednio 13,4% i 12,3%), mazowieckim (12,7% i 12,2%), oraz wielkopolskim (9,7% i 10,9%), najmniej natomiast w województwach: świętokrzyskim (1,9% i 1,8%), lubuskim (2,7% i 2,4%) oraz podlaskim (2,7% i 3,4%). W województwach: śląskim, mazowieckim i dolnośląskim udział innych osób prowadzących zajęcia sportowe wynosił powyżej 10%.

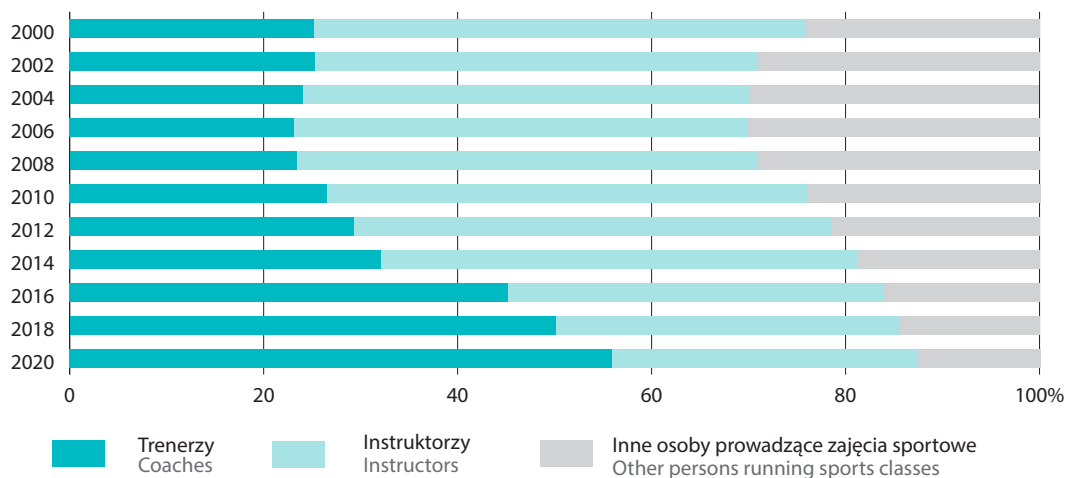
Ponad połowa wszystkich trenerów pracujących w sekcjach sportowych w 2020 r. zajmowała się szkoleniem osób grających w piłkę nożną¹⁶. W tym sporcie ich liczba zwiększyła się o 2,1% w porównaniu z 2018 r. Również największa liczba instruktorów i innych osób prowadzących zajęcia sportowe przypadała na najpopularniejszy w Polsce sport (było to odpowiednio 11,1% i 21,5%). W porównaniu z 2018 r. liczba instruktorów pracujących w sekcjach piłki nożnej¹⁶ zmniejszyła się jednak o 42,2%, a liczba innych osób prowadzących zajęcia sportowe o 28,2%.

Trenerzy prowadzący zajęcia w piłce siatkowej¹⁷ stanowili 5,8%, w koszykówce – 4,1%, w lekkoatletyce – 3,8%, w piłce ręcznej – 3,5%, a w pływaniu – 3,3%. W każdym z tych sportów ich liczba spadła w porównaniu z 2018 r. (najwięcej w koszykówce – o 11,9%).

Najwięcej instruktorów, poza sekcjami piłki nożnej¹⁶, pracowało w sekcjach piłki siatkowej¹⁷ (7,0%), strzelectwa sportowego (6,6%), karate¹⁸ (5,8%), pływania (5,0%) oraz lekkoatletyki (4,9%). W porównaniu z 2018 r. w tych sportach liczba instruktorów spadła (najwięcej w piłce siatkowej o 32,8%).

Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe, poza piłką nożną¹⁶, duży udział miały również w strzelectwie sportowym (14,9%), piłce siatkowej¹⁷ (6,6%), tenisie stołowym (5,6%) oraz lekkoatletyce (4,8%). Poza strzelectwem sportowym, w którym liczba tych osób wzrosła o ponad 46%, w pozostałych sportach zanotowano spadki.

Wykres 6. Kadra szkoleniowa w klubach sportowych w 2020 r.
Chart 6. Coaching staff in sports clubs in 2020

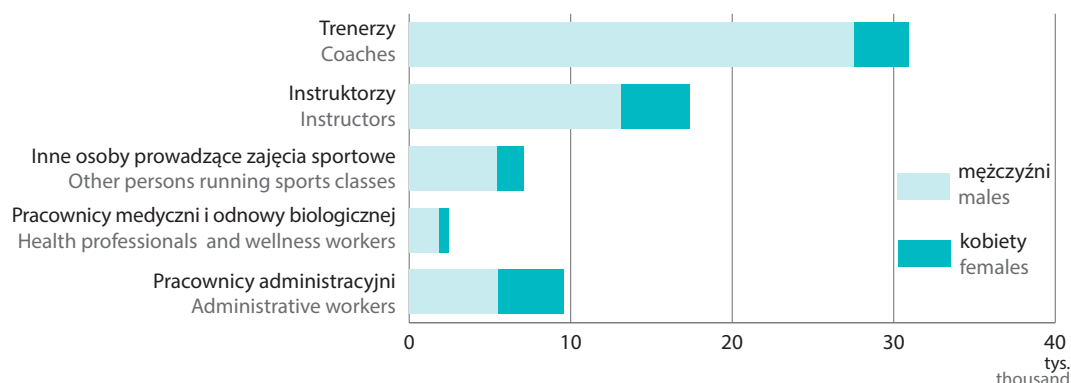

¹⁶ Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej.

¹⁷ Bez piłki siatkowej plażowej.

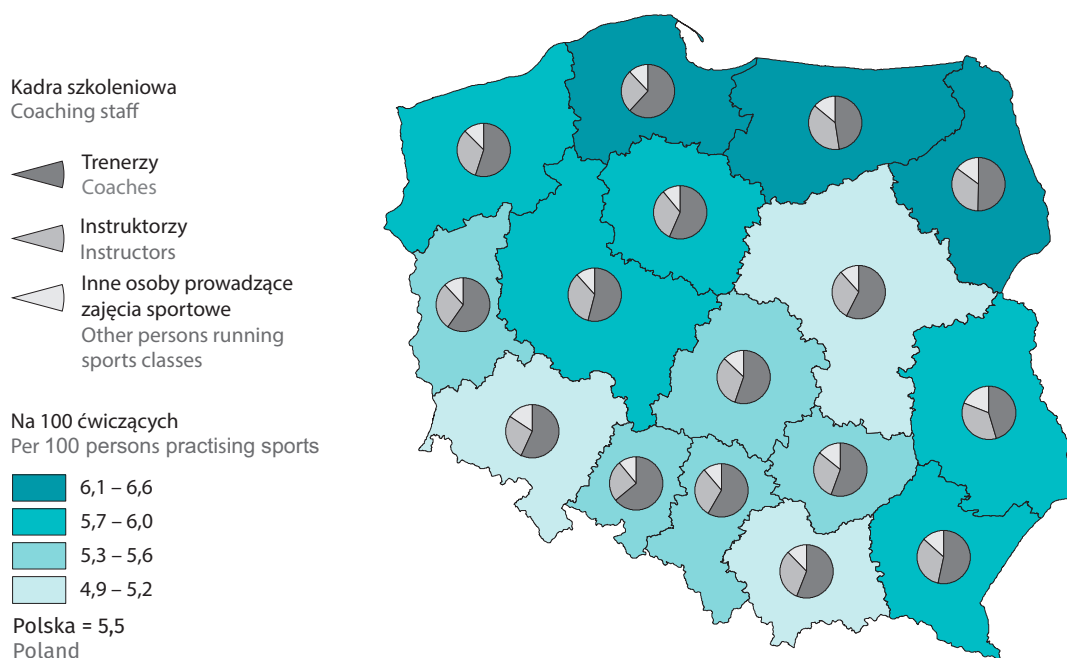
¹⁸ Łącznie z karate tradycyjnym.

Wykres 7. Kadra szkoleniowa i administracyjna w klubach sportowych według płci w 2020 r.
Chart 7. Coaching and administrative staff in sports clubs by sex in 2020

Na 100 ćwiczących w Polsce przypadało 5,5 członków kadry szkoleniowej (instruktorów, trenerów i innych osób prowadzących zajęcia sportowe) – wskaźnik ten wzrósł w porównaniu z 2018 r., w którym wyniósł 5,4. Najwyższą wartość osiągnął w województwach: podlaskim (6,6), warmińsko-mazurskim (6,3) oraz pomorskim (6,2), natomiast najniższą w województwach: mazowieckim (4,9), małopolskim (5,1) i dolnośląskim (5,2).

Mapa 15. Kadra szkoleniowa w klubach sportowych według województw w 2020 r.
Map 15. Coaching staff in sports clubs by voivodship in 2020

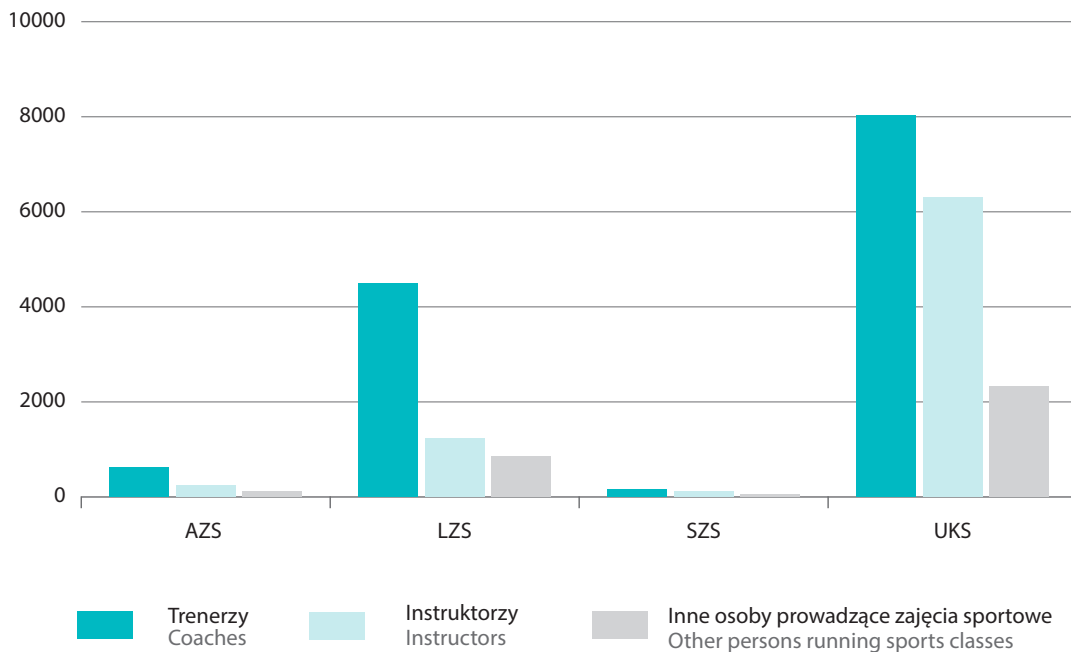
W najpopularniejszych sportach w Polsce pod względem liczby ćwiczących wskaźnik liczby kadry szkoleniowej na 100 ćwiczących wyniósł: dla piłki nożnej¹⁹ 5,0, dla strzelectwa sportowego 4,5, dla piłki siatkowej²⁰ 5,9, dla pływania 4,5, dla karate²¹ 4,2, dla lekkoatletyki 6,3 oraz dla koszykówki 5,7.

¹⁹ Bez piłki nożnej halowej i piłki nożnej plażowej.

²⁰ Bez piłki siatkowej plażowej.

²¹ Łącznie z karate tradycyjnym.

Wykres 8. Kadra szkoleniowa w klubach sportowych według wybranych pionów sportowych w 2020 r.
Chart 8. Coaching staff in sports clubs by selected sports departments in 2020

Rozdział 2

Chapter 2

Polskie związki sportowe. Osiągnięcia zawodników polskich na arenie międzynarodowej

Polish sports associations. Achievements of Polish competitors in the international arena

2.1. Polskie związki sportowe

2.1. Polish sports associations

W 2020 r. działało 67²² polskich związków sportowych, natomiast w 2019 r. – 70. Począwszy od 2019 r. status polskiego związku sportowego uzyskał Polski Związek Rugby na Wózkach. W 2020 r. status ten otrzymała Polska Federacja Lacrosse - Polski Związek Sportowy, natomiast utraciły go: Polski Związek Ju Jitsu, Polski Związek Karate Tradycyjnego, Polski Związek Kendo, Polski Związek Kulturystyki, Fitness i Trójboju Siłowego oraz Polski Związek Sportu Psich Zaprzęgów. Liczba okręgowych związków sportowych w 2020 r. wyniosła 535, natomiast w 2019 r. – 537 (w porównaniu z 2018 r. zmniejszyła się o 3).

Polskie związki sportowe w 2020 r. dysponowały budżetem w wysokości 648,6 mln zł, z czego 51,2% pochodziło z krajowych środków publicznych. Kwota budżetu zmniejszyła się zarówno w porównaniu z 2019 r. (819,5 mln zł), jak i 2018 r. (704,3 mln zł). W 2019 r. odsetek środków pochodzących z krajowych środków publicznych wyniósł 39,0%, natomiast w 2018 r. – 42,8%.

W 2020 r. polskie związki sportowe wyłoniły 10,7 tys. członków kadry narodowej, spośród których 37,0% stanowiły kobiety. Reprezentantów Polski w kategoriach juniorskich było 54,2%. W porównaniu z 2019 r. nastąpił wzrost liczby reprezentantów Polski o 21,1%. Zwiększyła się zarówno liczba kobiet (o 13,1%), jak i juniorów (o 39,7%). Nieznacznie zmniejszyła się natomiast liczba reprezentantów będących członkami klubów zagranicznych (z 304 w 2019 r. do 300 w 2020 r.). W porównaniu z 2018 r. liczba reprezentantów Polski wzrosła o 1,2%. Największą liczbę członków kadry narodowej w 2020 r. miały: Polski Związek Karate (2110 reprezentantów), Polski Związek Piłki Siatkowej (1628), Polski Związek Pływacki (616) oraz Polski Związek Koszykówki (462). W 2019 r. najliczniejsza była reprezentacja Polskiego Związku Pływackiego (567 reprezentantów), natomiast w 2018 r. – Polskiego Związku Piłki Siatkowej (790 reprezentantów).

²² Zgodnie z wykazem polskich związków sportowych ogłaszanym przez Ministra Sportu. W opracowaniu nie ujęto Polskiego Związku Amp Futbol, który w 2019 r. i w 2020 r. nie podjął działalności.

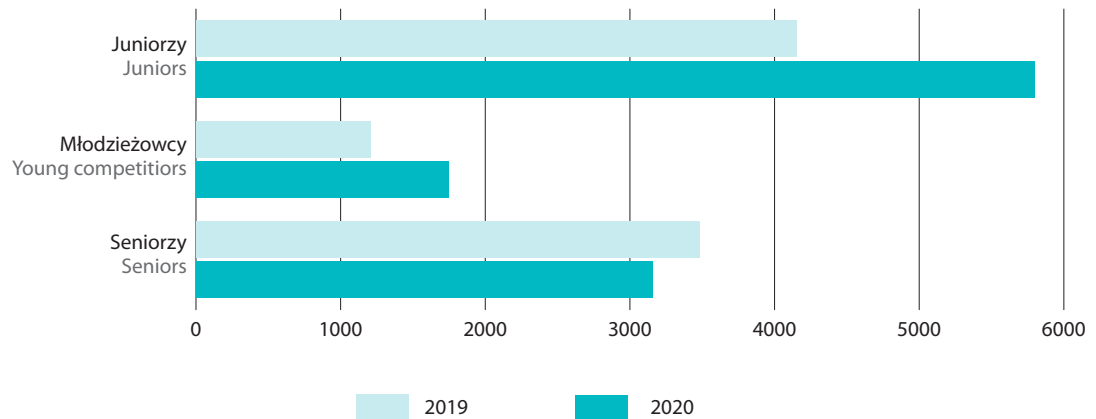
Tablica 8. Podstawowe informacje o polskich związkach sportowych
Table 8. Basic informations on Polish sports associations

Wyszczególnienie Specification	2018	2019	2020	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2019=100
Reprezentanci Polski Polish representatives	10573	8839	10703	121,1
w tym of which				
kobiety females	4089	3505	3963	113,1
juniorzy i juniorki juniors	5297	4150	5796	139,7
Zawodnicy ^a Competitor ^a	1458357	757023	764800	101,0
w tym of which				
kobiety females	155029	140889	147463	104,7
juniorzy i juniorki ^b juniors ^b	689628	487303	487335	100,0
Kadra szkoleniowa ^c Coaching staff ^c				
trenerzy coaches	27432	29323	32913	112,2
instruktorzy instructors	11959	12039	11945	99,2
Sędziowie ^c Judges ^c	39844	40490	40413	99,8
w tym of which				
kobiety females	8990	8998	8848	98,3
z klasą międzynarodową with international class	1663	1734	1656	95,5

a Łącznie z zawodnikami zagranicznymi występującymi w Polsce. Zawodnicy mogą być wykazani wielokrotnie, jeżeli posiadają licencje w kilku sportach nadzorowanych przez jeden związek sportowy. b Łącznie juniorzy, juniorzy młodzi „kadeci”, młodzicy i dzieci. c Członkowie kadry szkoleniowej i sędziowie mogą być wykazani wielokrotnie, jeżeli posiadają licencje w kilku sportach nadzorowanych przez jeden związek sportowy.

a Including foreign competitors performing in Poland. The competitors can be shown several times if they are licensed in several sports supervised by one sports association. b Total juniors, younger junior „cadets”, sub-juniors and children. c Members of the coaching staff and judges can be shown several times if they are licensed in several sports supervised by one sports association.

Wykres 9. Reprezentanci Polski
Chart 9. Polish representatives

Licencje polskich związków sportowych w 2020 r. posiadało 765 tys. zawodników²³ (w 2019 r. – 757 tys.), spośród których 19,3% stanowiły kobiety. Zawodników w kategorii senior było 30,9%. W związku ze zmianą metodologii wykazywania zawodników przez Polski Związek Piłki Nożnej²⁴, która została wprowadzona od 2019 r., nie jest możliwe porównanie danych dotyczących zawodników z latami poprzednimi.

W 2020 r. dominowali zawodnicy posiadający licencje Polskiego Związku Piłki Nożnej – 47,4%, następnie Polskiego Związku Karate – 7,0%, Polskiego Związku Piłki Siatkowej – 5,8% oraz Polskiego Związku Strzelectwa Sportowego – 5,3%. Najwięcej osób trenowało w województwach: mazowieckim i śląskim (odpowiednio 12,8% i 11,9%).

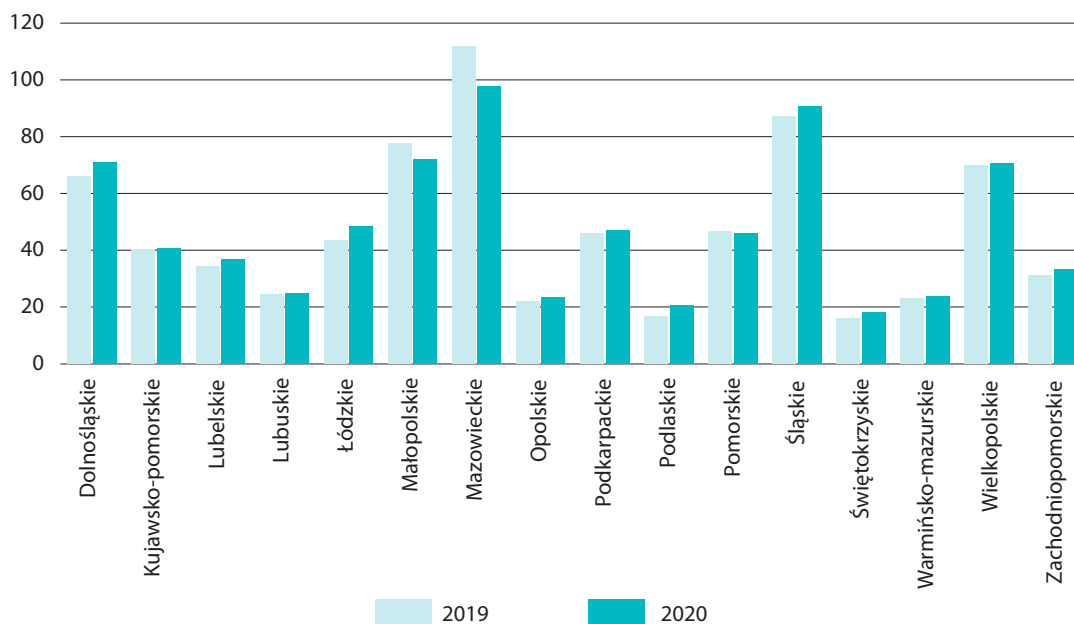
Liczba zawodników niepełnosprawnych posiadających licencje w polskich związkach sportowych w 2020 r. wynosiła 2532 osoby (w 2019 r. było ich o 110 osób więcej), z czego prawie 75% stanowili mężczyźni. Odsetek zawodników niepełnosprawnych wyniósł 0,3%. Największy udział zawodników niepełnosprawnych (w odniesieniu do liczby ogółem zawodników w województwie) posiadały województwa lubelskie i zachodniopomorskie – po 0,6%.

Zawodnicy zagraniczni posiadający licencje polskiego związku sportowego w 2020 r., podobnie jak w 2019 r., stanowili 0,6% wszystkich zawodników. Największy ich odsetek odnotowano w województwie mazowieckim (1,6%). Najpopularniejszymi sportami uprawianymi przez zawodników zagranicznych w Polsce były piłka nożna, squash, hokej na lodzie, piłka ręczna i koszykówka.

²³ Zawodnicy mogą być wykazani wielokrotnie, jeżeli posiadają licencje w kilku sportach nadzorowanych przez jeden związek sportowy.

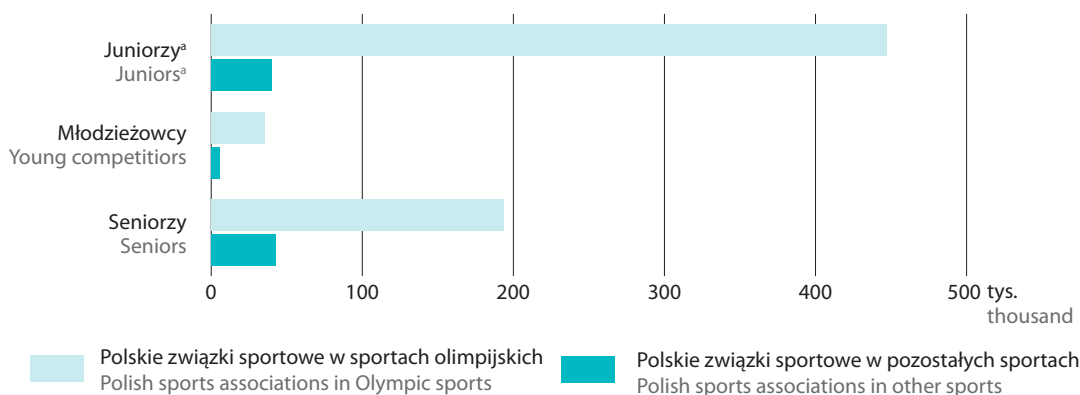
²⁴ Do 2018 r. Polski Związek Piłki Nożnej do zawodników zaliczał wszystkie osoby, które otrzymały licencje, bez względu na to, czy nadal czynnie biorą udział w rozgrywkach. Od 2019 r., po konsultacjach z jednostką autorską badania, w statystyce uwzględniani są tylko aktywni zawodnicy.

Wykres 10. Zawodnicy posiadający licencje polskich związków sportowych według województw
Chart 10. Competitors holding licenses of Polish sport associations by voivodship

W 2020 r. w polskich związkach sportowych zatrudnionych było 640 osób kadry szkoleniowej. Liczba ta nieznacznie zmniejszyła się zarówno w porównaniu z 2019 r. (o 6 osób), jak i 2018 r. (o 26 osób). W 2020 r. wzrosła natomiast liczba zatrudnionych w związkach sportowych pracowników medycznych i odnowy biologicznej (w 2020 r. – 272 osoby, w 2019 – 230, a w 2018 r. – 224).

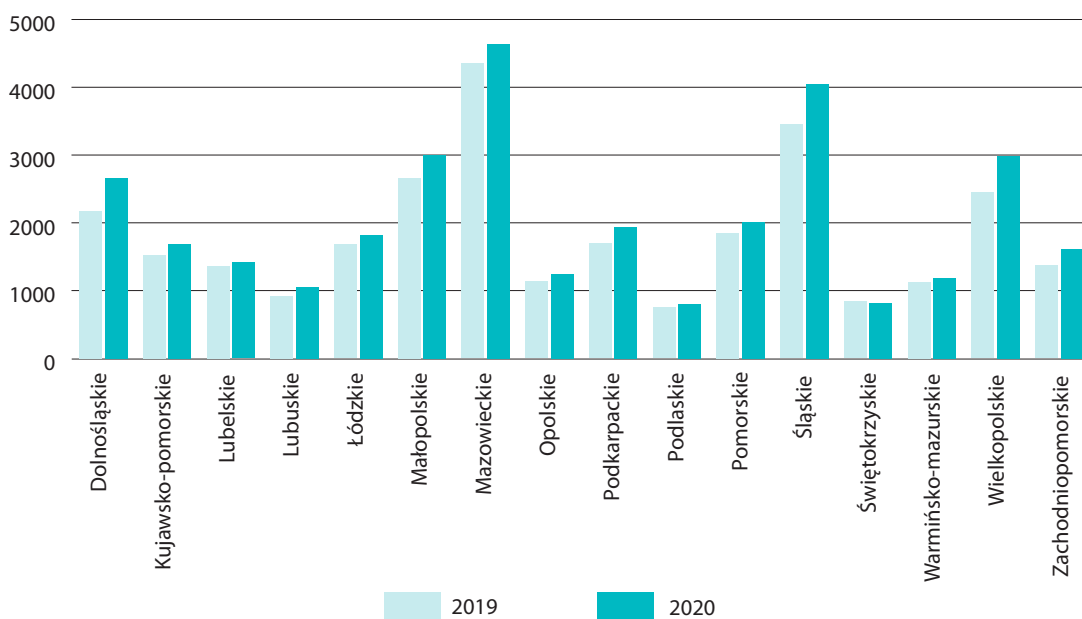
Wykres 11. Zawodnicy posiadający licencje polskich związków sportowych w 2020 r.
Chart 11. Competitors holding licenses of Polish sport associations in 2020

^a Juniorzy, juniorzy młodzi "kadeci", młodzicy i dzieci.
^a Juniors, younger juniors "cadets", sub-juniors and children.

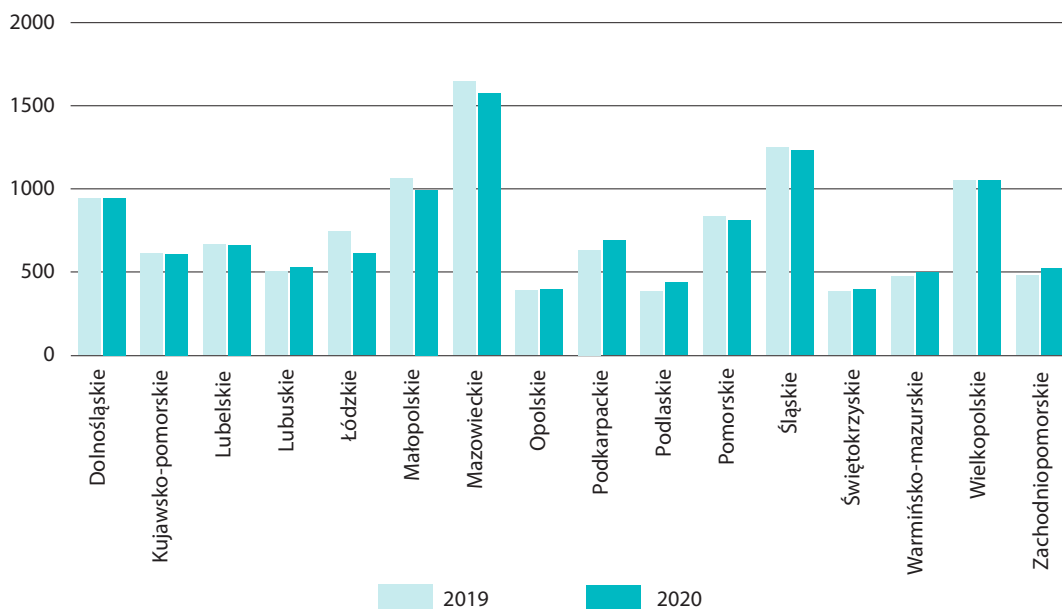
Aktualne licencje polskich związków sportowych w 2020 r. posiadało 32,9 tys. trenerów i 11,9 tys. instruktorów²⁵. Kobiety wśród trenerów stanowiły 8,7%, wśród instruktorów – 23,8%. W stosunku do roku poprzedniego liczba trenerów wzrosła o 3,6 tys. (w stosunku do 2018 r. – o 5,5 tys.). Liczba instruktorów natomiast utrzymała się na podobnym poziomie zarówno w odniesieniu do 2019 r. jak i do 2018 r. Najwięcej aktualnych licencji trenerzy i instruktorzy posiadali w województwie mazowieckim (odpowiednio 14,1% i 13,2%). Największa liczba trenerów (zarówno ogółem, jak i kobiet) posiadała licencje w piłce nożnej (ogółem – 68,0%, kobiety – 22,4%). Wysoki ich odsetek odnotowano również w koszykówce (ogółem – 4,0%, kobiety – 10,2%) i piłce siatkowej halowej (ogółem – 3,4%, kobiety – 8,9%). Najwięcej instruktorów posiadało licencje w karate (ogółem – 12,2%, kobiety – 2,0%). Największy odsetek kobiet (biorąc pod uwagę ich udział w poszczególnych sportach) w 2020 r. można było zaobserwować wśród trenerów i instruktorów w gimnastyce artystycznej (po 100%). Tuż za nią znalazło się pływanie synchroniczne (odpowiednio 95,7% i 94,7%).

Wykres 12. Trenerzy posiadający licencje polskich związków sportowych według województw
Chart 12. Coaches holding licenses of Polish sport associations by voivodship

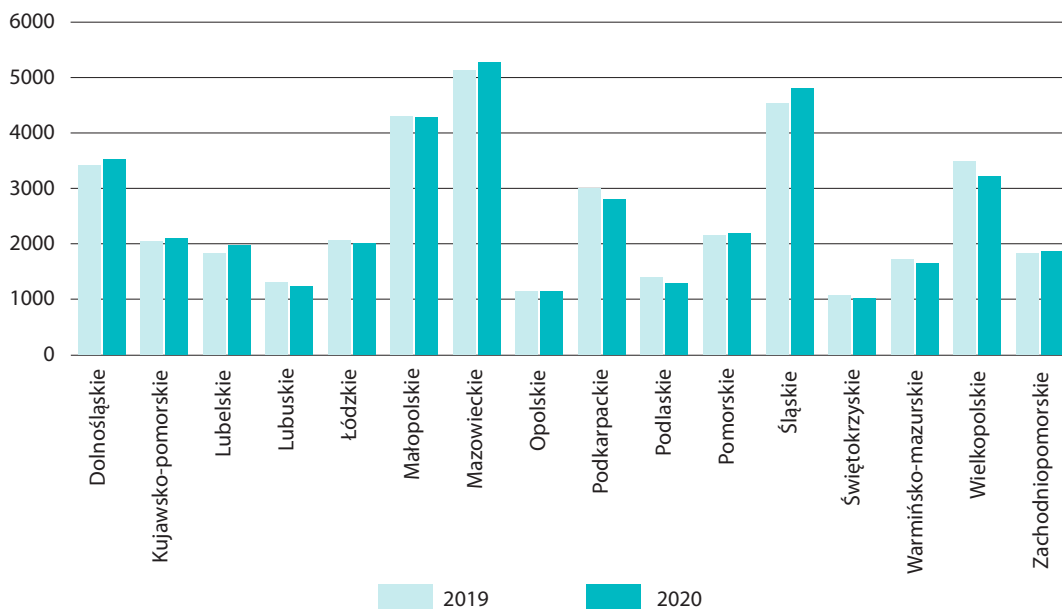
²⁵ Trenerzy i instruktorzy mogą być wykazani wielokrotnie, jeżeli posiadają licencje w kilku sportach nadzorowanych przez jeden związek sportowy.

Wykres 13. Instruktorzy posiadający licencje polskich związków sportowych według województw
Chart 13. Instructors holding licenses of Polish sport associations by voivodship

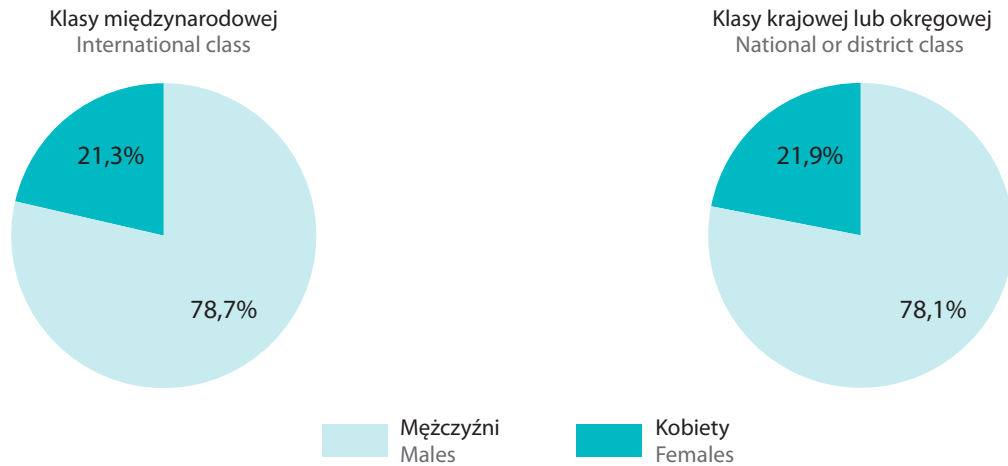
W 2020 r. w polskich związkach sportowych zarejestrowanych było 40,4 tys. sędziów sportowych²⁶ (spadek o 0,2% w porównaniu z 2019 r., natomiast wzrost o 1,4% w porównaniu z 2018 r.). Spośród nich 21,9% stanowiły kobiety. Odsetek sędziów z klasą międzynarodową wyniósł 4,1%. Najwięcej sędziów przypadało na najpopularniejszy rodzaj sportu – piłkę nożną (21,3%). Znaczną grupę stanowili sędziowie strzelectwa sportowego (18,6%) oraz sportów pływackich (9,8%). Kobiety jako sędziowie dominowały w gimnastyce artystycznej – 100%. Znaczną ich część sędziowała także pływanie synchroniczne – 97,3%, rugby na wózkach – 71,4%, cheerleading – 68,4% i jeździectwo – 68,1%.

Wykres 14. Sędziowie posiadający licencje polskich związków sportowych według województw
Chart 14. Sports judges holding licenses of Polish sport associations by voivodship

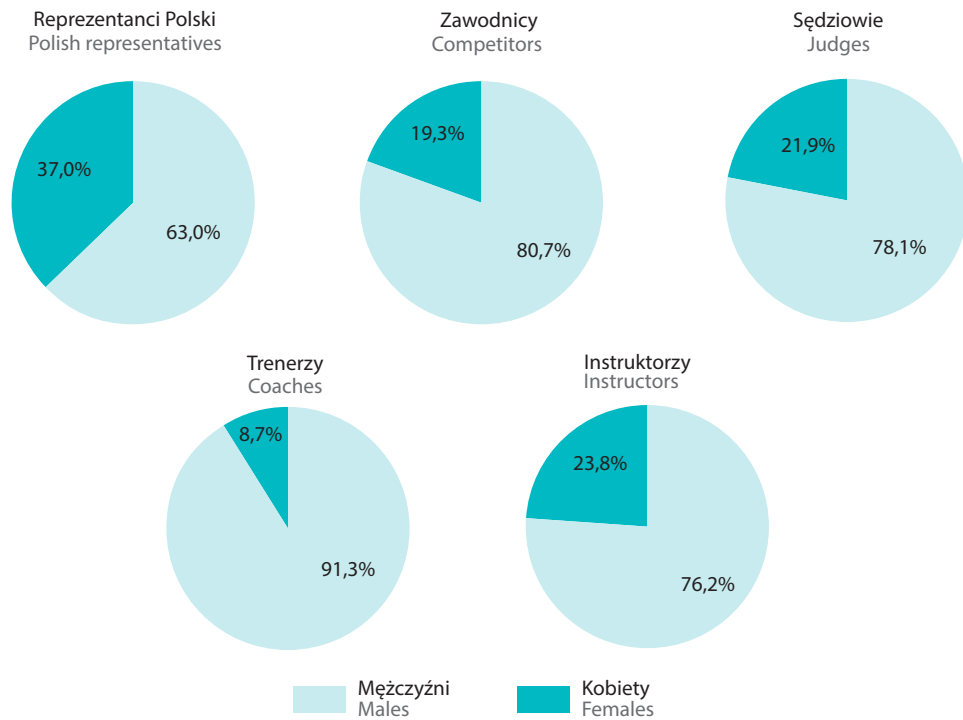

²⁶ Sędziowie mogą być wykazani wielokrotnie, jeżeli posiadają licencje w kilku sportach nadzorowanych przez jeden związek sportowy.

Wykres 15. Sędziowie posiadający licencje polskich związków sportowych według klas i płci w 2020 r.
 Chart 15. Sports judges holding licenses of Polish sport associations by class and by sex in 2020

Wykres 16. Reprezentanci Polski, zawodnicy oraz kadra sędziowska i szkoleniowa polskich związków sportowych według płci w 2020 r.
 Chart 16. Polish representatives, competitors and coaching staff in Polish sport associations by sex in 2020

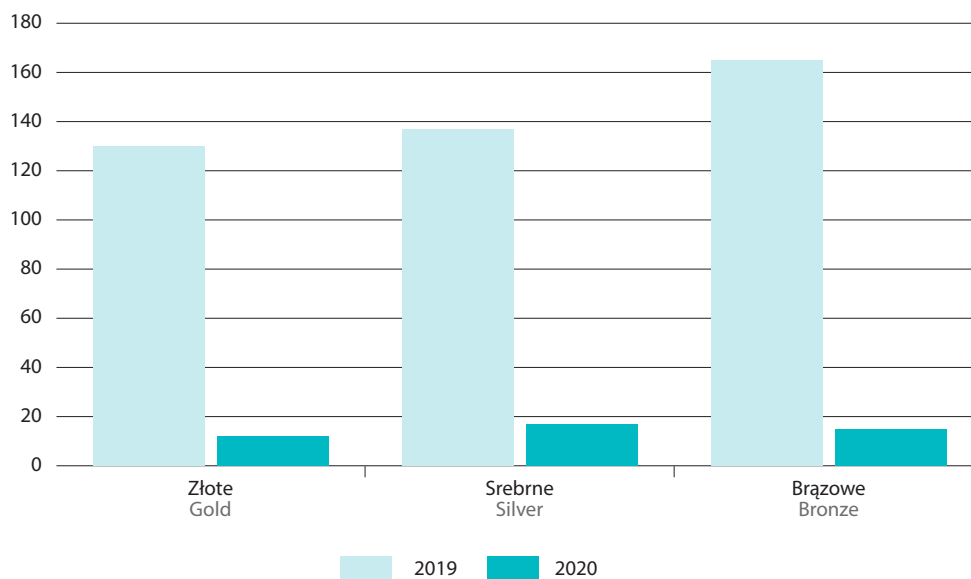
2.2. Osiągnięcia zawodników polskich na arenie międzynarodowej

2.2. Achievements of Polish competitors in the international arena

Na mistrzostwach świata w 2020 r. polska reprezentacja liczyła łącznie 384 zawodników, natomiast w 2019 r. – 2262 (w 2018 r. – 2370). Zawodnikom w 2020 r. towarzyszyło 299 osób kadry trenerskiej, medycznej i administracyjnej (w 2019 r. – 1110 osób).

W 2020 r. połowa zawodników wystąpiła na zawodach w kategorii wiekowej senior. W zawodach dla młodzieżowców wzięło udział 20 zawodników, a dla juniorów – 169. Reprezentanci Polski 44 razy zdobywali miejsca medalowe. Wywalczyli oni 12 złotych, 17 srebrnych i 15 brązowych medali. Na mistrzostwach świata w 2019 r. Polacy zdobyli 432 miejsca medalowe (w 2018 r. – 431) i wywalczyli 130 złotych, 137 srebrnych i 165 brązowych medali. Prawie połowa zawodników wystąpiła na zawodach w kategorii wiekowej senior. W zawodach dla młodzieżowców wzięło udział 205 zawodników, a dla juniorów – 937.

Wykres 17. Medale zdobyte na mistrzostwach świata
Chart 17. Medals won at World Championships

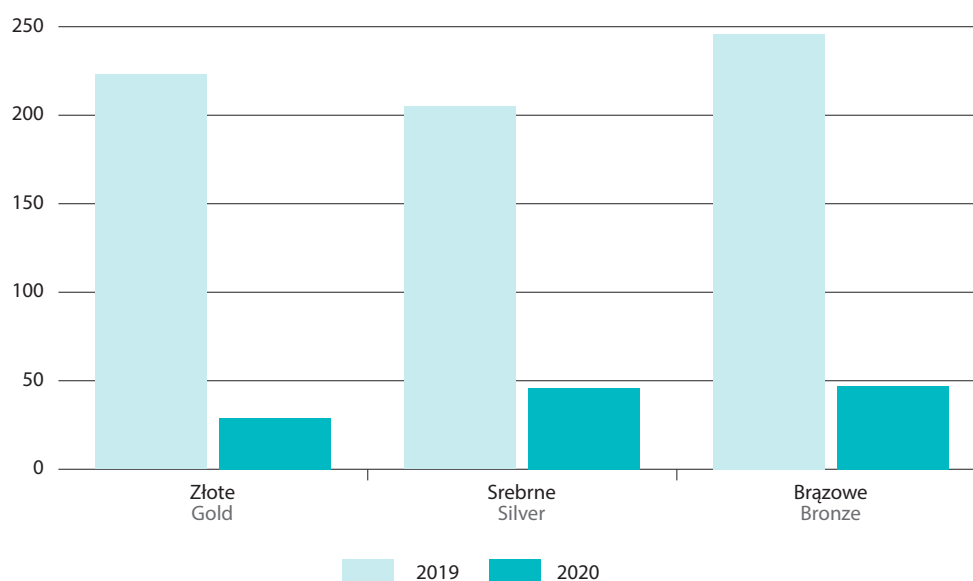
Najwięcej miejsc medalowych na mistrzostwach świata w 2020 r. zawodnicy zdobyli w sporcie kulturystyka, fitness i trójboj siłowy (22 medale, w tym 9 złotych). Po 7 medali zawodnicy uzyskali w sportach motorowych i żeglarskim (w tym 2 złote w sportach motorowych i 1 złoty w żeglarskim). Seniorzy wywalczyli 25 krążków (6 złotych, 7 srebrnych i 12 brązowych). Najczęściej na podium zawodnicy ci stawali na zawodach kulturystyki, fitness i trójboju siłowego (11 medali, w tym 4 złote), sportów motorowych (5 medali, w tym 1 złoty) i żeglarskiego (4 medale, w tym 1 złoty). Młodzieżowcy zdobyli w sumie 12 medali mistrzostw świata, w tym 11 w kulturystyce, fitness i trójboju siłowym oraz 1 w żeglarskim. Jeszcze mniejszy dorobek medalowy mieli juniorzy, którzy wywalczyli 7 medali (3 w narciarstwie, po 2 w sportach motorowych i w żeglarskim).

Tablica 9. Medale zdobyte na arenie międzynarodowej przez polskich sportowców
Table 9. Medals won by Polish competitors in the international arena

Wyszczególnienie Specification	a – 2019 b – 2020	Medale Medals			
		ogółem total	złote gold	srebrne silver	brązowe bronze
Mistrzostwa świata World Championships	a	432	130	137	165
	b	44	12	17	15
w tym młodzieżowcy i juniorzy of which young competitors and juniors	a	218	75	65	78
	b	19	6	10	3
Mistrzostwa Europy European Championships	a	674	223	205	246
	b	122	29	46	47
w tym młodzieżowcy i juniorzy of which young competitors and juniors	a	375	125	117	133
	b	69	15	30	24
Mistrzostwa świata osób niepełnosprawnych World Para Athletics Championships	a	101	25	34	42
	b	20	7	3	10
Mistrzostwa Europy osób niepełnosprawnych Para Athletics European Championships	a	63	24	17	22
	b	3	2	-	1

Seniorzy w 2019 r. na mistrzostwach świata zdobyli 49,5% medali, młodzieżowcy 11,1%, a juniorzy – 41,4%. Najwięcej miejsc medalowych Polacy zdobyli w tańcu sportowym (78 medali, w tym 33 złote). Po 39 medali wywalczone w ju-jitsu i karate tradycyjnym (w tym ju-jitsu 11 złotych, a w karate tradycyjnym 8 złotych). W kulturystyce, fitness i trójboju siłowym uzyskano 38 medali, w tym 13 złotych. Seniorzy medale wywalczyli m.in. w kick-boxingu (25 medali, w tym 4 złote), karate tradycyjnym (21 medali, w tym 5 złotych) oraz w sportach lotniczych (20 medali, w tym 10 złotych). Młodzieżowcy najczęściej stawali na podium w zawodach ju-jitsu i karate tradycyjnego (po 11 medali, w tym po 3 złote) oraz kulturystyki, fitness i trójboju siłowego (9 medali, w tym 2 złote). Sporty, które przyniosły największą liczbę medali juniorom, to: taniec sportowy (64 medale, w tym 28 złotych), kulturystyka, fitness i trójboj siłowy (16 medali, w tym 6 złotych) oraz ju-jitsu (13 medali, w tym 3 złote).

Wykres 18. Medale zdobyte na mistrzostwach Europy
Chart 18. Medals won at the European Championships

Znacznie więcej zawodników reprezentowało Polskę na imprezach sportowych rangi mistrzostw Europy. W 2020 r. polska reprezentacja liczyła 920 sportowców, którym towarzyszyło 485 osób kadry trenerskiej, medycznej i administracyjnej, a w 2019 r. – 2914 zawodników i 1401 osób towarzyszących. W 2018 r. na mistrzostwach Europy reprezentacja Polski liczyła 3001 osób.

W 2020 r. na mistrzostwach Europy seniorzy stanowili 37,6% reprezentantów, młodzieżowcy 18,5%, a juniorzy – 43,9%. Polacy zdobyli łącznie 122 medale, w tym: 29 złotych, 46 srebrnych i 47 brązowych. Znaczną liczbę medali wywalczone w sportach: kulturystyka, fitness i trójbój siłowy (28 medali, w tym 10 złotych), kolarstwo (17 medali, w tym 3 złote) oraz żeglarstwo (16 medali, w tym 3 złote). Najwięcej medali zdobyli seniorzy – 53 (14 złotych, 16 srebrnych i 23 brązowe), z czego 23 medale wywalczyli w kulturystyce, fitness i trójboju siłowym, 7 w żeglarstwie i 4 w sportach motorowych. Młodzieżowcy, którzy wywalczyli 26 krążków (5 złotych, 12 srebrnych i 9 brązowych), najczęściej na podium stawali w zawodach kolarskich (7 medali), kulturystyki, fitness i trójboju siłowego (5 medali) oraz kajakarstwa i pięcioboju nowoczesnego (po 4 medale). Znacznie więcej medali zdobyli juniorzy – 43 (10 złotych, 18 srebrnych i 15 brązowych), w tym m.in. w: żeglarstwie (9), kolarstwie (8) i boksie (6).

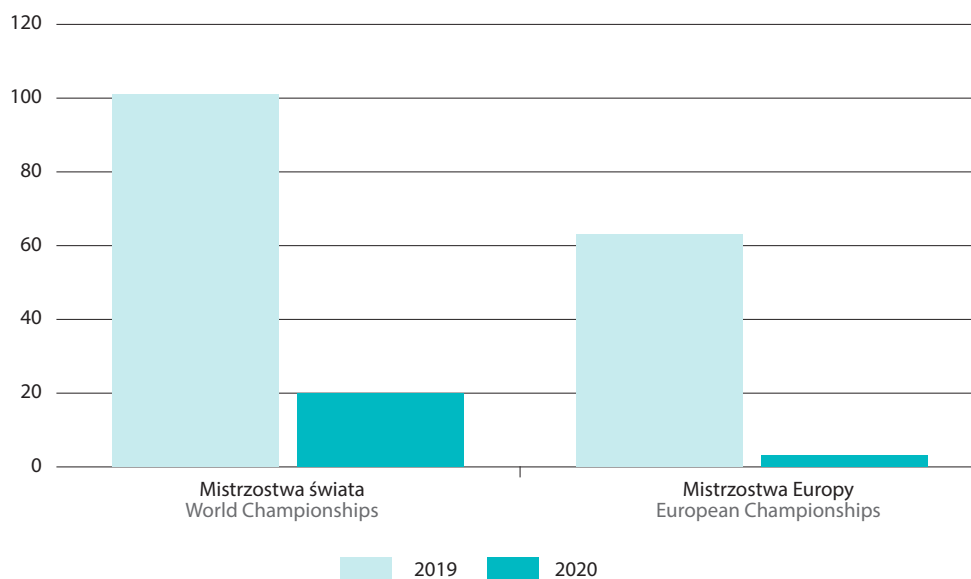
W 2019 r. w mistrzostwach Europy w kategorii seniorów wzięło udział 1220 zawodników, w kategorii młodzieżowców – 551, a w kategorii juniorów – 1143 zawodników. Polacy zdobyli łącznie 674 medale (603 w 2018 r.), w tym 223 złote, 205 srebrnych i 246 brązowych. Seniorzy uzyskali 44,4% medali, młodzieżowcy – 19,0%, a juniorzy – 36,6%. Znaczną liczbę medali mistrzostw Europy w 2019 r. wywalczone w sportach: karate tradycyjne (81 medali, w tym 43 złote), karate (74 medale, w tym 24 złote) oraz kulturystyka, fitness i trójbój siłowy (59 medali, w tym 22 złote). Sporty, w których seniorzy najczęściej zdobywali medale w 2019 r. to: karate (52, w tym 10 złotych), karate tradycyjne (27, w tym 20 złotych) oraz taekwondo ITF (24, w tym 2 złote). Młodzieżowcy medale uzyskali m.in. w sumo (26, w tym 1 złoty), karate tradycyjnym (17 w tym 8 złotych) oraz w kulturystyce, fitness i trójboju siłowym (15, w tym 8 złotych). Na mistrzostwach Europy juniorów najwięcej medali Polacy wywalczyli w kick-boxingu (44, w tym 12 złotych), a następnie w karate tradycyjnym (37, w tym 15 złotych) oraz kulturystyce, fitness i trójboju siłowym (21, w tym 4 złote).

Sportowcy niepełnosprawni w 2020 r. zdobyli 20 medali mistrzostw świata (7 złotych, 3 srebrne, 10 brązowych) oraz 3 medale mistrzostw Europy (2 złote i 1 brązowy). Na mistrzostwach świata w 2019 r. sportowcy ci wywalczyli ogółem 101 medali (25 złotych, 34 srebrne oraz 42 brązowe), a na mistrzostwach Europy 63 medale (24 złote, 17 srebrnych i 22 brązowe).

Na mistrzostwach świata sportowców niepełnosprawnych w 2020 r. polscy reprezentanci wywalczyli 15 medali w lekkoatletyce, 3 medale w kolarstwie i 2 w wioślarstwie. W 2019 r. najwięcej medali wywalczyli lekkoatleci (41, w tym 12 złotych). Kolejne miejsca, pod względem zdobytych medali, zajęli pływacy (16, w tym 4 złote) oraz kolarze (11, w tym 1 złoty). Na mistrzostwach Europy zawodnikom niepełnosprawnym w 2020 r. udało się wywalczyć 2 złote medale w żeglarstwie i 1 brązowy w wioślarstwie, natomiast w 2019 r. na podium tych zawodów najczęściej stawali sportowcy uprawiający tenis stołowy (22 razy), kręglarstwo (15) oraz lekkoatletykę (7).

W 2019 r. odbyły się również Igrzyska Głuchych, na których Polacy zdobyli 1 srebrny i 1 brązowy medal w szachach.

Wykres 19. Medale zdobyte na mistrzostwach świata i Europy osób niepełnosprawnych
Chart 19. Medals won at World Para Athletics Championships and Para Athletics European Championships

W 2020 r. ze względu na pandemię COVID-19 oraz wprowadzone obostrzenia odwołano lub przełożono większość imprez rangi międzynarodowej. Reprezentanci Polski nie mieli możliwości występu na zawodach, co wiązało się ze znacznie mniejszą liczbą zdobytych medali.

Rozdział 3

Chapter 3

Wydatki publiczne na kulturę fizyczną

Government expenditure on Physical education

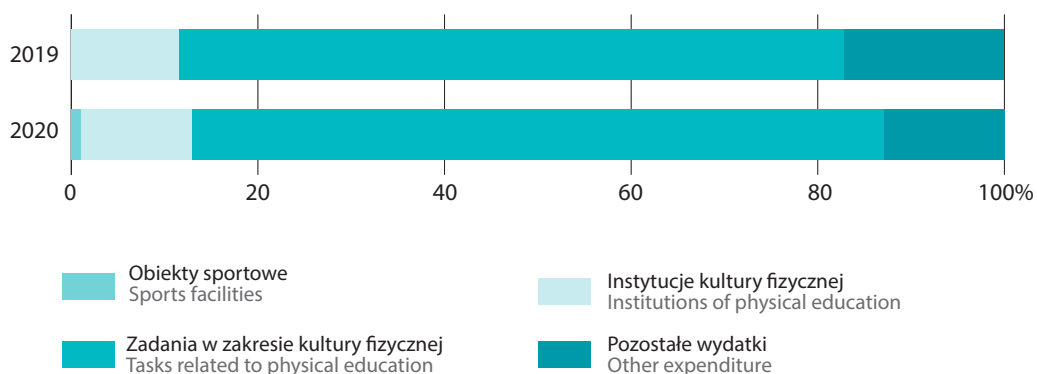
Wydatki publiczne według klasyfikacji budżetowej wydatków w dziale 926 – Kultura fizyczna (z budżetu państwa oraz z jednostek samorządu terytorialnego) w 2020 r. wyniosły 6,0 mld zł i zmniejszyły się zarówno w porównaniu z 2019 r. – o 3,9%, jak i z 2018 r. – o 4,6%.

Wydatki z budżetu państwa na kulturę fizyczną w 2020 r. wyniosły 284,1 mln zł, a w 2019 r. – 271,4 mln zł (wyższe niż w 2018 r. o 2,6%). Ich udział w wydatkach ogółem z budżetu państwa w 2020 r. stanowił 0,1% i nie uległ zmianie w porównaniu z 2019 r. i 2018 r. Udział wydatków z budżetu państwa w wydatkach publicznych w 2020 r. stanowił 4,7%, a w 2019 r. – 4,3% (w 2018 r. – 4,2%). Spośród wydatków z budżetu państwa w dziale Kultura fizyczna najwięcej rozdysponowane zostało w rozdziale Zadania w zakresie kultury fizycznej (73,9% w 2020 r., 71,2% w 2019 r. i 69,6% w 2018 r.). Wydatki w rozdziale Instytucje kultury fizycznej w 2020 r. wyniosły 34,6 mln zł i były o 9,7% wyższe niż w 2019 r. (o 26,6% niż w 2018 r.). W 2020 r. kształtowały się one na poziomie 12,2% wydatków ogółem w dziale 926. W rozdziale Obiekty sportowe w 2020 r. rozdysponowano 2,8 mln zł, co stanowiło 1,0% wydatków z budżetu państwa w dziale Kultura fizyczna. Zarówno w 2019 r. jak i w 2018 r. w wydatkach z budżetu państwa nie pojawiły się wydatki w tym rozdziale.

Udział wydatków bieżących z budżetu państwa w dziale Kultura fizyczna w wydatkach ogółem w 2020 r. wyniósł 99,6%. W 2019 r. wydatki bieżące stanowiły 100,0% wydatków ogółem z budżetu państwa w tym dziale (w 2018 r. – 99,4%).

Wykres 20. Wydatki budżetu państwa w dziale 926 – Kultura fizyczna według wybranych rozdziałów klasyfikacji budżetowej

Chart 20. Expenditure of the state budget in the division 926 – Physical education by selected chapters of the budget classification

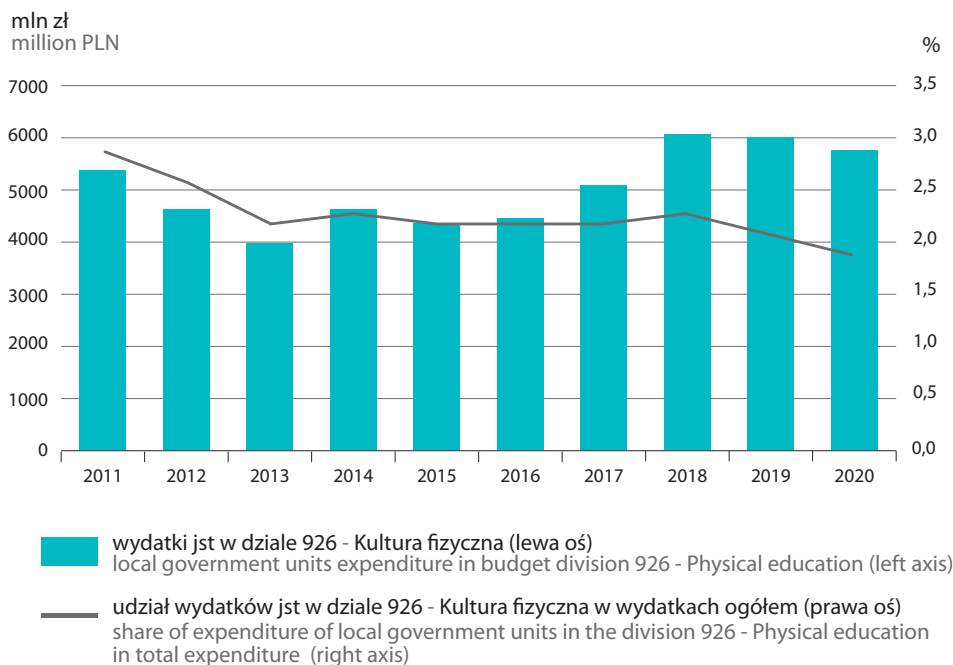
Tablica 10. Wydatki budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego w dziale 926 – Kultura fizyczna według wybranych rozdziałów klasyfikacji budżetowej

Table 10. State budget and local government units expenditure in the division 926 – Physical education by selected chapters of the budget classification

Wyszczególnienie Specification a – 2019 b – 2020		Wydatki budżetu państwa w mln zł State budget expenditure in milion PLN	Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł Local government units budgets expenditure in milion PLN
Wydatki ogółem Total expenditure	a	414134,7	280209,0
	b	493136,5	299240,6
Wydatki w dziale 926 – Kultura fizyczna Expenditure in the division 926 – Physical education	a	271,4	5991,9
	b	284,1	5736,4
w tym w rozdziałach of which in chapters			
Obiekty sportowe Sport facilities	a	-	2492,8
	b	2,8	2519,1
Instytucje kultury fizycznej Institutions of physical education	a	31,6	1215,8
	b	34,6	1238,8
Zadania w zakresie kultury fizycznej Tasks related to physical education	a	193,3	1427,5
	b	209,8	1271,2

Wydatki z budżetów jednostek samorządu terytorialnego w dziale Kultura fizyczna w 2020 r. wyniosły 5736,4 mln zł, co stanowiło 95,7% wydatków poniesionych w 2019 r. (w porównaniu z 2018 r. wydatki te zmniejszyły się o 5,2%). Udział wydatków z budżetów jednostek samorządu terytorialnego w dziale 926 w ogóle wydatków samorządowych w 2020 r. wyniósł 1,9% i zmniejszył się o 0,2 p.proc. w porównaniu z 2019 r. i o 0,4 p.proc. w odniesieniu do 2018 r. W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. stanowiło to 149,91 zł, a w 2019 r. – 156,11 zł, (w 2018 r. – 157,50 zł). W poszczególnych województwach kwota ta w 2020 r. wahała się od 98,04 zł w województwie świętokrzyskim do 264,44 zł w województwie zachodniopomorskim. W 2019 r. wskaźnik ten najniższy był również w województwie świętokrzyskim (107,96 zł), najwyższy natomiast w województwie śląskim (192,31 zł).

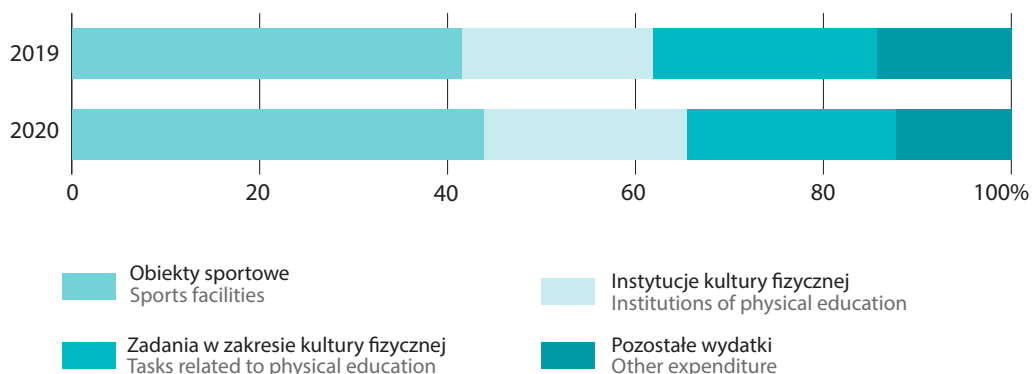
Wykres 21. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w dziale 926 – Kultura fizyczna
Chart 21. Expenditure of local government units in the division 926 – Physical education

Wydatki samorządów gminnych w dziale Kultura fizyczna wynosiły 2918,0 mln zł w 2020 r., a 3189,5 mln zł w 2019 r. i stanowiły odpowiednio 50,9% i 53,2% wydatków samorządowych ogółem w tym zakresie. Wydatki samorządów miast na prawach powiatu w 2020 r. stanowiły 44,0% (w 2019 r. – 42,0%), wydatki województw – 3,4% (3,1%), a wydatki powiatów – zarówno w 2020 r., jak i w 2019 r. – 1,7%.

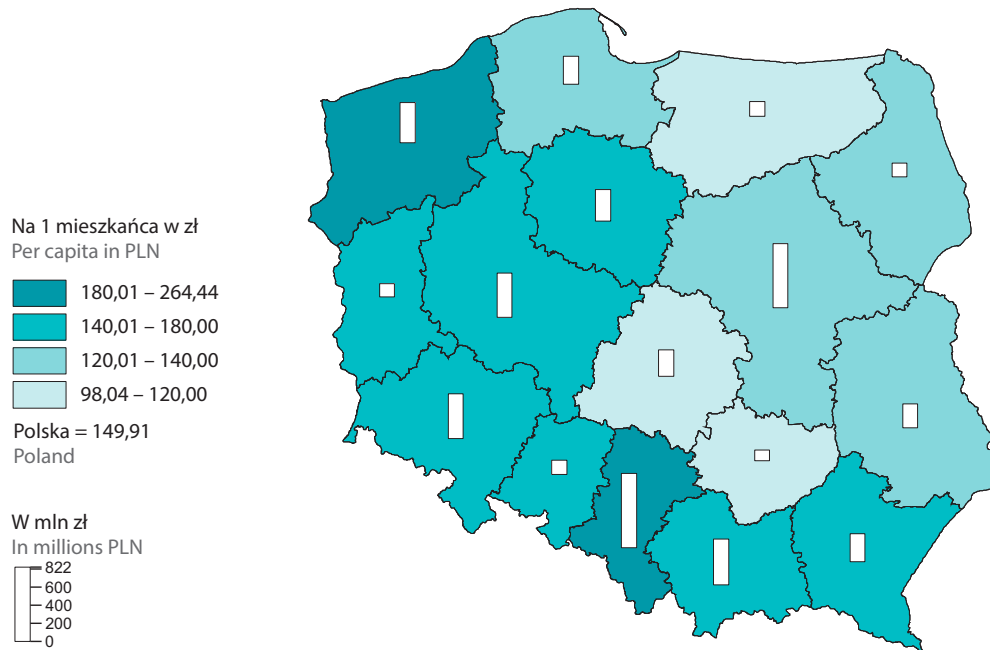
Wykres 22. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w dziale 926 – Kultura fizyczna według wybranych rozdziałów klasyfikacji budżetowej

Chart 22. Expenditure of local government units in the division 926 – Physical education by selected chapters of the budget classification

Wydatki bieżące z budżetów samorządów terytorialnych w dziale 926 w 2020 r. wyniosły 3273,8 mln zł, a w 2019 r. – 3468,7 mln zł (w 2018 r. – 3207,8 mln zł). Stanowiło to 57,1% wydatków jednostek samorządu terytorialnego na kulturę fizyczną w 2020 r. i 57,9% w 2019 r. (w 2018 r. – 53,0%). Udział samorządowych wydatków bieżących w dziale Kultura fizyczna w wydatkach bieżących ogółem samorządów terytorialnych w 2020 r. wyniósł 1,3% i zmniejszył się w odniesieniu do 2019 r., w którym stanowił 1,5% (1,6% w 2018 r.).

Mapa 16. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w dziale 926 – Kultura fizyczna w 2020 r.
Map 16. Expenditure of local government units in the division 926 – Physical education in 2020

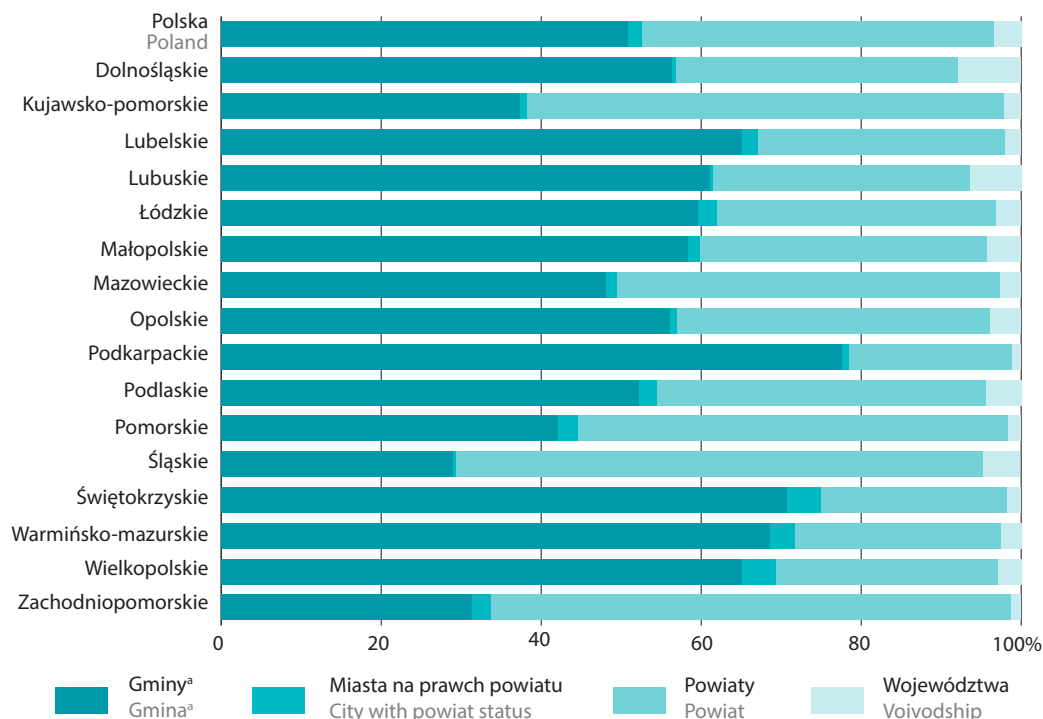

W przeciwieństwie do wydatków z budżetu państwa, w wydatkach z budżetów samorządów terytorialnych w dziale Kultura fizyczna najwyższe kwoty rozdysponowane były w rozdziale Obiekty sportowe. W 2020 r. wydatki te wyniosły 2519,1 mln zł i stanowiły 43,9% wydatków w dziale 926 (o 3,7% mniej niż w 2018 r.), natomiast w 2019 r. – 2492,8 mln zł (41,6% wydatków ogółem w dziale 926). W poszczególnych województwach udziały te w 2020 r. wynosiły od 30,4% w województwie mazowieckim do 65,3% w województwie zachodniopomorskim. W 2019 r. udział ten najniższy był w województwie podlaskim (23,6%), najwyższy natomiast w województwie małopolskim (59,1%).

W rozdziale Instytucje kultury fizycznej w 2020 r. wydatki z budżetów jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 1238,8 mln zł. Była to kwota wyższa zarówno w porównaniu z 2019 r. (o prawie 2%) jak i z 2018 r. (o prawie 10%). W wydatkach ogółem w dziale 926 stanowiła 21,6% (w 2019 r. – 20,3%). Udział wydatków w rozdziale Zadania w zakresie kultury fizycznej w 2020 r. stanowił 22,2%, a w 2019 r. – 23,8%. Wydatki w tym rozdziale w 2020 r. wyniosły 1271,2 mln zł i zmniejszyły się zarówno w stosunku do 2019 r. jak i 2018 r. (odpowiednio o 11,0% i o 7,0%).

Wykres 23. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w dziale 926 – Kultura fizyczna według województw w 2020 r.

Chart 23. Expenditure of local government units in the division 926 – Physical education by voivodship in 2020

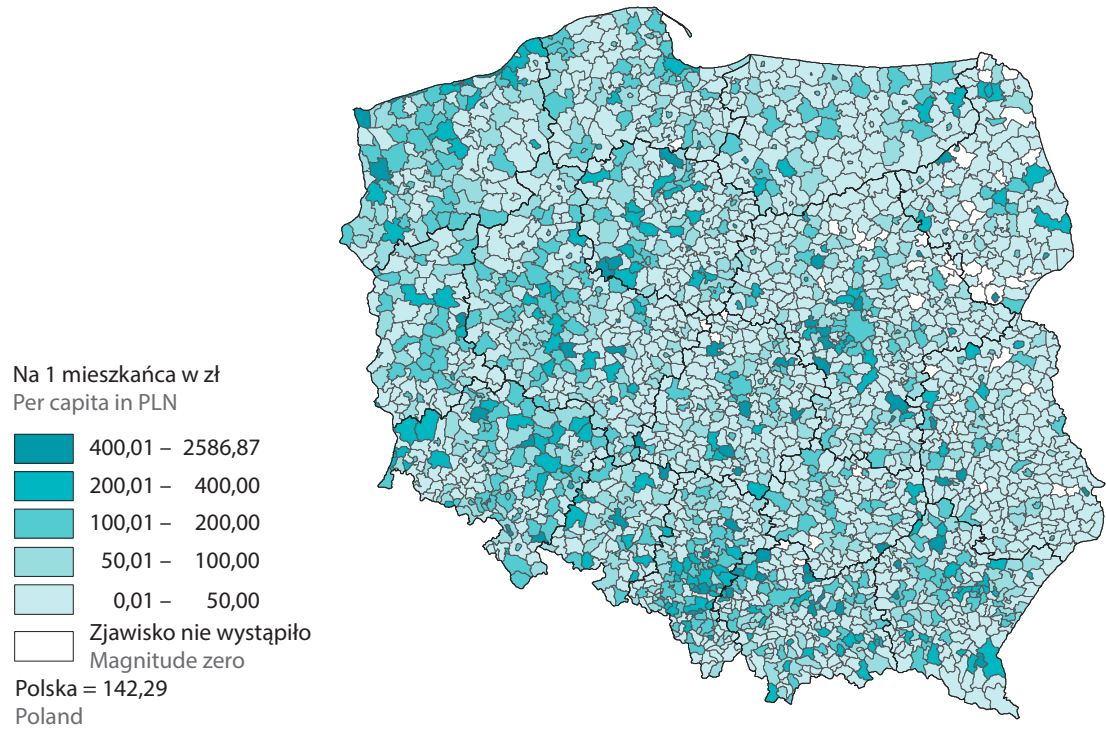

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Wydatki samorządów gmin i miast na prawach powiatu w 2020 r. wyniosły 5444,7 mln zł, a 2019 r. – 5705,5 mln zł. W przeliczeniu na jednego mieszkańca dało to kwotę odpowiednio 142,29 zł oraz 148,65 zł. Mediana w 2020 r. wyniosła 40,25 zł, natomiast w 2019 r. – 101,62 zł. W 2020 r. najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w gminie wiejskiej Pałecznicza w województwie małopolskim i było to 2586,87 zł. W 2019 r. pozycję lidera zdobyła gmina miejsko-wiejska Błonie z województwa mazowieckiego, która wydała na 1 mieszkańca 1415,47 zł. Oprócz gminy Pałecznicza w 2020 r. jeszcze 5 gmin wydało na 1 mieszkańca ponad 1 tys. zł. Były to: gmina miejska Siemiatycze (województwo podlaskie), gmina miejska Puławy (województwo lubelskie), gmina wiejska Maków (województwo łódzkie), gmina wiejska Gizałki (województwo wielkopolskie) oraz gmina miejsko-wiejska Szczuczyn (województwo podlaskie). W 2020 r. 415 gmin wydało na 1 mieszkańca więcej niż wynosiła średnia krajowa (w 2019 r. takich gmin było 437). Ponad 40 z nich zlokalizowanych było w województwie dolnośląskim, natomiast po ponad 30 – w województwach: małopolskim, śląskim, wielkopolskim, mazowieckim i podkarpackim.

Mapa 17. Wydatki samorządów gmin i miast na prawach powiatu w dziale 926 – Kultura fizyczna według gmin w 2020 r.

Map 17. Expenditure of local government gminas and cities with powiat status in the division 926 – Physical education by gmina in 2020

Rozdział 4

Chapter 4

Szkolnictwo sportowe. Rekreacja

Sports education. Recreation

4.1. Szkoły sportowe i szkoły z oddziałami sportowymi

4.1. Sports schools and schools with sports section

Od roku szkolnego 2019/2020 nie ma możliwości wyodrębnienia szkół sportowych (mistrzostwa sportowego) spośród ogółu szkół prowadzących oddziały sportowe (mistrzostwa sportowego).

W 2020 r. w Polsce działały 1302 szkoły sportowe oraz szkoły z oddziałami sportowymi (podstawowe i ponadpodstawowe), natomiast w 2019 r. – 1343.

Najwięcej szkół funkcjonowało w województwie mazowieckim (206 w 2020 r. i 201 w 2019 r.), a najmniej w województwie świętokrzyskim (10 w 2020 r. i 12 w 2019 r.). W tego typu szkołach w 2020 r. uczyło się 99,1 tys. uczniów i było to o 4,1% mniej niż w 2019 r. Najliczniejsze szkoły sportowe i szkoły z oddziałami sportowymi w 2020 r. działały w województwach: zachodniopomorskim (92 uczniów) oraz w lubuskim, małopolskim, pomorskim i wielkopolskim – po ponad 80 uczniów.

W 2020 r., podobnie jak w 2019 r., najwięcej szkół podstawowych sportowych oraz szkół podstawowych z oddziałami sportowymi działało w województwach: mazowieckim (187, w 2019 r. – 182), śląskim (156, w 2019 r. – 163) i wielkopolskim (131, w 2019 r. – 130), najmniej tych szkół było w województwie świętokrzyskim (9, a w 2019 r. 11). Szkoły ponadpodstawowe sportowe i ponadpodstawowe z oddziałami sportowymi stanowiły 10,1% wszystkich szkół sportowych (w 2019 r. – 10,2%). Liczba tych szkół w 2020 r. największa była w województwach śląskim i mazowieckim (odpowiednio 20 i 19) i utrzymała się ona na takim samym poziomie jak w 2019 r.

Tablica 11. Szkoły sportowe i szkoły z oddziałami sportowymi według województw
Table 11. Sports schools and schools with sports section by voivodship

Wyszczególnienie Specification	2019		2020	
	szkoły ogółem total schools	w tym podstawowe of which primary schools	szkoły ogółem total schools	w tym podstawowe of which primary schools
POLSKA POLAND	1343	1206	1302	1170
Dolnośląskie	88	78	90	80
Kujawsko-pomorskie	86	79	83	77
Lubelskie	67	60	67	61
Lubuskie	27	24	28	25
Łódzkie	56	48	52	45
Małopolskie	74	68	69	63
Mazowieckie	201	182	206	187
Opolskie	35	31	32	29
Podkarpackie	47	40	44	38
Podlaskie	56	50	50	45
Pomorskie	126	113	118	105
Śląskie	183	163	176	156
Świętokrzyskie	12	11	10	9
Warmińsko-mazurskie	82	75	73	67
Wielkopolskie	141	130	145	131
Zachodniopomorskie	62	54	59	52

Zarówno w 2020 r. jak i 2019 r. w szkołach sportowych i w szkołach z oddziałami sportowymi wśród młodzieży uczącej się przeważali chłopcy (odpowiednio 56,8% i 56,9%). W 2020 r. najwięcej chłopców w stosunku do ogólnej liczby uczniów (w danym województwie), w tego rodzaju szkołach uczyło się w województwie świętokrzyskim (77,7%), a najmniej w województwie lubelskim (53,3%). W 2019 r. również województwo świętokrzyskie miało największą liczbę uczących się chłopców (81,6%) a województwo lubelskie – najmniejszą (z takim samym udziałem, jak w 2020 r.).

W 2020 r. dziewcząt w szkołach sportowych i w szkołach z oddziałami sportowymi było 42,8 tys. natomiast w 2019 r. – 44,5 tys. Najwięcej dziewcząt (w stosunku do ogólnej liczby uczniów) uczyło się w województwach: lubelskim, podkarpackim, dolnośląskim i łódzkim, w 2019 r. były to województwa: lubelskie, łódzkie, dolnośląskie i podkarpackie. Wśród dziewcząt popularniejsze były szkoły sportowe podstawowe niż szkoły ponadpodstawowe.

Tablica 12. Uczniowie w szkołach sportowych i szkołach z oddziałami sportowymi według województw
Table 12. Students in sports schools and schools with sports section by voivodship

Wyszczególnienie Specification	2019		2020	
	ogółem total	w tym dziewczęta of which girls	ogółem total	w tym dziewczęta of which girls
POLSKA POLAND	103339	44527	99088	42798
Dolnośląskie	6371	2893	6400	2933
Kujawsko-pomorskie	6256	2707	5908	2569
Lubelskie	4187	1957	3724	1739
Lubuskie	2406	1003	2317	932
Łódzkie	3433	1592	3412	1542
Małopolskie	6053	2515	6062	2504
Mazowieckie	16684	7018	16565	7047
Opolskie	2532	1026	2174	850
Podkarpackie	3748	1688	3539	1636
Podlaskie	3756	1627	3628	1568
Pomorskie	10122	4524	9550	4240
Śląskie	13994	6002	13147	5681
Świętokrzyskie	512	94	439	98
Warmińsko-mazurskie	5464	2311	5108	2185
Wielkopolskie	12112	5154	11686	4993
Zachodniopomorskie	5709	2416	5429	2281

4.2. Szkoły mistrzostwa sportowego i szkoły z oddziałami mistrzostwa sportowego

4.2. Sports championship schools and schools with sports championship sections

W 2020 r. w 263 szkołach mistrzostwa sportowego i szkołach z oddziałami mistrzostwa sportowego uczyło się 24,3 tys. osób. W 2019 r. było o 6 mniej tego typu szkół, a uczyło się w nich 23,5 tys. młodzieży. W każdym województwie, zarówno w 2020 r. jak i w 2019 r., funkcjonowała tego typu szkoła. W 2020 r. było ich najwięcej w województwie śląskim (59), a następnie podkarpackim (28) i pomorskim (26), natomiast najmniej w województwach lubuskim i świętokrzyskim (po 5).

Tablica 13. Szkoły mistrzostwa sportowego i szkoły z oddziałami mistrzostwa sportowego według województw

Table 13. Sports championship schools and schools with sports championship sections by voivodship

Wyszczególnienie Specification	2019		2020	
	szkoły ogółem total schools	w tym publiczne of which public	szkoły ogółem total schools	w tym publiczne of which public
POLSKA POLAND	257	160	263	166
Dolnośląskie	19	12	17	10
Kujawsko-pomorskie	16	11	15	11
Lubelskie	9	5	10	6
Lubuskie	5	4	5	4
Łódzkie	15	5	15	5
Małopolskie	18	10	19	10
Mazowieckie	12	10	13	11
Opolskie	5	5	6	6
Podkarpackie	29	13	28	12
Podlaskie	8	6	8	6
Pomorskie	26	18	26	18
Śląskie	61	34	59	33
Świętokrzyskie	5	4	5	4
Warmińsko-mazurskie	6	4	6	4
Wielkopolskie	11	9	18	15
Zachodniopomorskie	12	10	13	11

Szkoły publiczne w 2020 r. stanowiły 63,1% wszystkich szkół mistrzostwa sportowego i szkół z oddziałami mistrzostwa sportowego (w 2019 r. – 62,3%). Najwięcej tych szkół działało w województwie śląskim (w 2020 r. – 33, a w 2019 r. – 34), po 4 szkoły funkcjonowało w województwach lubuskim, świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim. W województwie opolskim, jako jedynym, w 2020 r. i 2019 r. wszystkie szkoły mistrzostwa sportowego i szkoły z oddziałami mistrzostwa sportowego były szkołami publicznymi (odpowiednio 6 i 5).

Średnia liczba uczniów w szkołach mistrzostwa sportowego i szkołach z oddziałami mistrzostwa sportowego w 2020 r. wyniosła 93, natomiast w 2019 r. – 91 uczniów. Szkoły tego typu popularniejsze były wśród chłopców. Ich udział w ogólnej liczbie uczniów w 2020 r. wyniósł 69,3% (w 2019 r. – 69,0%). W 2020 r., najwięcej chłopców w stosunku do ogólnej liczby uczniów (w danym województwie), w tego rodzaju szkołach, uczyło się w województwach: podlaskim (80,1%), dolnośląskim (78,5%) i podkarpackim (78,1%), a najmniej w województwie warmińsko-mazurskim (50,7%). W 2019 r. województwa z najwyższym udziałem chłopców wśród uczniów to: dolnośląskie (80,6%) i podkarpackie (78,6%), natomiast z najniższym – województwa warmińsko-mazurskie (52,3%) i wielkopolskie (52,2%).

W 2020 r. największy udział dziewcząt w ogólnej liczbie uczniów w 2020 r. wystąpił w województwie warmińsko-mazurskim (49,3%), najmniejszy natomiast w województwie podlaskim (19,9%). W 2019 r. największym udziałem dziewcząt wyróżniało się województwo wielkopolskie (47,8%), a najmniejszym – województwo dolnośląskie (19,4%).

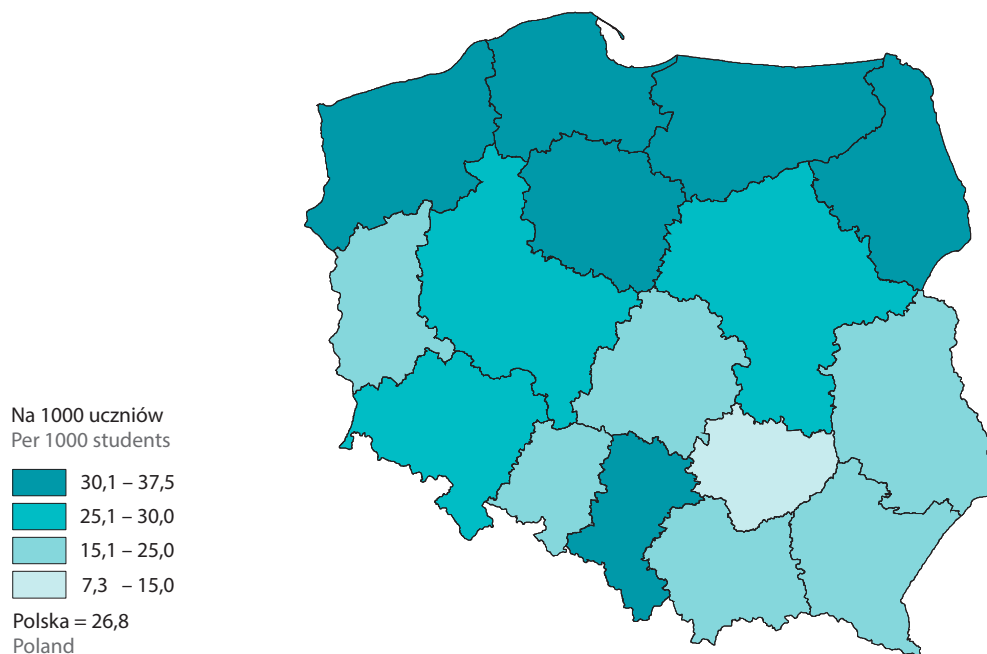
Tablica 14. Uczniowie w szkołach mistrzostwa sportowego i szkołach z oddziałami mistrzostwa sportowego według województw w 2020 r.

Table 14. Students in sports championship schools and schools with sports championship sections by voivodship in 2020

Wyszczególnienie Specification	Szkoły ogółem Total schools		Szkoły publiczne Public schools	
	ogółem total	w tym dziewczeta of which girls	ogółem total	w tym dziewczeta of which girls
POLSKA POLAND	24348	7464	14230	5368
Dolnośląskie	1716	369	475	184
Kujawsko-pomorskie	2350	711	2042	678
Lubelskie	593	177	207	60
Lubuskie	573	249	436	202
Łódzkie	2232	582	361	135
Małopolskie	1638	535	763	356
Mazowieckie	1392	482	1283	412
Opolskie	347	165	347	165
Podkarpackie	1992	437	696	287
Podlaskie	513	102	378	99
Pomorskie	1795	606	1334	570
Śląskie	5855	1730	3067	1041
Świętokrzyskie	575	168	509	168
Warmińsko-mazurskie	446	220	306	149
Wielkopolskie	1164	461	989	392
Zachodniopomorskie	1167	470	1037	470

Mapa 18. Uczniowie szkół sportowych i z oddziałami sportowymi oraz szkół mistrzostwa sportowego i z oddziałami mistrzostwa sportowego według województw w 2020 r.

Map 18. Students of sports schools and schools with sports sections and sports championship schools with sports championship sections by voivodship in 2020

4.3. Masowe imprezy sportowe

4.3. Mass sports events

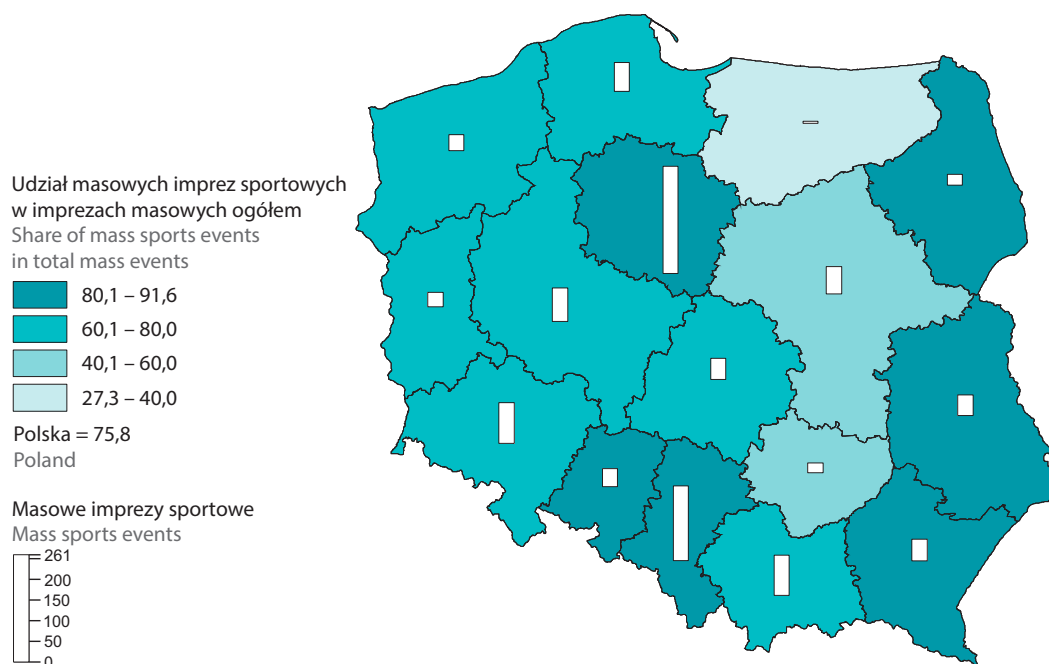
W 2020 r. zorganizowano 1185 masowych imprez sportowych (co stanowiło ok. 35% tego typu imprez z 2019 r.). Najwięcej odbyło się ich w województwie kujawsko-pomorskim – 22,0% (w 2019 r. było to województwo śląskie – 15,4%), najmniej natomiast w województwie warmińsko-mazurskim (0,5% zorganizowanych w kraju).

Imprezy sportowe stanowiły 75,8% wszystkich imprez masowych, jakie odbyły się w 2020 r. Udział imprez sportowych znacznie wzrósł we wszystkich województwach, oprócz województwa warmińsko-mazurskiego, gdzie było ich 27,3% (w 2019 r. – 40,0%). W województwie kujawsko-pomorskim blisko 92% wszystkich masowych imprez było imprezami sportowymi.

Imprezy sportowe zorganizowane w 2019 r. stanowiły tylko 48,2% wszystkich imprez masowych. Prawie $\frac{3}{4}$ odbytych imprez w województwie kujawsko-pomorskim miało charakter sportowy. Natomiast w województwach: lubelskim, dolnośląskim, opolskim i śląskim było ich ponad połowę. Najmniej sportowych imprez masowych odbyło się w województwie mazowieckim i stanowiły one 30,9% wszystkich imprez.

Zarówno w 2020 r., jak i w latach poprzednich, imprezy sportowe organizowane były głównie w obiektach zamkniętych (2020 r. – 75,0%, 2019 r. – 78,1%, 2018 r. – 76,3%). W 2020 r. tylko w województwie podlaskim mniej niż połowa (29,6%) wydarzeń odbyła się w obiekcie zamkniętym, w pozostałych województwach była to zdecydowana większość.

Mapa 19. Masowe imprezy sportowe w 2020 r.
 Map 19. Mass sports events in 2020

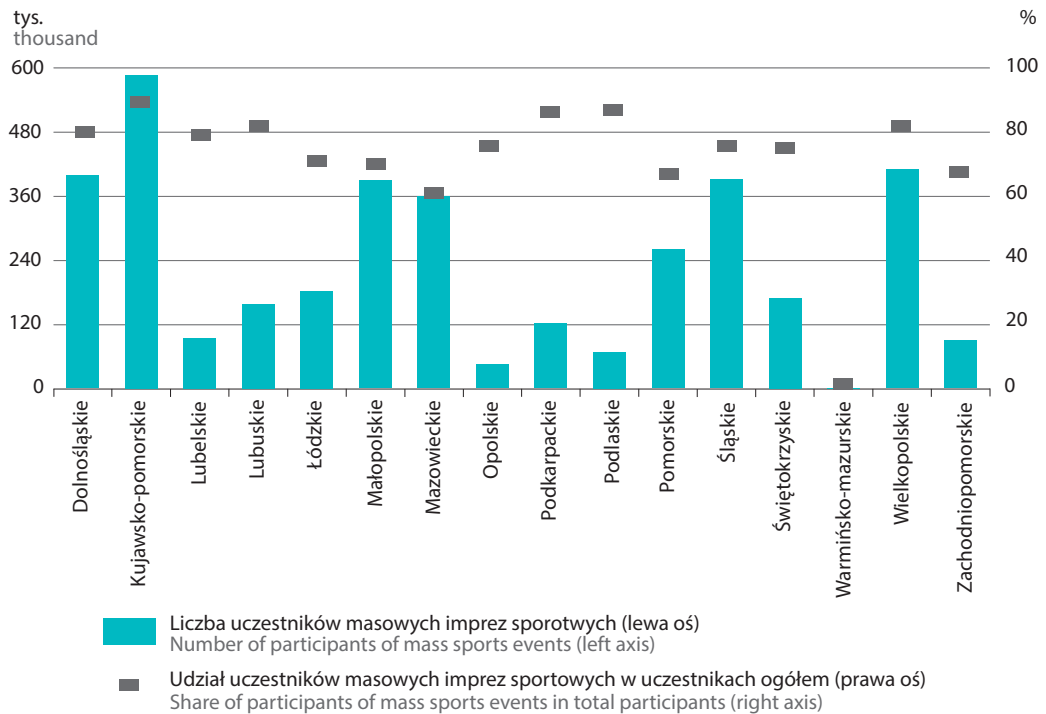

W masowych imprezach sportowych uczestniczyło 3,7 mln osób i było ich o ok. 76% mniej niż w roku poprzednim. Za wstęp zapłacić musiało 98,0% uczestników (rok wcześniej – 96,5%). Wszystkie imprezy sportowe zorganizowane w województwach: lubuskim, łódzkim, podkarpackim, podlaskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim były w pełni odpłatne. Średnio w jednym województwie zorganizowano 74 imprezy (czyli o 135 mniej niż w 2019 r.), a w każdej z nich brało udział przeciętnie 3133 osoby. Najliczniejsze, pod względem zadeklarowanej liczby uczestników, wydarzenia sportowe odbyły się w województwie świętokrzyskim (średnio 7010 osób).

W 2019 r. średnio w jednej imprezie sportowej uczestniczyło 4618 osób. Najliczniejsze odbywały się w województwie mazowieckim (średnio 9036 osób) a najmniej, pod względem liczby uczestników, w województwie warmińsko-mazurskim (średnio 1546 osób). Przeciętnie w każdym województwie zorganizowanych było o 8 imprez sportowych mniej niż w 2018 r.

W 2020 r. średnia liczba uczestników imprez sportowych była zbliżona do średniej liczby osób biorących udział w imprezach o innym charakterze niż sportowy (39 osób mniej). W roku 2019 natomiast dużo więcej osób uczestniczyło w imprezach sportowych (1184 osoby więcej niż w innych masowych imprezach).

Wykres 24. Uczestnicy masowych imprez sportowych według województw w 2020 r.
Chart 24. Participants in mass sports events by voivodship in 2020

4.4. Organizacje kultury fizycznej

4.4. Physical education organizations

Organizacje kultury fizycznej, które objęte są badaniem to: Akademicki Związek Sportowy, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start” oraz Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej. Organizacje te w 2020 r. liczyły 6,7 tys. jednostek organizacyjnych, czyli 3,2% mniej niż w 2019 r. Tak jak w roku poprzednim najwięcej jednostek znalazło się w województwie lubelskim (2020 r. – 11,7%, 2019 r. – 11,4%). Organizacje zrzeszały łącznie 310,3 tys. członków oraz 282,6 tys. ćwiczących. Liczba członków oraz ćwiczących znacznie zmniejszyła się w porównaniu z 2019 r., w którym to wynosiła odpowiednio 350 tys. i 404 tys.

W 2020 r., podobnie jak i w 2019 r., najliczniejsze było Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe” (200,3 tys. członków i 178,9 tys. ćwiczących). Liczba członków w tej organizacji spadła w porównaniu z 2019 r. o 5,4%, natomiast ćwiczących o 2,0%. Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej liczyło 75,7 tys. członków (mniej o 20,7% niż w roku poprzednim) oraz 78,4 tys. ćwiczących (mniej o 57,6%). Liczba członków oraz ćwiczących spadła również w Akademickim Związku Sportowym i w 2020 r. wynosiła odpowiednio 32,7 tys. i 23,7 tys. (mniej niż w roku poprzednim o 20,1% i 31,3%). W Polskim Związku Sportu Niepełnosprawnych „Start” w 2020 r., zarówno liczba ćwiczących jak i członków, pozostała na podobnym poziomie jak w 2019 r. i wynosiła odpowiednio 1,6 tys. i 1,2 tys.

Największą liczbę ćwiczących w organizacjach kultury fizycznej w 2020 r. odnotowano w województwach: wielkopolskim (14,0%) oraz zachodniopomorskim (10,1%), najmniejszą natomiast w województwie świętokrzyskim (2,1%). Województwo zachodniopomorskie przodowało również w liczbie członków (16,2% ogólnej liczby).

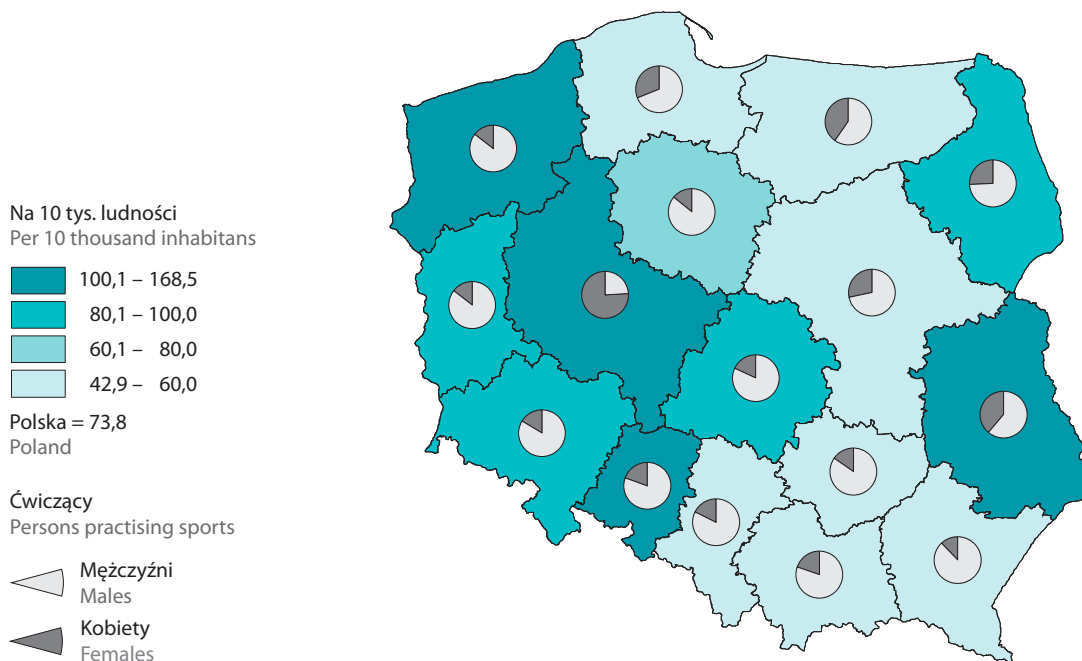
Tablica 15. Jednostki organizacyjne, sekcje, członkowie i ćwiczący w organizacjach kultury fizycznej
Table 15. Units, sections, members and persons practising sports in physical education organisations

Wyszczególnienie Specification a – 2019 b – 2020		Jednostki organizacyjne Entities	Członkowie Members	Ćwiczący Persons practising sports	
				ogółem total	w tym kobiety of which females
Ogółem Total	a	6880	349770	404022	93879
	b	6663	310322	282579	82820
Akademicki Związek Sportowy University Sports Association	a	252	40923	34426	14515
	b	208	32696	23662	10430
Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe” „Rural Sports Teams” Association	a	6047	211749	182614	35895
	b	5935	200336	178909	33268
Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start” Association for the Disabled “Start”	a	20	1690	1168	360
	b	19	1600	1168	358
Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Society for Promotion of Physical Education	a	561	95408	185814	43109
	b	501	75690	78840	38764

Wśród ćwiczących w 2020 r. w organizacjach kultury fizycznej 70,7% to mężczyźni (w 2019 r. wskaźnik ten wynosił 76,8%). W województwie wielkopolskim, jako jedynym, było ich mniej niż połowa (24,1%). Najwyższy odsetek ćwiczących mężczyzn niezmiennie występował w Zrzeszeniu „Ludowe Zespoły Sportowe” (w 2020 r. – 81,4%, 2019 r. – 80,3%). Województwa, w których mężczyźni stanowili powyżej 90% wszystkich ćwiczących w LZS to: śląskie, zachodniopomorskie, małopolskie oraz lubuskie. Najmniej ćwiczących mężczyzn w 2020 r. wykazało Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej (50,8%), a w 2019 r. Akademicki Związek Sportowy (57,8%).

W 2020 r. w jednym województwie działało średnio 416 organizacji kultury fizycznej (w 2019 r. było ich 430, a w 2018 r. – 446), każda z nich liczyła średnio 47 członków i 42 ćwiczących (w 2019 r. odpowiednio 51 i 59, a w 2018 r. – 52 i 49).

Mapa 20. Organizacje kultury fizycznej według województw w 2020 r.
Map 20. Physical education organizations by voivodship in 2020

Rozdział 5

Chapter 5

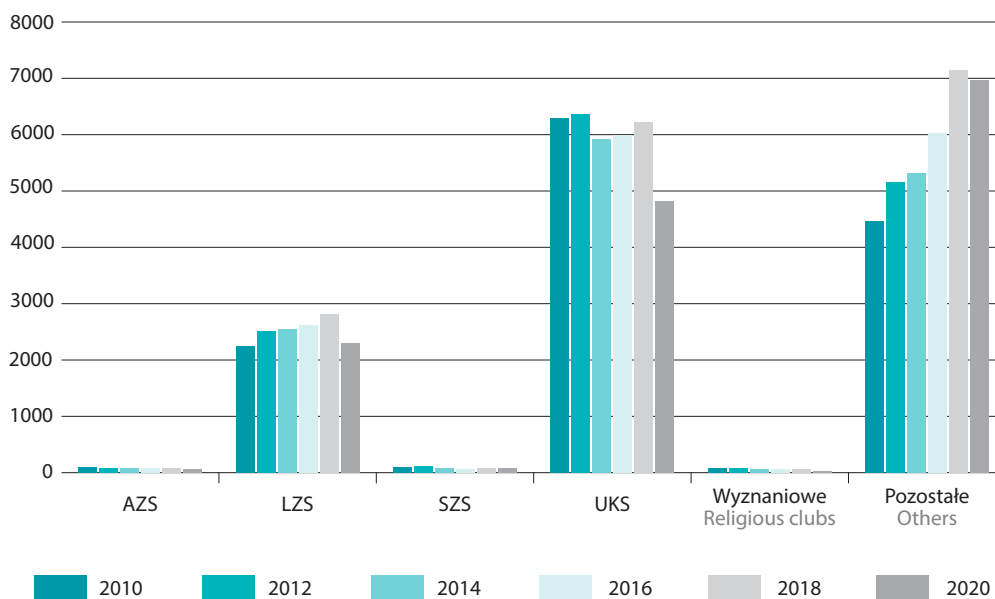
Wpływ pandemii COVID-19 na kulturę fizyczną

Impact of the COVID-19 pandemic on physical education

W związku z pandemią COVID-19 od połowy marca 2020 r. wprowadzony został całkowity zakaz prowadzenia działalności sportowej, rozrywkowej i rekreacyjnej (ujętej w PKD 2007 w dziale 93), w szczególności polegającej m.in. na prowadzeniu miejsc spotkań, klubów, basenów, siłowni oraz klubów fitness. W miesiącach letnich wprowadzono luzowanie obostrzeń, a tym samym zwiększyła się możliwość aktywności podmiotów związanych z działalnością sportową oraz nastąpił łatwiejszy dostęp do obiektów sportowych. Jesienny wzrost zachorowań na COVID-19 spowodował wprowadzenie kolejnych ograniczeń, np. obiekty sportowe zostały ponownie zamknięte z wyłączeniem tych, które prowadziły działalność dla osób uprawiających sport w ramach współzawodnictwa sportowego, zajęć sportowych lub wydarzeń sportowych oraz dla studentów i uczniów w ramach zajęć na uczelni lub w szkole. Pod koniec grudnia 2020 r. przepisy zostały ponownie zaostrzone (np. obiekty mogły być udostępnione tylko dla członków kadry narodowej polskich związków sportowych). Ograniczenia w prowadzeniu działalności oraz w powszechnym dostępie do obiektów sportowych miały wpływ na spadek aktywności klubów sportowych i organizacji kultury fizycznej czy organizację imprez sportowych i rekreacyjnych.

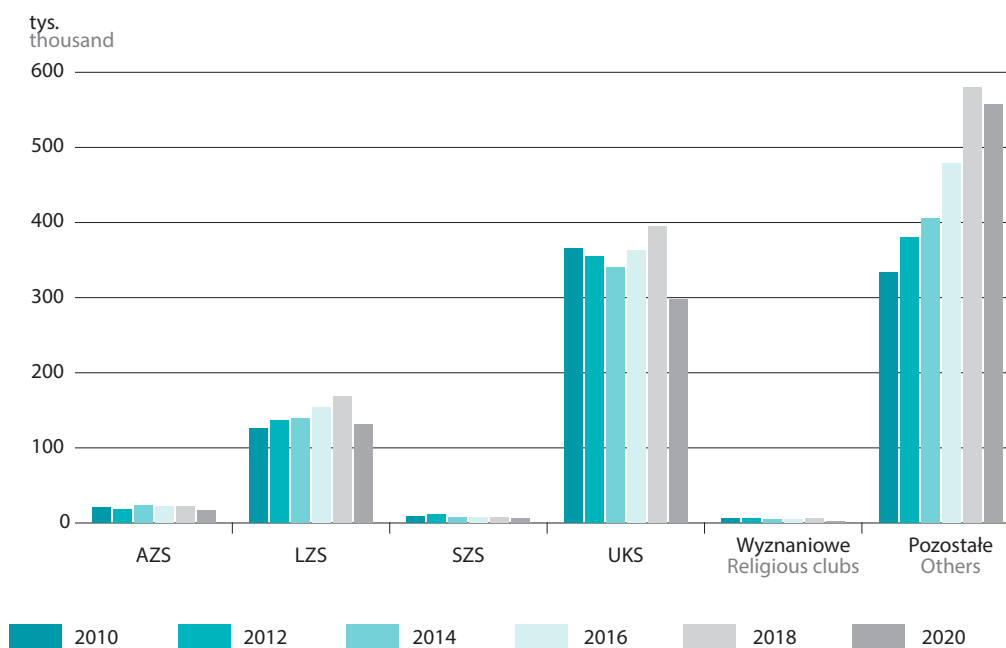
W 2020 r. z powodu pandemii odwołano lub przełożono na kolejny rok większość dużych imprez sportowych, zarówno krajowych, jak i międzynarodowych, w tym Letnie Igrzyska Olimpijskie i Paraolimpijskie w Tokio oraz Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej.

Wykres 25. Kluby sportowe według pionów sportowych
Chart 25. Sports clubs by sports departments

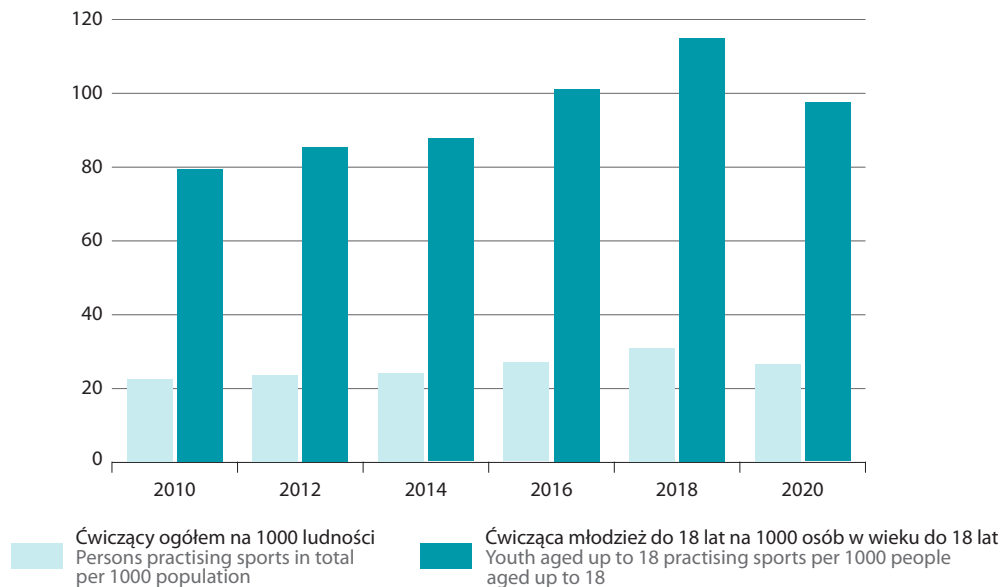
Analizując ostatnie 10 lat można zauważyć, że liczba klubów sportowych regularnie wzrastała do 2018 r., poza 2014 r., gdy odnotowano niewielki, ok. 2% spadek w porównaniu z 2012 r. W 2020 r. liczba aktywnych klubów sportowych spadła o 13,2% w stosunku do 2018 r. i osiągnęła poziom niższy, niż w 2016 r. Pandemia COVID-19 szczególnie wpływ miała na działalność klubów wyznaniowych, których liczba w odniesieniu do 2018 r. zmniejszyła się aż o 63,4%, natomiast w odniesieniu do 2010 r. – o 67,5%. Nieco mniejszy spadek liczby klubów odnotowano w pionie uczniowskich klubów sportowych – w porównaniu z 2018 r. o 22,3%, a z 2010 r. o 23,4%. Również kluby należące do Zrzeszenia Ludowe Zespoły Sportowe znacznie odczuły pandemię – ich liczba spadła o 18,6% w porównaniu z 2018 r. Średnia wzrostu liczby klubów LZS (uwzględniając okresy dwuletnie, wynikające z częstotliwości badania) w latach 2010-2018 wyniosła 5,9%. Wraz ze spadkiem liczby aktywnie działających klubów sportowych, spadła także liczba osób ćwiczących. W latach 2010-2018 liczba ćwiczących zwiększała się średnio o 8,3% (w okresach dwuletnich). W 2020 r. wyniosła 1,0 mln i była o 14,3% mniejsza niż w 2018 r.

Wykres 26. Ćwiczący w klubach sportowych według pionów sportowych
Chart 26. Persons practising sports in sports clubs by sports departments

Biorąc pod uwagę liczbę ćwiczących w przeliczeniu na 1000 mieszkańców można zauważyć, że w latach 2010-2018 wskaźnik ten regularnie wzrastał z 22,3 w 2010 r. do 30,7 w 2018 r. W 2020 r. wyniósł 26,4 i utrzymał się na podobnym poziomie jak w 2016 r. Wskaźnik ćwiczącej młodzieży do 18 lat w przeliczeniu na 1000 ludności w tym samym wieku zmniejszył się w porównaniu z 2018 r. o 17,5 p.prom. i wyniósł 97,2. Była to wartość niższa zarówno od osiągniętej w 2018 r., jak i w 2016 r.

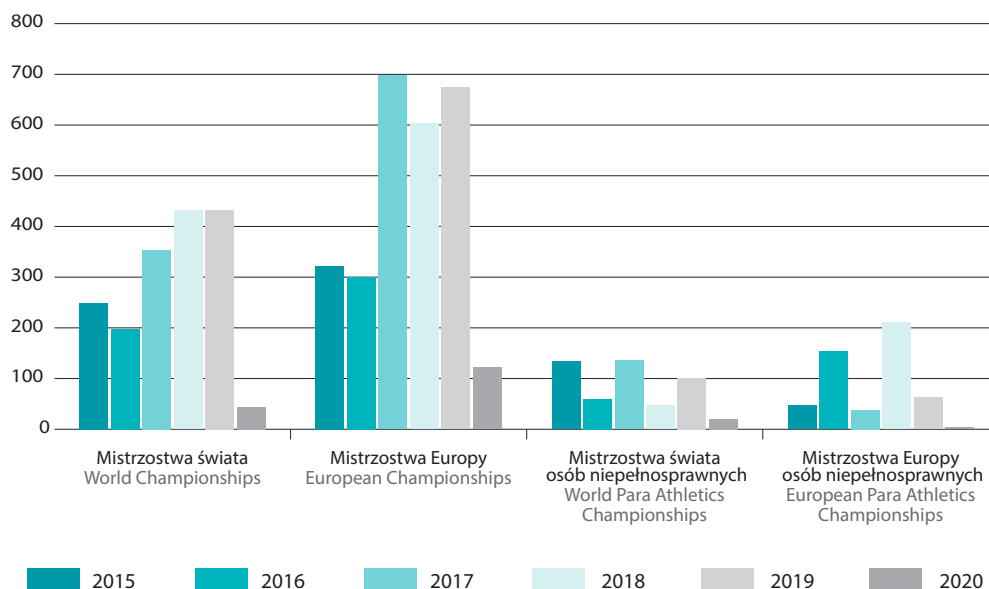
Wykres 27. Ćwiczący w klubach sportowych
Chart 27. Persons practising sports in sports clubs

Liczba reprezentantów Polski wyłoniona przez polskie związki sportowe w 2020 r. była większa o 21,1% niż w 2019 r. Nieznacznie wzrosła również liczba zawodników posiadających licencje polskich związków sportowych (o 1,0%). Ze względu na pandemię COVID-19 zawodnicy i reprezentanci nie mieli jednak możliwości startu w zawodach zarówno na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym. W 2020 r. odwołana została większość tych imprez. Wiązało się to ze znacznie mniejszą liczbą zdobytych medali przez reprezentantów Polski. Na mistrzostwach świata, które odbyły się w 2020 r., zdobyli oni 44 medale. W porównaniu z 2019 r. było to o 89,9% mniej. W latach 2015-2019 średnia zdobytych medali na mistrzostwach świata wyniosła 333. Średnia medali zdobytych na mistrzostwach Europy dla tych lat to 519. Na imprezach tej rangi, przeprowadzonych w 2020 r., Polacy wywalczyli 122 medale. W porównaniu z 2019 r. nastąpił prawie 82% spadek.

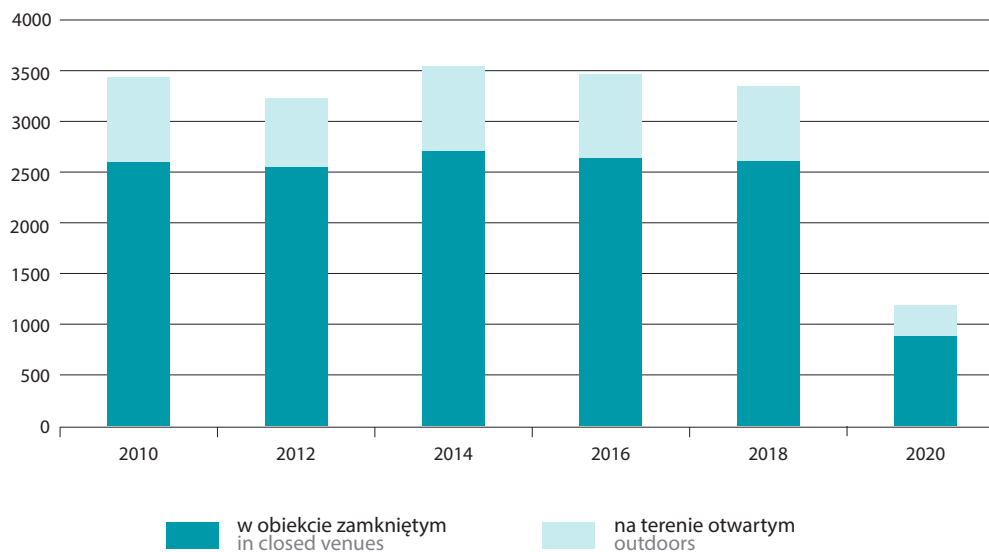
Na zawodach międzynarodowych osób niepełnosprawnych, które odbyły się w 2020 r., liczba wywalczonych przez Polaków medali również była znacznie niższa niż w poprzednich latach. Reprezentanci mogli pochwalić się 20 medalami mistrzostw świata i 3 medalami mistrzostw Europy. Było to mniej niż w 2019 r. odpowiednio o 80,2% i 95,2%. Średnia liczba zdobytych medali w latach 2015-2019 na mistrzostwach świata osób niepełnosprawnych wyniosła 96, natomiast na mistrzostwach Europy – 102.

Wykres 28. Medale zdobyte na arenie międzynarodowej przez polskich reprezentantów
Chart 28. Medals won in the international arena by Polish competitors

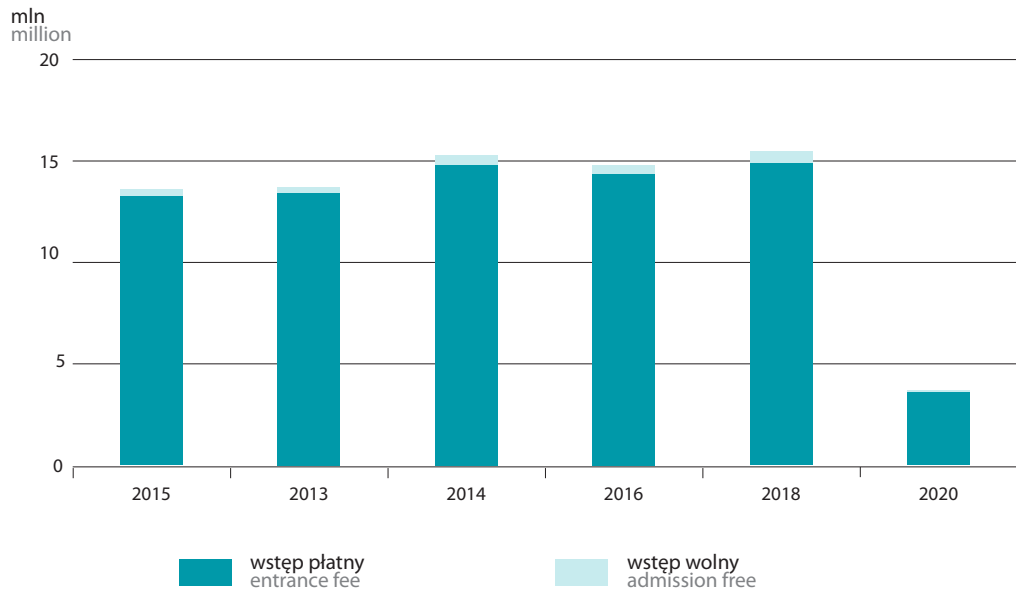

Liczba masowych imprez sportowych w 2020 r. wyniosła 1185 i spadła w porównaniu do 2019 r. o 64,6%. Większy spadek zanotowano w liczbie imprez zorganizowanych w obiektach zamkniętych (66,0%) niż na terenie otwartym (59,7%). W latach 2015-2019 średnia liczba imprez sportowych w roku wyniosła 3403. W 2020 r. zmienił się jednak udział imprez sportowych w imprezach ogółem. W 2019 r. wyniósł 48,2% (w 2015 r. – 54,6%), natomiast w 2020 r. – 75,8%. Spadek liczby uczestników imprez w 2020 r. w porównaniu z 2019 r. stanowił 76,0%, natomiast w stosunku do średniej liczby uczestników z lat 2015-2019 – 74,5%. W latach 2015-2019 średnia liczba uczestników na imprezę sportową wynosiła 4283. W 2020 r. wskaźnik ten spadł w odniesieniu do średniej o 26,8%.

Wykres 29. Masowe imprezy sportowe
Chart 29. Mass sports events

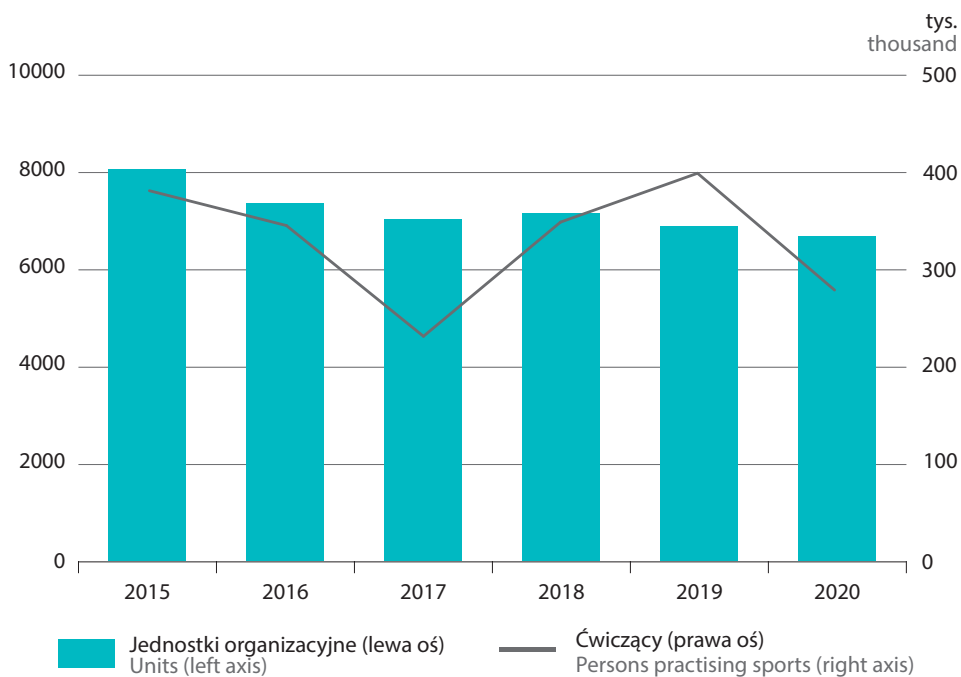
Wykres 30. Uczestnicy masowych imprez sportowych
Chart 30. Participants in mass sports events

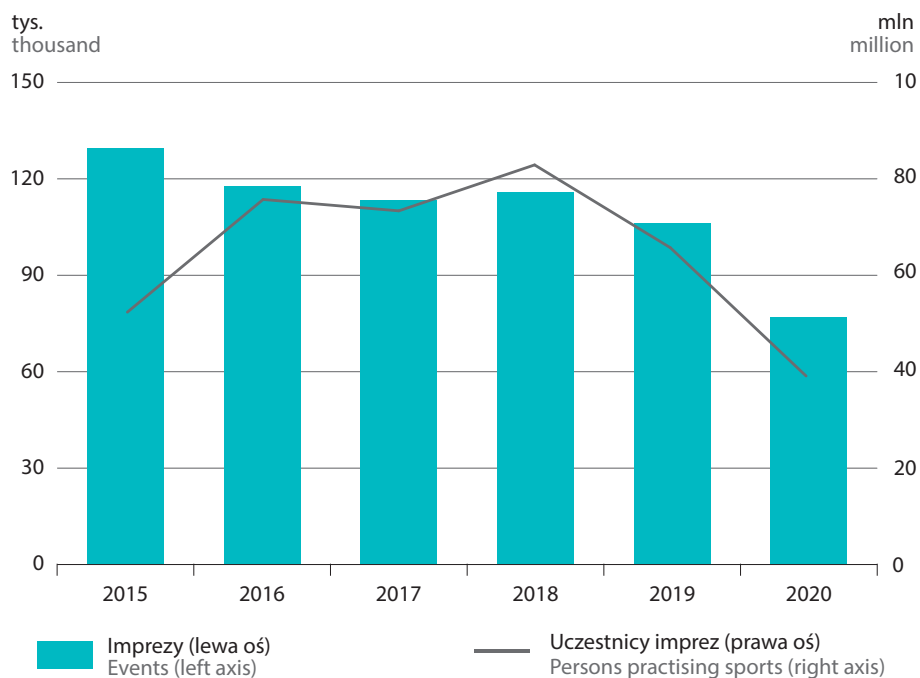
Organizacje kultury fizycznej o ogólnopolskim zasięgu (Akademicki Związek Sportowy, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start” oraz Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej) w 2020 r. wykazały 6,7 tys. jednostek organizacyjnych oraz 283 tys. ćwiczących. Liczba jednostek organizacyjnych w porównaniu z poprzednimi latami zmniejszyła się w niewielkim stopniu (w stosunku do 2019 r. o 3,2%, natomiast do 2015 r. o 17,2%). Znacznie jednak spadła liczba osób ćwiczących – o 30,1% w porównaniu z 2019 r. i o 26,8% w porównaniu z 2015 r.

W 2020 r. zorganizowały one znacznie mniejszą liczbę imprez sportowych i rekreacyjnych, niż w latach 2015-2019. W porównaniu z 2019 r. spadek liczby imprez wynosił 26,7%, natomiast w stosunku do 2015 r. – o 40,7%. Spadek liczby uczestników tych imprez w porównaniu z 2019 r. wynosił 40,5%, natomiast z 2015 r. – o 25,3%.

Wykres 31. Jednostki organizacyjne i ćwiczący w organizacjach kultury fizycznej
Chart 31. Units and persons practicing sports in physical education organisations

Wykres 32. Imprezy i ich uczestnicy w organizacjach kultury fizycznej
Chart 32. Events and their participants in physical education organisations

Rozdział 6

Chapter 6

Syntetyczna ocena wybranych aspektów kultury fizycznej

Synthetic evaluation of selected aspects of physical education

Do syntetycznej oceny wybranych aspektów kultury fizycznej w Polsce użyto metody analizy skupień. Jest to wielowymiarowa technika pozwalająca wykrywać względnie jednorodne klasy obiektów. Metoda ta nie zakłada *a priori* żadnej informacji o właściwościach grup ani o ich liczbie. Podział dokonywany jest w oparciu o informację zawartą w samych obiektach. Obiekty są dzielone tak, aby wyodrębnione grupy były jak najbardziej jednorodne. W ramach grupy obiekty powinny być jak najbardziej podobne do siebie, a pomiędzy grupami powinny się znacznie różnić.

Do oceny kultury fizycznej w Polsce w latach 2018 oraz 2020 wykorzystano aglomeracyjne metody hierarchiczne²⁷. W metodach aglomeracyjnych na początku każdy obiekt jest jednoelementowym klastrem, a następnie pary klastrow są scalane według ustalonej metryki. Pierwszym krokiem, po sprowadzeniu wszystkich zmiennych do tej samej skali poprzez ich normalizację, jest wyznaczenie macierzy odległości między obiektami na podstawie wybranej metryki np. odległości Euklidesowej. Następnie, wykorzystując wybraną metodę wiązania, dokonuje się scalania obiektów w klastry. Metody aglomeracyjne nie wskazują ani jaką metodę wiązania należy wybrać, ani optymalnej liczby klastrow. W tym celu wykorzystuje się, odpowiednio, współczynnik korelacji kofenetycznej oraz miary jakości klastrowania, takie jak indeksy: indeks Dunna, indeks sylwetkowy, indeks Kaufmanna oraz indeks Daviesa-Bouldina²⁸. Wybieramy taką metodę wiązania, dla której współczynnik korelacji kofenetycznej osiąga najwyższą wartość. Optymalna liczba klastrow to taka, dla której indeks Dunna, indeks Kaufmanna oraz indeks sylwetkowy są jak najwyższe, a jednocześnie indeks Daviesa-Bouldina jak najmniejszy.

Analiza podobieństwa województw dla 2018 r. oraz 2020 r. została zbudowana w oparciu o 6 wskaźników:

1. Infrastruktura sportowa:

- stadiony i boiska do gier wielkich na 10 tys. mieszkańców,
- pływalnie na 10 tys. mieszkańców,
- hale sportowe i sale gimnastyczne na 10 tys. mieszkańców.

2. Ćwiczący i kadra szkoleniowa klubów sportowych:

- ćwiczący w klubach sportowych na 1000 mieszkańców,
- członkowie kadry szkoleniowej na 100 osób ćwiczących w klubach sportowych.

3. Wydatki na kulturę fizyczną:

- wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego w dziale 926 – Kultura fizyczna na jednego mieszkańca w zł.

W doborze zmiennych kierowano się względami merytorycznymi, czyli koniecznością uwzględnienia najważniejszych aspektów kultury fizycznej, kryteriami statystycznymi oraz dostępnością danych. Z zakresu infrastruktury sportowej wskaźniki dotyczyły najczęściej wykorzystywanych i największych obiektów sportowych, natomiast z zakresu klubów sportowych – ich podstawowej działalności, to znaczy liczby ćwiczących i kadry szkoleniowej. Uzupełnieniem tych informacji były dane o wydatkach na kulturę fizyczną poniesione przez jednostki samorządu terytorialnego. W analizie nie uwzględniono takiej informacji, jak poziom uczestnictwa mieszkańców Polski w sporcie i rekreacji z powodu braku aktualnych danych w tym zakresie. Wskaźnik ten zostanie uwzględniony w kolejnej edycji opracowania.

²⁷ Sneath, P.H., Sokal, R.R. (1973) Numerical Taxonomy The Principles and Practice of Numerical Classification. 1st Edition, W. H. Freeman, San Francisco

²⁸ Rousseeuw P.J. (1987). Silhouettes: a Graphical Aid to the Interpretation and Validation of Cluster Analysis. Computational and Applied Mathematics. 20: 53-65.

Wskaźniki z zakresu infrastruktury sportowej dla 2020 r., ze względu na brak danych dotyczących tego roku²⁹, zostały oszacowane poprzez ekstrapolację trendów.

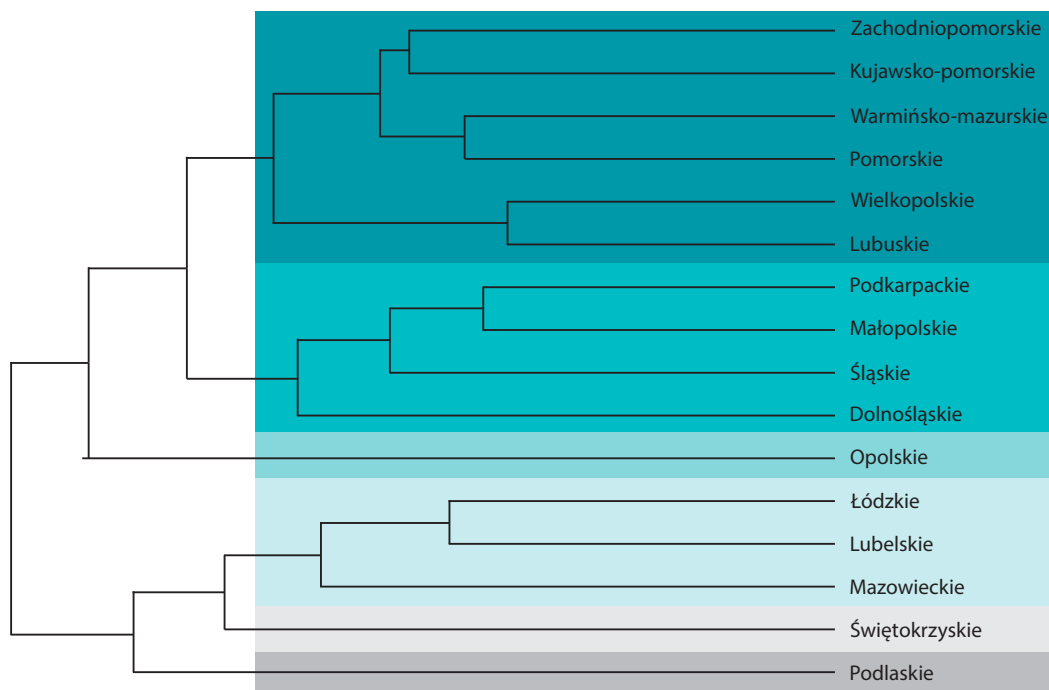
Przeanalizowano następujące metody wiązania:

1. Pojedyncze połączenie – odległość między dwoma klastrami jest minimalną odległością między obserwacją w jednym klastrze, a obserwacją w innym klastrze.
2. Kompletnie połączenie – odległość między dwoma klastrami jest maksymalną odległością między obserwacją w jednym klastrze, a obserwacją w innym klastrze.
3. Średnie połączenie – odległość między dwoma klastrami jest średnią odległością między obserwacją w jednym klastrze, a obserwacją w innym klastrze.
4. Połączenie centroidalne – odległość między dwoma klastrami jest odległością pomiędzy centroidami klastra.
5. Połączenie medianowe – odległość między dwoma klastrami jest medianą odległości między obserwacją w jednym klastrze, a obserwacją w innym klastrze.
6. Połączenie Ward'a – odległość między dwoma klastrami jest sumą kwadratów odchyleń od punktów do centroid. Ten sposób dąży do zminimalizowania sumy kwadratów wewnątrz klastra.

Współczynnik korelacji kofenetycznej w obu latach wskazał na metodę średniego wiązania. Następnie, wykorzystując mierniki jakości klastrowania, otrzymano optymalną liczbę klastrów wynoszącą 6, zarówno dla 2018 jak i 2020 r.

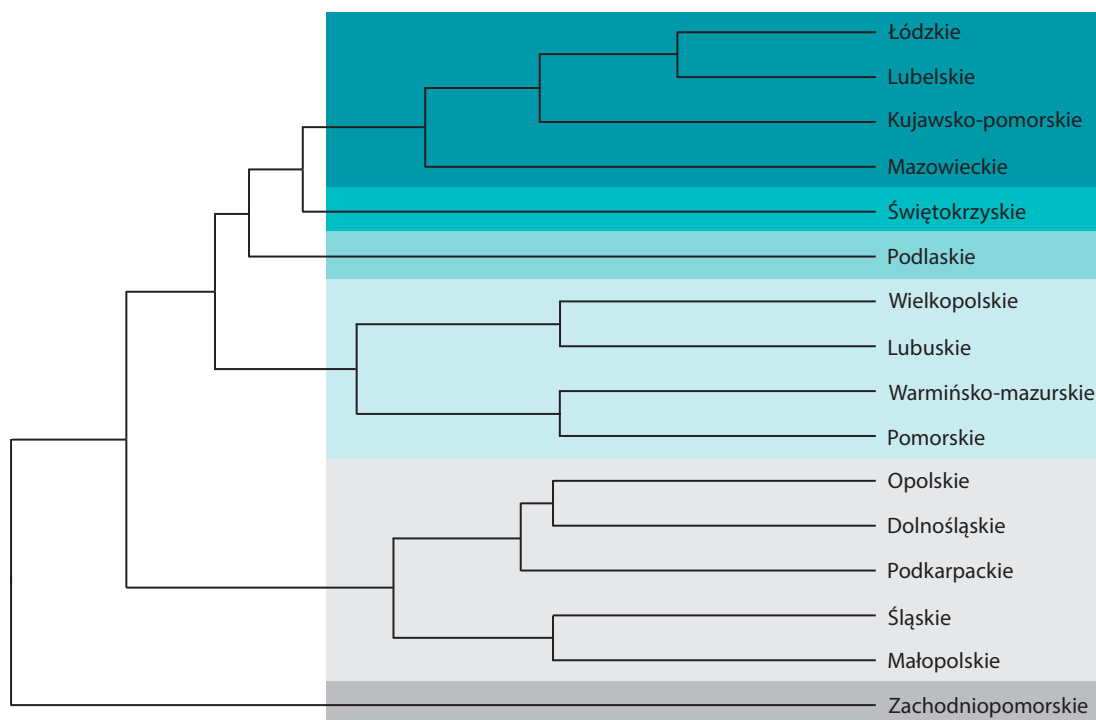
Wizualizacją wyników grupowania są dendrogramy (wykres 33 dla 2018 r. oraz wykres 34 dla 2020 r.) pokazujące wyodrębnione grupy jak również podobieństwo analizowanych obiektów.

Wykres 33. Grupy województw według wybranych aspektów kultury fizycznej w 2018 r.
Chart 33. Clusters of voivodships by selected aspects of physical education in 2018

²⁹ Dane dotyczące obiektów sportowych pozyskiwane są co 4 lata. Ostatnia edycja badania przeprowadzona została za 2018 r.

Wykres 34. Grupy województw według wybranych aspektów kultury fizycznej w 2020 r.
 Chart 34. Clusters of voivodships by selected aspects of physical education in 2020

W 2020 r. w skład grupy pierwszej wchodziło 5 województw (opolskie, dolnośląskie, podkarpackie, śląskie i małopolskie). Grupa ta charakteryzuje się bardzo dobrze rozwiniętą infrastrukturą sportową, szczególnie w zakresie liczby pływalni na 10 tys. mieszkańców. Województwa wchodzące w skład tej grupy osiągnęły najwyższą średnią wartość wskaźnika liczby ćwiczących w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (30,5).

Grupa druga to województwa: wielkopolskie, lubuskie, warmińsko-mazurskie i pomorskie. Wskaźnik liczby boisk i stadionów do gier wielkich był nieco niższy od wartości tego wskaźnika dla klastra pierwszego. Natomiast wskaźniki liczby ćwiczących oraz wydatków samorządów na kulturę fizyczną plasowały się na podobnym poziomie jak w klastrze trzecim.

Trzeci klastrowy tworzą 4 województwa (łódzkie, lubelskie, kujawsko-pomorskie oraz mazowieckie), które miały o połowę niższą liczbę stadionów i boisk do gier wielkich oraz hal sportowych i sal gimnastycznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców niż województwa w pierwszym klastrze. Podobnie kształtował się wskaźnik pływalni na 10 tys. mieszkańców. Pozostałe wskaźniki natomiast były na poziomie zbliżonym do klastra pierwszego.

Czwarta grupa to województwo podlaskie, w którym dosyć słabo rozwinięta jest infrastruktura sportowa. Województwo to natomiast charakteryzuje się najwyższą liczbą członków kadry szkoleniowej na 100 ćwiczących w klubach sportowych (6,6).

Piąty klastrowy tworzy województwo świętokrzyskie, które charakteryzuje się najmniejszą liczbą ćwiczących w klubach sportowych na 1000 mieszkańców (15,8) oraz najniższym ze wszystkich województw poziomem wydatków na kulturę fizyczną w przeliczeniu na jednego mieszkańca (98,0 zł). Wskaźniki dotyczące infrastruktury sportowej były podobne do województwa podlaskiego.

Klastrowy szósty to województwo zachodniopomorskie, w którym wydatki jednostek samorządu terytorialnego w dziale Kultura fizyczna w przeliczeniu na jednego mieszkańca były najwyższe. Wskaźnik dotyczący liczby stadionów i boisk do gier wielkich był najwyższy wśród średnich wszystkich klastrów. Liczba pływalni

w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców osiągnęła natomiast najniższy poziom w porównaniu z pozostałymi klastrami. Pozostałe wskaźniki osiągnęły podobne wartości, jak średnia dla wszystkich województw.

Tablica 16. Średnie wartości wybranych wskaźników dotyczących kultury fizycznej według grup województw w 2020 r.

Table 16. Average values of selected physical education indicators by groups of voivodships in 2020

Wyszczególnienie Specification	Stadiony i boiska do gier wielkich Stadium and sports field for big games	Hale sportowe i sale gimnastyczne Sports halls and gyms	Pływalnie Swimming pools	Ćwiczący w klubach sportowych na 1000 mieszkańców Persons practising sports in sports clubs per 1000 inhabitants	Członkowie kadry szkoleniowej na 100 osób ćwiczących w klubach sportowych Coaching staff per 100 persons practising sports in sports clubs	Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego w dziale 926 – Kultura fizyczna na jednego mieszkańca w zł Expenditure from local government units in the division 926 – Physical education per capita in PLN
	na 10 tys. mieszkańców per 10 thousand inhabitants					
Grupa 1 Group 1	3,461	0,345	0,638	30,471	5,389	163,216
Grupa 2 Group 2	3,158	0,181	0,752	23,949	5,930	133,149
Grupa 3 Group 3	1,843	0,178	0,507	24,336	5,429	135,397
Grupa 4 Group 4	1,602	0,188	0,384	21,937	6,586	132,645
Grupa 5 Group 5	1,935	0,245	0,408	15,784	5,360	98,035
Grupa 6 Group 6	3,649	0,095	0,622	27,180	5,704	264,441

Analizie poddano również zmiany w grupowaniu województw pomiędzy latami 2018 i 2020.

Województwa dolnośląskie, podkarpackie, śląskie oraz małopolskie tworzyły w 2018 r. grupę, do której w 2020 r. dołączyło województwo opolskie, będące wcześniej pojedynczym klastrem. W ciągu 2 lat wzrosły w tym województwie wskaźniki dotyczące ćwiczących oraz członków kadry szkoleniowej.

Województwa lubelskie, łódzkie, mazowieckie w 2018 r. również tworzyły grupę, do której w 2020 r. dołączyło województwo kujawsko-pomorskie (dzięki wzrostowi liczby członków kadry szkoleniowej na 100 ćwiczących oraz wartości wydatków samorządów na kulturę fizyczną).

Województwo kujawsko-pomorskie przeszło z klastra, który tworzyły w 2018 r. województwa lubuskie, pomorskie, wielkopolskie oraz warmińsko-mazurskie i pozostały w nim w 2020 r. W ciągu dwóch lat we wszystkich tych województwach wzrosły: liczba ćwiczących w klubach sportowych na 1000 mieszkańców oraz wydatki jednostek samorządu terytorialnego na kulturę fizyczną. Jednocześnie spadła średnia liczba członków kadry szkoleniowej w przeliczeniu na 100 ćwiczących w klubach sportowych.

Województwa podlaskie i świętokrzyskie tworzyły pojedynczy klastrowy zarówno w 2018 r. jak i w 2020 r.

Do sprawdzenia spójności klastrowania uzyskanego dla lat 2018 i 2020 wykorzystano dwie miary. E. Nowak [1985a, s. 41-48] zaproponował miarę, która przyjmuje wartości z przedziału od $1/n$ do 1, gdzie n to liczba porównywanych obiektów. J. Pocięcha, B. Podolec, A. Sokołowski, K. Zajac [1988, s.118] skonstruowali miarę, która przyjmuje wartości z przedziału od 0 do 1. W obu przypadkach im większa wartość tym większe podobieństwo dwóch grupowań. Wartości tych miar wyniosły, odpowiednio, 0,8261 i 0,7333. Wyniki te pokazują, że nawet w krótkim, dwuletnim okresie, doszło do zauważalnych zmian w zakresie syntetycznej oceny podobieństwa województw pod względem wybranych aspektów kultury fizycznej.

Uwagi metodologiczne

Źródła i zakres danych

Kluby sportowe

Badanie realizowane jest metodą pełną za pomocą zestawu danych KFT-1. Do 2002 r. badanie realizowane było w cyklu rocznym, od 2002 r. prowadzone jest w cyklu dwuletnim. Dane za 2020 r. opracowano wykorzystując estymację bezpośrednią z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. W celu porównania wyników, dane za 2018 r. zostały ponownie przeliczone z uwzględnieniem ww. metody i będą różnić się od opublikowanych we wcześniejszych opracowaniach.

W badaniu przyjmuje się, że:

- Uczestnictwo we współzawodnictwie sportowym systemu sportu młodzieżowego oraz seniorów na poziomie ogólnopolskim oznacza uczestnictwo zawodników przynajmniej jednej sekcji działającej w klubie sportowym w Mistrzostwach Polski Seniorów, Młodzieżowych Mistrzostwach Polski, Mistrzostwach Polski Juniorów, Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży (Mistrzostwach Polski Juniorów Młodszych), Międzywojewódzkich Mistrzostwach Młodzików, ligach ogólnopolskich w grach sportowych oraz Mistrzostwach Świata i Mistrzostwach Europy we wszystkich kategoriach wiekowych.
- Do kadry szkoleniowej, pracowników medycznych i odnowy biologicznej zalicza się wszystkich pracujących w klubie sportowym, łącznie z pracującymi społecznie.
- Osoby ćwiczące w sekcjach sportowych i pracująca w nich kadra szkoleniowa (trenerzy, instruktorzy i inne osoby prowadzące zajęcia sportowe) mogą być wykazywane wielokrotnie, jeżeli ćwiczą lub pracują w kilku rodzajach sportu.
- W liczbie juniorów i junierek uwzględnia się juniorów, juniorów młodszych, młodzików i dzieci.

Polskie Związki Sportowe

Badanie realizowane jest metodą pełną, corocznie z wykorzystaniem zestawu danych KFT-2. Dotyczy związków sportowych posiadających status polskiego związku sportowego, ogłaszany przez ministra właściwego do spraw kultury fizycznej, zgodnie z art. 11 ust. 5 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1133).

W badaniu przyjmuje się, że:

- Związek sportowy uwzględnia zawodników, sędziów, trenerów i instruktorów posiadających ważne i aktualne licencje, które mogą być wydawane również na okres dłuższy niż jeden rok, ale obowiązujące w roku, którego dotyczy sprawozdanie. W przypadku licencji wydawanych bezterminowo polski związek sportowy powinien uwzględnić osoby faktycznie aktywne.
- Zawodnicy, sędziowie, trenerzy i instruktorzy liczeni są jeden raz według posiadanych ważnych licencji, natomiast mogą być liczeni wielokrotnie, w podziale według województw i sportów.

Organizacje kultury fizycznej

Informacje o wybranych organizacjach kultury fizycznej pochodzą z rocznej wewnętrznej sprawozdawczości Akademickiego Związku Sportowego, Zrzeszenia „Ludowe Zespoły Sportowe”, Polskiego Związku Sportu Niepełnosprawnych „Start” oraz Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej. Publikowane dane dotyczą pełnej działalności PZSN „Start”, TKKF oraz AZS (łącznie z klubami sportowymi ujętymi w sprawozdaniu KFT-1). Dane dotyczące Zrzeszenia LZS obejmują informacje o ludowych zespołach sportowych oraz ludowych klubach sportowych i ludowych uczniowskich klubach sportowych, które wykazywane są również w sprawozdaniu KFT-1).

Sportowe imprezy masowe

Źródłem danych o sportowych imprezach masowych jest roczne sprawozdanie K-09 z organizacji imprez masowych. Sprawozdanie sporządzają urzędy miast i gmin właściwe ze względu na miejsce przeprowadzenia imprezy masowej. Przez liczbę uczestników rozumie się liczbę udostępnionych przez organizatora miejsc dla osób, które mogą być obecne na imprezie masowej (deklarowana przez organizatora liczba uczestników).

Medale i medaliści mistrzostw świata i mistrzostw Europy

Zestawienie medali zdobytych przez zawodników polskich na mistrzostwach świata i Europy w kategoriach seniorów i juniorów (łącznie z juniorami młodszymi i kategorią młodzieżową) sporządzono w oparciu o dane ze sprawozdania KFT-2. Zestawienie medali zdobytych na mistrzostwach świata i Europy przez sportowców niepełnosprawnych oraz imienny wykaz medalistów w kategoriach seniorskich w konkurencjach olimpijskich pochodzi z Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu.

Szkoły sportowe z oddziałami sportowymi oraz szkoły mistrzostwa sportowego z oddziałami mistrzostwa sportowego

Dane pochodzą z Systemu Informacji Oświatowej (SIO) prowadzonego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki i są przekazywane według stanu w dniu 30 IX.

Wydatki z budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego w dziale 926 – Kultura fizyczna

Dane o wydatkach w dziale 926 – Kultura fizyczna pozyskane zostały z Ministerstwa Finansów. Opracowano je zgodnie z klasyfikacją dochodów i wydatków publicznych, wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r.

Podstawowe pojęcia

Akademicki Związek Sportowy (AZS) to ogólnopolska organizacja sportowa prowadząca działalność przede wszystkim w środowisku akademickim, tzn. na terenie szkół wyższych i niektórych szkół pomaturalnych. AZS prowadzi działalność zarówno w zakresie sportu wyczynowego jak i rekreacji ruchowej. W pierwszym przypadku działa głównie w oparciu o własne kluby sportowe, natomiast w części dotyczącej rekreacji ruchowej prowadzi działalność przede wszystkim w oparciu o kluby uczelniane działające na terenie niemal każdej uczelni i współpracujące z władzami uczelni i innymi organizacjami studenckimi.

Członek klubu sportowego to osoba, która posiada ważną legitymację członkowską klubu lub spełnia inne określone wymogi, jeśli klub przyjął inne zasady członkostwa.

Ćwiczący to osoba, która czynnie uprawia określony rodzaj sportu uczestnicząc systematycznie w treningach bądź w innej formie zajęć sportowych oraz w imprezach sportowych lub rekreacyjnych.

Inni prowadzący zajęcia sportowe to osoby, które prowadzą zajęcia sportowe, lecz nie posiadają uprawnień trenerskich i instruktorskich, np. nauczyciele wychowania fizycznego, starsi zawodnicy.

Juniorzy i juniorki to wszyscy ćwiczący, którzy nie są seniorami, a więc juniorzy, juniorzy młodsi, młodzicy i dzieci, zarówno chłopcy jak i dziewczęta. Nie ma jednoznacznej granicy wieku dla tej kategorii zawodników, gdyż w poszczególnych rodzajach sportu, a nawet konkurencjach w ramach jednego rodzaju sportu, może być inna.

Klub sportowy to podstawowa jednostka organizacyjna prowadząca działalność sportową, funkcjonująca jako osoba prawna.

Kluby wyznaniowe to kluby Katolickiego Stowarzyszenia Sportowego Rzeczypospolitej Polskiej, Luteńskiego Towarzystwa Sportowego oraz innych organizacji wyznaniowych, które od 1994 r. prowadzą zajęcia mające charakter rekreacji ruchowej. Sieć tych klubów sportowych tworzona jest głównie przy parafiach.

Oddziały sportowe i oddziały mistrzostwa sportowego mogą być tworzone w szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych, prowadzących kształcenie w formie dziennej. W oddziale sportowym prowadzone są zajęcia sportowe obejmujące szkolenie sportowe w jednym lub kilku sportach, w co najmniej trzech kolejnych klasach szkoły danego typu, dla co najmniej 20 uczniów w oddziale w pierwszym roku szkolenia. W oddziale mistrzostwa sportowego prowadzone są zajęcia sportowe obejmujące szkolenie sportowe w jednym lub kilku sportach, w co najmniej trzech kolejnych klasach szkoły danego typu. Liczba uczniów w oddziale mistrzostwa sportowego jest uzależniona od możliwości zebrania uczniów o zbliżonym poziomie sportowym.

Okręgowy związek sportowy to organizacja sportowa o zasięgu regionalnym organizująca i prowadząca współzawodnictwo w danym sporcie.

Organizacja kultury fizycznej to ogólnopolska organizacja prowadząca działalność w zakresie sportu i rekreacji ruchowej.

Pion sportowy skupia kluby sportowe, które prowadzą działalność w określonym środowisku.

Polski związek sportowy działa w formie stowarzyszenia lub związku stowarzyszeń. Mogą go tworzyć co najmniej 3 kluby sportowe.

Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start” (PZSN „Start”) (do 1989 r. – Zrzeszenie Sportowe Spółdzielczość Pracy „Start”, w latach 1989-1994 Spółdzielcze Zrzeszenie Sportowe „Start”) – to organizacja sportowa o ogólnokrajowym zasięgu działania, działająca przez wiele lat w środowisku spółdzielców, a od 1994 r. zajmująca się rehabilitacją i rekreacją osób niepełnosprawnych. „Start” prowadzi swoją działalność zarówno w obszarze sportu wyczynowego jak i rekreacji ruchowej.

Pracownik administracyjny to osoba wykonująca oraz koordynująca czynności związane z prawidłowym funkcjonowaniem biura.

Pracownik medyczny to osoba uprawniona do udzielania świadczeń zdrowotnych oraz legitymująca się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń zdrowotnych w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny.

Pracownik odnowy biologicznej to osoba posiadająca uprawnienia do świadczenia usług prowadzących do powrotu wydolności wysiłkowej organizmu do poziomu wyjściowego lub zbliżonego do niej, po dużych obciążeniach fizycznych i psychicznych.

Rekreacja ruchowa jest formą aktywności fizycznej, o charakterze sportowym, podejmowana dla wypoczynku i odnowy sił psychofizycznych.

Reprezentanci Polski (członkowie kadry narodowej) są to zawodnicy powołani przez polskie związki sportowe do reprezentowania barw Polski i korzystający z pewnych przywilejów jak stypendia i uczestnictwo w dodatkowych zgrupowaniach sportowych (kluby sportowe zobowiązane są umożliwić im uczestnictwo w przygotowaniach oraz udział w międzynarodowych zawodach sportowych, zwalniając ich na te imprezy).

Sekcja sportowa to podstawowa jednostka organizacyjna w klubach sportowych, realizująca zadania statutowe, skupiająca zawodników uprawiających jeden rodzaj sportu. Każda sekcja sportowa musi być zarejestrowana we właściwym polskim związku sportowym.

Sędzia sportowy to osoba, która w wyniku specjalistycznego szkolenia, po zdaniu odpowiednich egzaminów otrzymała tytuł okręgowego, krajowego lub międzynarodowego sędziego sportowego i posiada uprawnienia do prowadzenia zawodów sportowych w określonym sporcie, na podstawie licencji nadawanej przez właściwy polski lub okręgowy związek sportowy.

Sport to wszelkie formy aktywności fizycznej, które przez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach. Za sport uważa się również współzawodnictwo oparte na aktywności intelektualnej, którego celem jest osiągnięcie wyniku sportowego.

Sporty (dyscypliny sportowe) to rodzaje aktywności fizycznej wyodrębnione w drodze różnicowania form, sprzętu, urządzeń oraz przepisów regulujących zasady rywalizacji. Charakteryzują się swoistym przedmiotem współzawodnictwa, specyfiką prowadzenia rywalizacji sportowej (technika i taktyka), zasadami wyłaniania zwycięzców oraz odrębnymi normami klasyfikacyjnymi.

Szkolny Związek Sportowy (SZS) jest organizacją działającą wśród dzieci i młodzieży na terenie szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych. W zakresie sportu wyczynowego SZS prowadzi działalność w oparciu o międzyszkolne kluby sportowe. Zajęcia o charakterze rekreacyjnym prowadzą natomiast szkolne koła sportowe i od 1994 r. uczniowskie kluby sportowe.

Szkoła mistrzostwa sportowego (SMS) jest to szkoła, w której są prowadzone zajęcia sportowe obejmujące szkolenie sportowe w jednym lub w kilku sportach, w co najmniej jednym oddziale mistrzostwa sportowego, w co najmniej trzech kolejnych klasach szkoły danego typu. Liczba uczniów w oddziale szkoły mistrzostwa sportowego jest uzależniona od możliwości zebrania uczniów o zbliżonym poziomie sportowym. Obowiązkowy tygodniowy wymiar godzin zajęć sportowych w oddziałach mistrzostwa sportowego i w szkołach mistrzostwa sportowego wynosi co najmniej 16 godzin.

Szkoła sportowa to szkoła, w której są prowadzone zajęcia sportowe obejmujące szkolenie sportowe w jednym lub w kilku sportach, w co najmniej dwóch oddziałach sportowych, liczących co najmniej 15 uczniów w oddziale w pierwszym roku szkolenia, w co najmniej trzech kolejnych klasach szkoły danego typu.

Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej (TKKF) to ogólnokrajowa organizacja sportowa. Zajmuje się przede wszystkim organizacją działalności rekreacyjnej, głównie w osiedlach miejskich lub w zakładach pracy. Działa w oparciu o sieć ognisk statutowych i regulaminowych. Propaguje także imprezy rekreacyjne dla rodzin, głównie w zakresie wypoczynku sobotnio-niedzielnego na terenie miast lub podmiejskich ośrodków wypoczynkowych.

Trener i instruktor sportu w sportach, w których działają polskie związki sportowe, to osoba, która ukończyła 18 lat, posiada co najmniej wykształcenie średnie, posiada wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do wykonywania zadań trenera lub instruktora sportu oraz nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo³⁰.

Uczniowskie kluby sportowe (UKS) działają w szkołach podstawowych oraz szkołach ponadpodstawowych, posiadają osobowość prawną, a prowadzona przez nie działalność ma głównie charakter rekreacji ruchowej.

Współzawodnictwo sportowe to rywalizacja sportowa o charakterze indywidualnym lub zespołowym, ukierunkowana na uzyskanie, przez osoby uczestniczące, optymalnych rezultatów dla danego sportu.

Wydatki budżetu państwa przeznaczone są w szczególności na: funkcjonowanie organów władzy publicznej, w tym organów administracji rządowej, organów kontroli i ochrony prawa oraz sądów i trybunałów; zadania wykonywane przez administrację rządową; subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego; dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego; wpłaty do budżetu Unii Europejskiej, zwane dalej "środkami własnymi Unii Europejskiej"; subwencje dla partii politycznych; dotacje na zadania określone odrębnymi ustawami; obsługę długu publicznego; wkład krajowy na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich lub środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 3, 5 i 6.

³⁰ Przystępstwo, o którym mowa w art. 46-50, lub określone w rozdziale XIX, XXIII, z wyjątkiem art. 192 i art. 193, rozdziale XXV i XXVI ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.).

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na wydatki bieżące i wydatki majątkowe. Przez wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego rozumie się wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi. Wśród wydatków bieżących wyodrębnia się w szczególności: wydatki jednostek budżetowych na wynagrodzenia i składki od nich naliczane oraz związane z realizacją ich statutowych działań; dotacje na zadania bieżące; świadczenia na rzecz osób fizycznych; wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostkę samorządu terytorialnego, przypadające do spłaty w danym roku budżetowym; obsługę długu jednostki samorządu terytorialnego; wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy o finansach publicznych, w części związanej z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego. Do wydatków majątkowych zalicza się wydatki na: inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 2 i 3, w części związanej z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego; zakup i objęcie akcji i udziałów; wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego.

Zawodnik to osoba uprawiająca określony sport, będąca członkiem klubu sportowego i uczestnicząca we współzawodnictwie sportowym organizowanym i prowadzonym przez polski związek sportowy.

Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe” (LZS) jest ogólnopolską organizacją kultury fizycznej prowadzącą działalność głównie na terenie wsi i małych miejscowości. Generalnie w zakresie sportu wyczynowego działa w oparciu o Ludowe Kluby Sportowe, a w zakresie rekreacji ruchowej – o Ludowe Zespoły Sportowe, Ludowe Kluby Turystyczne, Ludowe Zespoły Turystyczne, a od 1994 r. również Uczniowskie Ludowe Kluby Sportowe.

Methodological notes

Sources and scope of data

Sports clubs

The survey is conducted using the full-scale method using the KFT-1 set of data. Until 2002, the survey was conducted on an annual basis, and since 2002 it has been conducted on a biennial basis. Data for 2020 were compiled using direct estimation with imputation for units that declined to participate in the survey. In order to compare the results, the 2018 data have been recalculated using the above mentioned method and will differ from those published in earlier studies.

The survey assumes that:

- Participation in sport competition of the youth sport system and seniors on the national level means participation of the competitors of at least one section operating in a sports club in the Polish Senior Championships, the Polish Youth Championships, the Polish Junior Championships, the Polish Youth Olympic Games (Polish Younger Juniors Championships), Inter-voivodship Sub-Junior Championships, national leagues in sports games as well as World Championships and European Championships in all age categories.
- Coaching staff, health professionals and wellness workers include all those working in the sports club, including those working socially.
- Persons practising sports in sports sections and the coaching staff working in them (coaches, instructors and other persons running sports classes) may be shown many times if they practise or work in several sports.
- The number of juniors includes juniors, younger juniors, sub-juniors and children.

Polish Sports Associations

The survey is carried out using the full-scale method, annually, using the KFT-2 set of data. It concerns sports associations with the status of a Polish sports association, announced by the Minister competent for Physical Education, pursuant to Article 11.5 of the Act of 25 June 2010 on Sport (Journal of Laws of 2020, item 1133).

The survey assumes that:

- The sports association covers competitors, judges, coaches and instructors holding valid and up-to-date licences, which may also be issued for a period longer than one year, but valid in the year covered by the report. In the case of licences issued for an indefinite period, the Polish sports association should take into account the actual active persons.
- Competitors, judges, coaches and instructors are counted once according to valid licenses, but may be counted many times, by voivodship and sports.

Physical education organisations

Information on selected physical education organisations comes from annual internal reporting by the Academic Sports Association, „Rural Sports Teams” Association, The Polish Sports Association for the Disabled „Start” and the Society for the Promotion of Physical Education. Published data refer to the full activity of PZSN „Start”, TKKF and AZS (including sports clubs included in the KFT-1 report). Data concerning the LZS Association include information on rural sports teams, rural sports clubs and rural student sports clubs which are also reported in the KFT-1 report.

Sports mass events

The source of data on mass sports events is the annual report K-09 on the organization of mass events. The report is drawn up by the city and gmina authorities responsible for the location of the mass event. The number of participants is understood as the number of places made available by the organiser for persons who may be present at the mass event (the number of participants declared by the organiser).

Medals and medallists of the World Championships and the European Championship

The list of medals won by Polish competitors at the World and European Championships in the senior and junior categories (including younger junior and young competitor category) is based on the KFT-2 report. The list of medals won at the World and European Championships by the disabled competitors and name list of medallists in the senior categories of Olympic disciplines come from the Ministry of Culture, National Heritage and Sport.

Sports schools with sports divisions and sports championship schools with sports championship divisions

The data come from the Education Information System (SIO) operated by the Ministry of Education and are provided as of 30 September.

Expenditure from the state budget and local government units in section 926 - Physical education

Data on expenditure in division 926 - Physical education was obtained from the Ministry of Finance. They were developed in accordance with the classification of government revenue and expenditure, introduced by the ordinance of the Minister of Finance of March 2, 2010.

Basic terms

University Sports Association (AZS) is Polish national sports organization which is active primarily in university environment, i.e. at tertiary schools and some post-secondary schools. Its activity includes both professional sport (top sport) and physical recreation. In professional sport it is based on own sports clubs, whereas in physical recreation, for the most part, it refers to university clubs which are active within almost every university and which cooperate with university authorities and other student organizations.

Member of sports club is a person who holds a valid club membership card or who complies with other specified requirements if the club has accepted other rules of membership.

Person practising sport is a person who actively practises a particular type of sport systematically participating in trainings or in other form of sports activities as well as in sports or recreational events.

Other persons running sports classes are persons who run sports classes but are not qualified as coaches or instructors, e.g. physical education teachers, adult competitors.

Juniors are all persons practising sport who are not seniors, i.e. juniors, younger juniors, sub-juniors and children, both boys and girls. There is no definitive age limit for this category of competitors because it might be different in particular kinds of sports and even in each sports event within one type of sport.

Sports club is a basic organizational unit running sports activity which acts as a legal person.

Religious Clubs – clubs of Catholic Sports Association of the Republic of Poland, the Lutheran Sports Association and other religious organizations which have been providing physical recreation activities since 1994. A network of these sports clubs is created mainly attached to parishes.

Sports sections and sports championship sections can be established in primary and post-primary schools, providing daily education. In sports sections, sports activities include sports training in one or more sports, in at least three consecutive classes of a school of a given type, for at least 20 students in the section in the first year of training. In the sports championship section, sports classes include sports

training in one or more sports, in at least three consecutive classes of a given type of school. The number of students in the sports championship sections depends on the possibility of gathering students with a similar sports level.

Regional sports association is a sports organization that organizes and conducts competition in a given sport in a region.

Physical culture organization is a nationwide organization operating in the field of sport and physical recreation.

Sports department includes sports clubs that are active in a particular environment.

Polish sports association operates in the form of an association or a group of associations. It can be formed by at least 3 sports clubs.

The Polish Sports Association for the Disabled "Start" (PZSN "Start") (until 1989 – Sports Association Cooperative Movement "Start", in the years 1989-1994 Cooperative Sports Association "Start") – is Polish national sports organization, which was active in cooperative environment for many years, and, since 1994, has been an organization for rehabilitation and recreation of disabled persons. "Start" has been active both in professional sport (top sport) and physical recreation.

Administrative worker is a person who performs and coordinates activities related to the proper functioning of the office.

Health professional is a person who is entitled to provide health services and has acquired professional qualifications to provide health services in a specific scope or in a specific field of medicine.

Wellness worker is a person authorised to provide services leading to the return of the body's stress capacity to or close to its baseline level after heavy physical and mental strain.

Physical recreation is a form of sports physical activity undertaken for rest and psychophysical strength regeneration purposes.

Polish representatives (members of the national team) are the competitors appointed by Polish sports associations to represent the Polish colours, and enjoying certain privileges such as scholarships and participation in additional sports camps (sport clubs are required to enable them to participate in the preparation and to participate in international sports competitions, excusing them to these events).

Sports section is a basic organizational unit in sports clubs, pursuing statutory objectives, which includes competitors practising one type of sport. Each sports section must be registered in a relevant Polish sports association.

Sports judge is a person who has completed professional training course and passed suitable exams with a title of a district, national or international sports judge, and is qualified to run sports competitions in a particular sport on the basis of the license granted to him by Polish or district sports association.

Sport is all forms of physical activity which through casual or organized participation affect the development or improvement of physical and mental condition, social relationships, or obtaining sports results at all levels. Sport is also considered to be competition based on intellectual activity aimed at achieving a sporting outcome.

Sports (sports disciplines) are kinds of physical activity selected through diversification of forms, equipment, facilities and rules governing the competition. They are characterized by a specific type of competition, a unique way in which they are performed (technique and tactics), rules for selecting winners and separate classification standards.

School Sports Association (SZS) is an organization which is active among children and students at primary and post-primary schools. Within the scope of extreme sport, its activity is based on competitive inter-school sports clubs. Recreational activities are provided by school sports associations and since 1994 by Student Sports Clubs.

Sports championship school (SMS) is a school in which sports classes are provided which cover sports training course in one or several kinds of sport, in at least one section in at least three consecutive years of the particular type of school. The number of students in a section of a sports championship school depends on the possibility of finding students on a similar sports level. The compulsory weekly hours of sports classes in the sports championship divisions and sports championship schools shall be at least 16 hours.

Sports school is a school that provides sports classes involving training in sport in one or more sports, in at least two sports divisions, with at least 15 students per division in the first year of training, in at least three consecutive classes of a school of a given type.

The Society for Promotion of Physical Education (TKKF) is Polish national sports organization. Its main purpose is to organize recreation activities, particularly in urban estates or at work places. Its activity is based on a network of centres created on the basis of statute and regulations. It also promotes recreation events for families primarily during weekend rest in urban areas or suburban recreational centres.

Sports coach and instructor in sports in which Polish sports associations are active is a person who is 18 years old, has at least secondary education, has knowledge, experience and skills necessary to perform tasks of a sports coach or a sports instructor, and has not been convicted of an intentional crime³¹.

Student Sports Clubs (UKS) are active in primary and post-primary schools. They are legal entities, and their activity is primarily physical recreation.

Sports competition is individual or team sporting competition, focused on acquiring by the persons involved optimal results for a particular sport.

State budget expenditure are intended in particular to: the functioning of public authorities, including governmental authorities, organs of control and protection of the law, courts and tribunals; the tasks performed by the government; general subsidies to local government units; donations to local government units; contributions to the budget of the European Union, hereinafter referred to as "own resources of the European Union"; subsidies for political parties; grants for the tasks specified in separate acts; service of public debt; a national contribution to the implementation of programs financed with European funds, or funds referred to in Article 5, item 3, points 3, 5 and 6.

Expenditure of budgets of local government units consist of current expenditure and property expenditure. By the current expenditure of the budget of the local government unit are meant the budgetary expenditure not being property expenditure. Among current expenditure stands out in particular: expenditure of budgetary units for wages and salaries and related to them expenditure and for the statutory activity of these units; grants for current tasks; benefits for natural persons; payments for guarantees granted by the local government unit, due for repayment in a given year; the local government unit's debt servicing; expenditure for programmes financed with a participation of the funds referred to in Article 5(1)(2) and (3) of the Public Finance Act, in the part related to the realization of local government unit's tasks. Property expenditure include expenditure for: investments and investment purchases, of which for programmes financed with a participation of the funds referred to in Article 5(1)(2) and (3) of the Public Finance Act, in the part related to the realization of local government unit's tasks; a purchase and subscription of stocks and shares; a contribution to commercial law companies.

Competitor is a person practising a given kind of sport, who is a member of a sports club and participates in sports competition organized and conducted by the Polish sports association.

„Rural Sports Teams” Association (LZS) is Polish national physical education organization which is active primarily in rural areas and small towns. Within the scope of extreme sport, its activity is generally based on Rural Sports Clubs, and within the scope of physical recreation it is based on Rural Sports Teams, Rural Tourist Clubs, Rural Tourist Teams, and since 1994 also Student Rural Sports Clubs.

³¹ The crime referred to in Articles 46-50, or specified in Chapter XIX, XXIII, with the exception of Article 192 and 193, Chapter XXV and XXVI of the Law of 6 June 1997 - Penal Code (Journal of Laws No. 88, item 553, as amended 7).

Tablica 17. Medaliści mistrzostw świata – seniorzy
Table 17. Medalists of World Championships – seniors

Rok Year	Miejscowość/kraj Place/country	Medal Medal	Imię i nazwisko First name and surname	Konkurencja Event
A. JUDO JUDO				
2019	Tokio/Japonia	brązowy bronze	Julia Kowalczyk	57 kg
B. KAJAKARSTWO KLASYCZNE CLASSIC CANOEING				
2019	Segedyn/Węgry	srebrny silver	Tomasz Kaczor	C-1 1000 m
		srebrny silver	Marta Walczykiewicz	K-1 200 m
		srebrny silver	Karolina Naja	K-2 500 m
			Anna Puławska	
		brązowy bronze	Katarzyna Kołodziejczyk	K-4 500 m
			Karolina Naja	
			Anna Puławska	
Helena Wiśniewska				
C. KOLARSTWO TOROWE TRACK CYCLING				
2019	Pruszków/Polska	brązowy bronze	Mateusz Rudyk	sprint
2020	Berlin/Niemcy	brązowy bronze	Daria Pikulik	omnium
D. KOSZYKÓWKA 3X3 BASKETBALL 3X3				
2019	Amsterdam/Holandia	brązowy bronze	Michael Hicks	zespół team
			Paweł Pawłowski	
			Marcin Sroka	
			Przemysław Zamojski	

Tablica 17. Medaliści mistrzostw świata – seniorzy (cd.)
Table 17. Medalists of World Championships – seniors (cont.)

Rok Year	Miejscowość/kraj Place/country	Medal Medal	Imię i nazwisko First name and surname	Konkurencja Event
E. LEKKOATLETYKA ATHLETICS				
2019	Doha/Katar	złoty gold	Paweł Fajdek	rzut młotem hammer throw
		srebrny silver	Joanna Fiodorow	rzut młotem hammer throw
		srebrny silver	Iga Baumgart-Witan	4x400 m
			Małgorzata Hołub-Kowalik	
			Anna Kiełbasińska	
			Justyna Święty-Ersetic	
		Patrycja Wyciszkiewicz		
		brązowy bronze	Wojciech Nowicki	rzut młotem hammer throw
brązowy bronze	Marcin Lewandowski	1500 m		
brązowy bronze	Piotr Lisek	skok o tyczce pole vault		
F. NARCIARSTWO KLASYCZNE NORDIC SKIING				
2019	Seefeld/Austria	złoty gold	Dawid Kubacki	skoki narciarskie - skocznia normalna ski jumping
		srebrny silver	Kamil Stoch	skoki narciarskie - skocznia normalna ski jumping
G. TENIS TENNIS				
2019 ³²	Londyn/Wielka Brytania	brązowy bronze	Łukasz Kubot	gra podwójna doubles

³² Finały Masters ATP.

Tablica 17. Medaliści mistrzostw świata – seniorzy (dok.)
Table 17. Medalists of World Championships – seniors (cont.)

Rok Year	Miejscowość/kraj Place/country	Medal Medal	Imię i nazwisko First name and surname	Konkurencja Event		
H. WIOŚLARSTWO ROWING						
2019	Ottensheim/Austria	złoty gold	Marcin Brzeziński	czwórka bez sternika coxless four		
			Mikołaj Burda			
			Michała Szpakowski			
			Mateusz Wilangowski			
		srebrny silver	Agnieszka Kobus-Zawojska	Maria Springwald	czwórka podwójna quad scull	
						Marta Wieliczko
						Katarzyna Zillmann
						Fabian Barański
		srebrny silver	Wiktoria Chabel	Dominik Czaja	czwórka podwójna quad scull	
						Szymon Pośnik
						Mateusz Biskup
		brązowy bronze	Mateusz Biskup	Miroslaw Ziętański	dwójka podwójna double sculls	

Tablica 18. Medaliści mistrzostw Europy – seniorzy
Table 18. Medalists of European Championships – seniors

Rok Year	Miejscowość/kraj Place/country	Medal Medal	Imię i nazwisko First name and surname	Konkurencja Event
A. BOKS BOXING				
2019	Alcobendasie/Hiszpania	srebrny silver	Elżbieta Wójcik	75 kg
		brązowy bronze	Sandra Kruk	57 kg
B. KAJAKARSTWO GÓRSKIE MOUNTAIN CANOEING				
2019	Pau/Francja	srebrny silver	Dariusz Popiela	K-1
2020	Praga/Czechy	brązowy bronze	Mateusz Polaczyk	K-1
C. KAJAKARSTWO KLASYCZNE CLASSIC CANOEING				
2019	Mińsk/Białoruś	złoty gold	Tomasz Kaczor	C1-1000 m
		brązowy bronze	Katarzyna Kołodziejczyk	K-4 500 m
			Karolina Naja	
			Anna Puławska	
			Helena Wiśniewska	
		brązowy bronze	Dorota Borowska	C-1 200 m
brązowy bronze	Marta Walczykiewicz	K-1 200 m		
D. KOLARSTWO SZOSOWE ROAD CYCLING				
2020	Plouay/Francja	brązowy bronze	Katarzyna Niewiadoma	start wspólny mass start race
E. KOLARSTWO TOROWE TRACK CYCLING				
2019	Apeldoorn/Holandia	brązowy bronze	Mateusz Rudyk	sprint
F. ŁYŻWIARSTWO SZYBKIE SPEED SKATING				
2019	Dordrecht/Holandia	złoty gold	Natalia Maliszewska	500 m
2020	Debreczyn/Węgry	brązowy bronze	Natalia Maliszewska	500 m

Tablica 18. Medaliści mistrzostw Europy – seniorzy (cd.)
Table 18. Medalists of European Championships – seniors (cont.)

Rok Year	Miejscowość/kraj Place/country	Medal Medal	Imię i nazwisko First name and surname	Konkurencja Event
G. PIŁKA SIATKOWA VALLEYBALL				
2019	Paryż/Francja	brązowy bronze	Mateusz Bieniek	zespół team
			Fabian Drzyzga	
			Karol Kłos	
			Jakub Kochanowski	
			Marcin Komenda	
			Dawid Konarski	
			Michał Kubiak	
			Leon Venero Wilfredo	
			Maciej Muzaj	
			Piotr Nowakowski	
			Artur Szalpus	
			Aleksander Śliwka	
			Damian Wojtaszek	
Paweł Zatorski				
H. PIŁKA SIATKOWA PLAŻOWA BEACH VALLEYBALL				
2019	Moskwa/Rosja	srebrny silver	Katarzyna Kociołek	zespół team
			Kinga Wojtasik	
I. PODNOSZENIE CIĘŻARÓW WEIGHTLIFTING				
2019	Batumi/Gruzja	złoty gold	Joanna Łochowska	55 kg
J. STRZELECTWO SPORTOWE SPORT SHOOTING				
2019	Osijek/Chorwacja	złoty gold	Klaudia Breś	10 m Ppn-60
K. SZERMIERKA FENCING				
2019	Düsseldorf/Niemcy	złoty gold	Renata Knapik-Miazga	szpada drużynowo épée team
			Magdalena Piekarska	
			Ewa Trzebińska	
			Aleksandra Zamachowska	
		brązowy bronze	Ewa Trzebińska	szpada indywidualnie épée individual

Tablica 18. Medaliści mistrzostw Europy – seniorzy (cd.)
 Table 18. Medalists of European Championships – seniors (cont.)

Rok Year	Miejscowość/kraj Place/country	Medal Medal	Imię i nazwisko First name and surname	Konkurencja Event		
L. TEAKWON-DO WTF TEAKWON-DO WTF						
2019	Dublin/Irlandia	złoty gold	Aleksandra Kowalczuk	+67 kg		
2020	Sarajewo/Bośnia i Hercegowina	brązowy bronze	Patrycja Adamkiewicz	57 kg		
M. TENIS STOŁOWY TABLE TENNIS						
2019	Nantes/Francja	brązowy bronze	Natalia Bajor	drużyna team		
			Qian Li			
			Natalia Partyka			
			Julia Ślęzak			
			Anna Węgrzyn			
N. WIOŚLARSTWO ROWING						
2019	Lucerna/Szwajcaria	złoty gold	Fabian Barański	dwójka podwójna double sculls		
			Mirosław Ziętarski			
		srebrny silver	Marcin Brzeziński	czwórka bez ster- nika coxless four		
			Mikołaj Burda			
			Michał Szpakowski			
			Mateusz Wilangowski			
		brązowy bronze	Monika Chabel	czwórka bez ster- nika coxless four		
			Joanna Dittmann			
			Olga Michałkiewicz			
			Maria Wierzbowska			
		2020	Poznań/Polska	srebrny silver	Natan Węgrzycki-Szymczyk	jedynka single
				brązowy bronze	Marcin Brzeziński	czwórka bez ster- nika coxless four
Mikołaj Burda						
Michał Szpakowski						
Mateusz Wilangowski						
brązowy bronze	Katarzyna Boruch			czwórka podwójna quad scull		
	Agnieszka Kobus-Zawojcka					
	Marta Wieliczko					
	Katarzyna Zillmann					

Tablica 18. Medaliści mistrzostw Europy – seniorzy (dok.)
Table 18. Medalists of European Championships – seniors (cont.)

Rok Year	Miejscowość/kraj Place/country	Medal Medal	Imię i nazwisko First name and surname	Konkurencja Event
O. ZAPASY STYL KLASYCZNY GRECO-ROMAN WRESTLING				
2019	Bukareszt/Rumunia	srebrny silver	Georg Sahakyan	67 kg
P. ZAPASY STYL WOLNY FREESTYLE WRESTLING				
2020	Rzym/Włochy	srebrny silver	Robert Baran	125 kg
R. ŻEGLARSTWO SAILING				
2020	Górki Zachodnie/ Polska	brązowy bronze	Agata Barwińska	laser radial
2020	Vilamoura/Portugalia	brązowy bronze	Zofia Klepacka-Noceti	kl. RS:X RS:X class